

Κατερίνα Παπαποστόλου • Λιάνα Δενεζάκη

Ψηφιακός Φάκελος νηπιαγωγείου

για την

προώθηση της φιλοζωίας

Επιστημονική επιμέλεια: Τάνια Τόζιου

Εικονογράφηση: Λιάνα Δενεζάκη

Το έργο ολοκληρώθηκε υπό την εποπτεία
της Ειδικής Γραμματείας των Ζώων Συντροφιάς

ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

Τίτλος: Ψηφιακός φάκελος νηπιαγωγείου για την προώθηση της φιλοζωίας

Συγγραφείς: Κατερίνα Παπαποστόλου-Λιάνα Δενεζάκη

Εικονογράφηση-φωτογραφικό υλικό: Λιάνα Δενεζάκη

Φωτογραφίες Διώνης, Πόθου, Άξελ: Κατερίνα Στριάκα, Έλενα Κοβανίδου, Κατερίνα Παπαποστόλου

Επιστημονική επιμέλεια: Τάνια Τόζιου

Γνωστικό Πεδίο: Φιλοζωία

Επίπεδο εκπαίδευσης: Προσχολική Εκπαίδευση (Νηπιαγωγείο)

© **Κειμένων:** Κατερίνα Παπαποστόλου-Λιάνα Δενεζάκη

© **Εικονογράφησης και εικόνων:** Λιάνα Δενεζάκη

Ο ψηφιακός φάκελος αποτελεί έργο της Ειδικής Γραμματείας

για την Προστασία των Ζώων Συντροφιάς του Υπουργείου Εσωτερικών (egram.prostasiazwwn@ypes.gr)
σε συνεργασία με τον οργανισμό ΑΜΚΕ Ζω.Ε.Σ

Απαγορεύεται η αντιγραφή και αναπαραγωγή στο σύνολο ή μέρος του βιβλίου, χωρίς την έγγραφη άδεια της Ειδικής Γραμματείας για την Προστασία των Ζώων Συντροφιάς. Απαγορεύεται η αναδημό-
σiejση κάθε είδους εικόνας που αποτελεί αντικείμενο πνευματικής ιδιοκτησίας και διέπεται από τις
εθνικές και διεθνείς διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Εξαιρούνται τα ρητώς αναγνωρισμένα
και αναφερόμενα πνευματικά δικαιώματα τρίτων συνεργατών και φορέων.

Εξαιρείται η εκτύπωση και χρήση του υλικού για εκπαιδευτικούς σκοπούς εντός των νηπιαγωγείων.

Στα μάτια μάθε άστεχο ζώου κρύβεται
μια ιστορία αγάπης που δεν βρήκε τον δρόμο της,
μια πράξη καλοσύνης που δεν βρήκε τρόπο
να πραγματοποιηθεί.

Αφιερώνουμε τον Ψηφιακό Φάκελο
Φιλοζωίας στη Διώνη, έναν πρώην άστεχο και βάνουσα
καταπονημένο σκύλο που όμως βρήκε τη δύναμη
να ξευνήσει τη ζωή του από την αρχή. Συγχώρεσε και έδινε
το φωτεινό μονοπάτι για να οδηγήσει και άλλα ζώα,
από τις σκιές της μοναξιάς στη ζεστασιά
της παντοεινής τους οικογένειας.

Κατερίνα Παπαποστόλου - Λιάνα Δενεζάκη

Ευχαριστούμε ιδιαίτερώς την κ. Ειρήνη Μαγκάκη, Εκπαιδευτικό Πρωτοβάθμιας,
Σύμβουλο Ειδικής Γραμματείας για την Προστασία των Ζώων Συντροφιάς του Υπουργείου
Εσωτερικών για την πολύτιμη συμβολή της.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η εκπαίδευση στο νηπιαγωγείο αποτελεί την πρώτη επίσημη επαφή των παιδιών με την οργανωμένη μάθηση και τον κόσμο της κοινωνίας. Ο ρόλος των νηπιαγωγών είναι καίριος, καθώς καλούνται να διαμορφώσουν ένα περιβάλλον που προάγει όχι μόνο τη γνωστική ανάπτυξη, αλλά και την ηθική, συναισθηματική, κοινωνική και περιβαλλοντική ευαισθησία. Με βάση τα νέα Προγράμματα Σπουδών του Νηπιαγωγείου, η διδασκαλία προσανατολίζεται πλέον στη βιωματική προσέγγιση, ενισχύοντας τις δεξιότητες των παιδιών μέσα από τη συνεργασία, τη φαντασία και την κριτική σκέψη.

Στο πλαίσιο αυτό, η φιλοζωία και η ανάπτυξη της ιδιότητας του ενεργού πολίτη αποκτούν ιδιαίτερη σημασία. Η ενσυναίσθηση, ο σεβασμός προς τα ζώα και η καλλιέργεια της υπευθυνότητας αποτελούν βασικούς πυλώνες για την ανάπτυξη μιας κοινωνίας που βασίζεται στις αξίες της αλληλεγγύης, της δικαιοσύνης και της περιβαλλοντικής ευθύνης. Η προσέγγιση αυτών των αξιών από την προσχολική ηλικία είναι καθοριστικής σημασίας για την ενδυνάμωση των παιδιών ως ενεργών πολιτών του αύριο.

Το υλικό που περιλαμβάνεται σε αυτόν τον ψηφιακό φάκελο, εμπνέεται από τις αρχές και τις προτεραιότητες των νέων Προγραμμάτων Σπουδών του Νηπιαγωγείου, και συγκεκριμένα από την «Εργαλειοθήκη των Ικανοτήτων» που παρουσιάζεται στον Οδηγό Νηπιαγωγού. Οι δραστηριότητες και οι προσεγγίσεις που προτείνονται εντάσσονται σε τέσσερις βασικές κατηγορίες εργαλείων:

- **Εργαλεία Σκέψης**, που ενισχύουν την κριτική σκέψη, τη δημιουργικότητα, την επίλυση προβλημάτων και τη στοχαστική λήψη αποφάσεων.
- **Εργαλεία Επιστήμης και Τεχνολογίας**, τα οποία ενθαρρύνουν την υπολογιστική και σχεδιαστική σκέψη, τη δημιουργία και την κατασκευαστική ικανότητα.
- **Εργαλεία Ζωής**, που περιλαμβάνουν την προσωπική ενδυνάμωση, την κοινωνική ευθύνη, την ιδιότητα του πολίτη, την ευελιξία, την προσαρμοστικότητα και την ανθεκτικότητα.
- **Εργαλεία Μάθησης**, τα οποία βοηθούν τα παιδιά να κατανοήσουν τη διαδικασία της μάθησης και να αναπτύξουν δεξιότητες μεταγνώσης.

Μέσα από αυτές τις κατηγορίες, το παρόν εγχειρίδιο επιχειρεί να συνδυάσει τη θεωρία

με την πράξη, προσφέροντας στις/στους νηπιαγωγούς έναν Πρακτικό Οδηγό, που έχει ως στόχο την καλλιέργεια της φιλοζωίας και της κοινωνικής ευθύνης.

Για πρώτη φορά, από το σχολικό έτος 2024-2025, εφαρμόζεται σε όλες τις τάξεις της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης το Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΣ) «Δράσεις Ενεργού Πολίτη». Δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 6048/Β'/11-2024 και ενσωματώνει τους 17 Στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) όπως θεσπίστηκαν από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ). Σκοπός του ΠΣ είναι να προετοιμάσει πολίτες με δεξιότητες κριτικής σκέψης, συνεργασίας και κοινωνικής υπευθυνότητας οι οποίοι συμβάλλουν ενεργά στη δημιουργία μιας βιώσιμης κοινωνίας, βασισμένης στην αειφορία, την κοινωνική δικαιοσύνη και την περιβαλλοντική προστασία.

Η σύνδεση των παραπάνω κατευθύνσεων αναδεικνύει τη σημασία της ολιστικής προσέγγισης στη μάθηση. Το παρόν εγχειρίδιο, με τις δραστηριότητες που προτείνει για την καλλιέργεια της φιλοζωίας και την ανάπτυξη κοινωνικής υπευθυνότητας, ενσωματώνει πλήρως τις αρχές της απόφασης (θεματική ενότητα 11: Βιώσιμες πόλεις και Κοινότητες και θεματικές ενότητες 14 και 15: Ζωή στη στεριά και στη θάλασσα) αξιοποιώντας βιωματικές, διαθεματικές και καινοτόμες προσεγγίσεις. Επιπλέον, με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων και την έμφαση στις διαμεσολαβητικές μεθόδους (π.χ. κούκλες-μασκότ), προσαρμόζεται στις σύγχρονες ανάγκες της προσχολικής εκπαίδευσης, υποστηρίζοντας τις επιδιώξεις της νομοθεσίας για μια εκπαίδευση που διαμορφώνει πολίτες με ενσυναίσθηση και υπευθυνότητα.

Η αξία της φιλοζωίας και ο ρόλος της κούκλας-μασκότ

Η φιλοζωία δεν περιορίζεται μόνο στην αγάπη για τα ζώα, αλλά επεκτείνεται σε μια ολόκληρη στάση ζωής που εμπεριέχει τον σεβασμό προς κάθε μορφή ζωής και την υπεύθυνη αξιοποίηση των φυσικών πόρων. Τα παιδιά, μέσα από βιωματικές δραστηριότητες, μπορούν να κατανοήσουν την αξία της φροντίδας και της προστασίας των ζώων, να μάθουν να αναλαμβάνουν ευθύνες και να αναπτύξουν ενσυναίσθηση τόσο προς τα ζώα όσο και προς τους συνανθρώπους τους.

Ένα ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο στην εκπαιδευτική διαδικασία είναι η χρήση της κούκλας-μασκότ. Στην παρούσα περίπτωση, τα ζώα λειτουργούν ως μασκότ και διαμεσολαβητές της μάθησης. Οι μασκότ αποκτούν έναν ρόλο-κλειδί στην εκπαιδευτική διαδικασία, καθώς δημιουργούν έναν ασφαλή χώρο έκφρασης για τα παιδιά, διεγείρουν τη φαντασία και την περιέργειά τους, και τα ενθαρρύνουν να συμμετέχουν ενεργά σε όλες τις δραστηριότητες. Τα παιδιά ταυτίζονται με τους χαρακτήρες, μαθαίνουν μέσα από τις ιστορίες και τις περιπέτειες των ζώων και ενισχύουν τη συναισθηματική τους ανάπτυξη.

Παιδαγωγικές αρχές και μέθοδοι

Ο ψηφιακός αυτός φάκελος βασίζεται στις μεθοδολογικές αρχές που διέπουν τα νέα προγράμματα σπουδών, εστιάζοντας στη βιωματική και ολιστική προσέγγιση. Οι δραστηριότητες είναι σχεδιασμένες έτσι ώστε να:

- Ενσωματώνουν το παιχνίδι ως βασικό μέσο μάθησης.
- Αναδεικνύουν τη σημασία της συνεργασίας και της επικοινωνίας.
- Ενισχύουν την ερευνητική διάθεση των παιδιών μέσα από ερωτήματα, πειράματα και δημιουργικές λύσεις.
- Παρέχουν ευκαιρίες για ενεργή συμμετοχή και αυτενέργεια.
- Προάγουν την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών, ενσωματώνοντας γνωστικά, κοινωνικά και συναισθηματικά στοιχεία.

Μεθοδολογικές προτάσεις:

Οι Μασκότ στο Νηπιαγωγείο: Οι δικές μας μασκότ, οι *super* Ήρωες!

Η διασύνδεση των ενοτήτων του εγχειριδίου και των δραστηριοτήτων μεταξύ τους, καθώς και η καθοδήγηση για την υλοποίησή τους, μπορεί να ενισχυθεί με την αξιοποίηση της κούκλας-μασκότ.

Μέσα από τις ιστορίες και τις δράσεις της, η μασκότ εμπνέει τα παιδιά να αγαπήσουν τα ζώα και να εξελιχθούν σε υπεύθυνους πολίτες που σέβονται τη φύση. Δεν είναι απλώς λούτρινα ζωάκια ή κούκλες· είναι σούπερ ήρωες που διδάσκουν στα παιδιά την αγάπη για τα ζώα, τη σημασία της προστασίας του περιβάλλοντος και την αξία της ενσυναίσθησης.

Η μασκότ μπορεί να προσκαλεί στην τάξη ζώα που απειλούνται με εξαφάνιση για να αφηγηθούν στα παιδιά τα προβλήματά τους. Αυτά τα ζώα γίνονται "φίλοι" της και, μέσα από τη συνεργασία τους, περνούν εκπαιδευτικά μηνύματα. Παραδείγματα περιλαμβάνουν:

- **Η χελώνα Καρέτα-Καρέτα:** Μιλά για τη σημασία της καθαρής θάλασσας και των ασφαλών παραλιών.
- **Το δελφίνι:** Εξηγεί γιατί πρέπει να προστατεύουμε τους ωκεανούς.
- **Η καφέ αρκούδα:** Ζητά βοήθεια για τη διάσωση των δασών.

Μέσα από τις ιστορίες τους (θα βρείτε μερικές στο υποστηρικτικό υλικό), οι μασκότ φέρνουν στην τάξη ζώα που αντιμετωπίζουν δυσκολίες, για να μοιραστούν μαζί τους τα προβλήματα που βιώνουν. Αγαπημένοι ήρωες όπως η Διώνη, ο Άξελ και ο Πόθος, πρώην

πολύ κακοποιημένοι και αδέσποτοι σκύλοι, που έχουν γίνει γνωστοί σε όλη την Ελλάδα μέσα από τα εκπαιδευτικά προγράμματα, αλλά και τα βιβλία του οργανισμού Ζω.Ε.Σ. εμπνέουν δημιουργικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες, γεμάτες φαντασία και νόημα. Ενώ «ξεπετάγονται» στις σελίδες του ψηφιακού φακέλου και παρέα με άλλα ζώα, μοιράζονται σημαντικές αλήθειες για τα ζώα και το περιβάλλον. Αναζητήστε πληροφορίες για το έργο τους στο <https://www.zwes.gr>

Ενδεικτικές δραστηριότητες-Προτάσεις

- **Καθημερινές Ρουτίνες:** Η μασκότ, όποια κι αν επιλέξετε, μπορεί να υποδέχεται τα παιδιά κάθε πρωί με ένα τραγούδι (μπορείτε να βρείτε προτάσεις στο υποστηρικτικό υλικό). Μπορεί επίσης να τα αποχαιρετά στο τέλος της ημέρας ή να καλωσορίζει επισκέπτες που συμμετέχουν σε δράσεις του σχολείου. Παράλληλα, η μασκότ μπορεί να αναλαμβάνει ρόλο βοηθού, οργανώνοντας τα παιδιά πριν από κάθε δραστηριότητα.
- **Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες:** Η μασκότ μπορεί να συμμετέχει ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία, να αφηγείται ιστορίες και διαβάζει βιβλία, κάνοντας τη μάθηση πιο ζωντανή και διασκεδαστική, να διδάσκει γράμματα της αλφαβήτου, αριθμούς ή άλλες έννοιες, μέσα από διαδραστικά παιχνίδια, να οδηγεί τα παιδιά σε εξερευνητικές δραστηριότητες, τόσο μέσα όσο και έξω από την τάξη, αναπτύσσοντας την περιέργεια και τη διάθεση για ανακάλυψη.
- **Κοινωνικές Δεξιότητες:** Η μασκότ γίνεται μέσο ενίσχυσης των κοινωνικών δεξιοτήτων και παίζει ρόλους σε δραματοποιήσεις, ενθαρρύνοντας την έκφραση και την επικοινωνία, προτείνει ομαδικές δραστηριότητες, καλλιεργώντας την αίσθηση της συνεργασίας και της ομαδικότητας, δημιουργεί σενάρια όπου τα παιδιά καλούνται να επιλύσουν προβλήματα, ενισχύοντας την κριτική σκέψη και τη δημιουργικότητα.
- **Δημιουργικές Δραστηριότητες:** Η μασκότ μπορεί να εμπνέει τα παιδιά σε ποικίλες δημιουργικές δραστηριότητες. Τα ενθαρρύνει να φτιάξουν κατασκευές με διάφορα υλικά, προάγοντας τη φαντασία και τη δεξιότητά τους. Ζητά από τα παιδιά να τη ζωγραφίσουν ή να δημιουργήσουν ιστορίες με εικόνες βασισμένες στις περιπέτειές της. Συμμετέχει σε δραστηριότητες όπως τραγούδι, χορός ή παιχνίδια με μουσικά όργανα.

Πρόταση: Δημιουργήστε μια μοναδική ιστορία γύρω από τη μασκότ και δώστε της ένα όνομα. Για παράδειγμα, στην ομάδα των τριών σκύλων (Διώνη, Άξελ, Πόθος), μπορείτε να συνδυάσετε τα ονόματά τους και να βρείτε ένα νέο, πρωτότυπο όνομα!

Αφήστε τα παιδιά να συμμετέχουν ενεργά στη δημιουργία της μασκώτ και στις σχετικές δραστηριότητες. Ενθαρρύνετε τον πειραματισμό και τη δημιουργία νέων ιδεών, προσαρμόζοντας κάθε δραστηριότητα στην ηλικία, τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητες των παιδιών.

Ιδέα: Τρεις σκύλοι που αγαπούν όλα τα άστεγα ζώα

Όνομα: Οι ΠΑΔ

Ιστορία: Ο Πόθος, ο Άξελ και η Διώνη είναι τρεις πολύ φιλικοί σκύλοι που αγαπούν πολύ τους αδέσποτους φίλους τους αλλά και το περιβάλλον που είναι το σπίτι όλων των ζώων. Έρχονται στην τάξη μας για να μας μάθουν για τη σημασία της προστασίας των ζώων και του περιβάλλοντος, της υιοθεσίας ενός άστεγου ζώου αλλά και της αγάπης και αποδοχής όλων των ζώων ακόμη και εκείνων που υπάρχει περίπτωση να μη συναντήσουμε ποτέ στη ζωή μας.

Δραστηριότητες:

Κατασκευή μιας πόλης: Δημιουργήστε μια πόλη στην τάξη χρησιμοποιώντας τα υλικά που επιθυμείτε. Τα παιδιά μπορούν να ζωγραφίσουν και να κόψουν διάφορα ζώα και ανθρώπους για να τα τοποθετήσουν στην πόλη.

Κυνήγι θησαυρού: Αναζητήστε τα εξής αντικείμενα (ιδανικά από στολίδια Χριστουγέννων): ένα κουτί δώρου, μία καρέκλα (να μοιάζει με θρόνο), ένα κλειδί, μια άμαξα. Κρύψτε τα μέσα στην τάξη και ζητήστε από τα παιδιά να τα βρουν, να τα συνδυάσουν και, γιατί όχι, να δημιουργήσουν με αυτά μια ιστορία.

Διάβασμα ιστοριών: Διαβάστε στα παιδιά σας τις «Ιστορίες χωρίς τέλος» και δημιουργήστε όλοι μαζί το τέλος τους!

Τάνια Τόζιου

Σύμβουλος Εκπαίδευσης
Ειδικής Αγωγής κι Ενταξιακής Εκπαίδευσης
Ν. Χαλκιδικής και Ν. Λέσβου

ΙΕΠ. (2022). Νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου.
ΦΕΚ 687 Β/10.02.2023/ΕΠΙΚ. ΠΣ/ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ. Αθήνα
ΙΕΠ. (2022). Οδηγός Εκπαιδευτικού για την προσχολική εκπαίδευση. Αθήνα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ιδέα ότι οι άνθρωποι και τα ζώα μοιραζόμαστε ισότιμα τον πλανήτη μας αποτελεί τον πυρήνα αυτού του Ψηφιακού Φακέλου Φιλοζωίας. Άλλωστε, η πεποίθηση πως τα ζώα είναι μηχανές ανήκει σε εποχές που έχουν πια περάσει. Πλέον όλοι γνωρίζουμε πως τα ζώα νιώθουν το ίδιο έντονα με εμάς και τον πόνο και τη χαρά.

Δε φιλοδοξούμε να επιβάλουμε σε κανέναν να τα αγαπήσει. Όμως, ο σεβασμός προς αυτά είναι μια στάση ζωής που οι εκπαιδευτικοί, αλλά και όσοι εργαζόμαστε με παιδιά οφείλουμε να διδάσκουμε.

Για μας η λύπη και ο οίκτος δεν αποτέλεσαν ποτέ τον τρόπο να μιλάμε στα παιδιά. Αυτός είναι και ο λόγος που στις ενότητες που ακολουθούν αποφασίσαμε να μην προβάλουμε την άσχημη πραγματικότητα της ζωής των ζώων. Θεωρούμε τραυματική μια τέτοια προσέγγιση για τις ευαίσθητες παιδικές ψυχές. Εστιάσαμε συνειδητά στα χαρίσματα των ζώων και μέσα από αυτά εκπαιδεύουμε τα παιδιά στην αποδοχή. Τονίσαμε την αξία της ευζωίας τους, προτείνοντας μικρές αλλαγές στις συνήθειές μας, ικανές να κάνουν τον κόσμο μας καλύτερο.

Στόχος αυτού του Ψηφιακού Φακέλου Φιλοζωίας, τη δημιουργία του οποίου μας εμπιστεύτηκε η Ειδική Γραμματεία για την Προστασία Ζώων Συντροφιάς, είναι να «δείτε» μέσα από τα μάτια των ζώων. Τα σχέδια μαθήματος, τα φύλλα εργασίας, τα παραμύθια, οι μασκότ, το εγχειρίδιο εκπαιδευτικού, οι εικόνες, τα θεατρικά παιχνίδια είναι μια πρόσκληση-ταξίδι σε μια χώρα θαυμάτων, σε έναν κόσμο όπου τα πάντα είναι δυνατά!

Με ευθύνη και ευγνωμοσύνη για την ανάθεση, αφιερώνουμε τις δραστηριότητες σε όλα τα ζώα που έχουμε διασώσει μέχρι σήμερα, αλλά και σε εκείνα τα πλάσματα που ζουν μια ζωή γεμάτη ανασφάλεια και τρόμο.

Τα ζώα στη σύγχρονη εποχή εξακολουθούν να αναπαράγονται για να γίνουν τροφή, ρουχισμός, πειράματα. Συνηθίζουν να πέφτουν θύματα ανελέητου κυνηγιού, πολλά επίσης κακοποιούνται από ανθρώπινα χέρια ή πεθαίνουν αβοήθητα από την πείνα και τη δίψα... Κι όμως εκείνα συνεχίζουν να μας αγαπούν και να μας εμπιστεύονται. Κι ας κοιμούνται το ένα βράδυ στο αφράτο μαξιλάρι τους, ενώ το επόμενο πρωί μπορεί να βρεθούν

ζητιάνοι στους δρόμους, περιττοί, επικίνδυνοι, βρόμικοι. Ίσως αναρωτηθείτε: Αρκεί να αλλάξουν οι πεποιθήσεις, για να αλλάξουν όλα; Ναι! Εμείς απαντάμε με βεβαιότητα πως η εκπαίδευση και η συνεργασία φορέων μπορούν να κάνουν θαύματα. Σε αυτό πιστεύουμε και γι' αυτό προσπαθούμε. Κι είναι ο λόγος που δε θα σταματήσουμε ποτέ να ανοίγουμε μονοπάτια που θα οδηγούν τα παιδιά από το «μόνο εγώ» σε εκείνο το υπέροχο «όλοι μαζί».

Από την πρώτη στιγμή οδηγός μας ήταν εκείνο το ΜΑΖΙ, που πολλαπλασιάζει τις δυνατότητές μας.

Είκοσι και πλέον χρόνια στα σχολεία, μοιραζόμαστε τις γνώσεις μας για τα ζώα και την προστασία του περιβάλλοντος με χιλιάδες παιδιά. Γνωρίζουμε, από πρώτο χέρι, πως η αγάπη, η ενσυναίσθηση, η φαντασία, η κριτική σκέψη, η ευθύνη, η ευαισθησία μπορούν και πρέπει να διδάσκονται στα σχολεία μας. Το παιχνίδι, η έξαψη της περιέργειας, η δημιουργικότητα, η διάθεση για εξερεύνηση περνούν μέσα από το βίωμα και τότε η μάθηση είναι δεδομένη.

Με κοινό μας όραμα έναν κόσμο αρμονίας και με αφετηρία την πολύχρονη πορεία μας στον σχεδιασμό και την εκπόνηση πρωτότυπων προγραμμάτων, ομιλιών και εργαστηρίων σε σχολεία και εκπαιδευτικούς οργανισμούς της Ελλάδας και του εξωτερικού, σας εμπιστευόμαστε αυτόν τον Ψηφιακό Φάκελο Φιλοζωίας. Είμαστε σίγουρες πως θα αποτελέσει ένα σημαντικό κίνητρο να αναλάβετε στην τάξη δράση για να αναδείξετε τους νέους «σούπερ ήρωες» για τα ζώα και τη φύση.

Να θυμάστε πως η αγάπη για τα ζώα σημαίνει αγάπη χωρίς όρια, αγάπη για όλους!

Κατερίνα Παπαποστόλου

Εκπαιδευτικός (Διευθύντρια ΔΣ Νησίου Ημαθίας)
Ζωοθεραπεύτρια- Εκπαιδύτρια Σκύλων-
Kynagon Certified Animal Trainer (Member of
Pet Industry Advocacy International, Member of
International Society of Animal Professionals)-
Συγγραφέας- Ιδρύτρια Ζω.Ε.Σ.

Λιάνα Δενεζάκη

Συγγραφέας, Εικονογράφος,
Εκδότρια, Δημιουργός εκπαιδευτικών
προγραμμάτων και του
«Δημιουργοί στο Φι και Φι», με οδηγούς
τη Φαντασία και τη Φιλαναγνωσία,
Ειδική Συνεργάτης Ζω.Ε.Σ.

Περιεχόμενα

Ενότητα 1: Τι είναι ζώο; 12

Ενότητα 2: Οι γειτονές μας 16

Ενότητα 3: Σκύλοι και γάτες μας μιλούν! 22

Ενότητα 4: Η θάλασσα σελ. 33

Ενότητα 5: Αλλάξτε το μήνυμα σελ. 38

Ενότητα 6: Το σχολείο των ζώων σελ. 41

Ενότητα 7: Όλοι μαζί για τις μέλισσες σελ. 45

Ενότητα 8: Παραμύθι ξεκινώ σελ. 50

Ενότητα 9: Σούπερ ήρωες σελ. 53

Ενότητα 10: Τέχνη και ζώα σελ. 56

Υποστηρικτικό υλικό: Παραμύθια δίχως τέλος! σελ. 61

Ενότητα 1: Τι είναι ζώο;

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Να καλλιεργήσουν τη φαντασία τους

- να αναπτύξουν την κριτική σκέψη
- να παρατηρούν • να παράγουν περιγραφικό και αφηγηματικό λόγο • να συγκρίνουν και να ταξινομούν • να παράγουν πολυτροπικά κείμενα • να εκφράζονται με το σώμα τους • να ενισχύσουν τη λεπτή κινητικότητα

Υλικά:

Εκτυπωτής, κόλλες Α4, χαρτόνι, χρώματα, δαχτυλομπογιές, ψαλίδια, κόλλα, μαρκαδόροι, χαρτί του μέτρου, μαύρος μαρκαδόρος

Προβληματισμός

Ο μοναδικός κόσμος των ζώων μπορεί να εμπνεύσει, να συγκινήσει και να εκπαιδεύσει τα παιδιά. Τα ζώα είναι οι συνοδοιπόροι μας στη φύση, οι μικροί δάσκαλοι της ενσυναίσθησης και του σεβασμού προς κάθε μορφή ζωής. Μέσα από την επαφή μαζί τους, τα παιδιά μπορούν να ανακαλύψουν την ποικιλομορφία του φυσικού κόσμου, να καλλιεργήσουν τη φαντασία τους και να αναπτύξουν την υπευθυνότητά τους. Σε αυτή την ενότητα σας καλούμε να ξεκινήσετε ένα ταξίδι εξερεύνησης, συζητώντας με τα παιδιά τι είναι τα ζώα, πού ζουν, πώς κινούνται και πώς μπορούμε να τα φροντίζουμε και να τα αγαπάμε. Με ευφάνταστες δραστηριότητες και με απλό, παιχνιδιάρικο και βιωματικό τρόπο μπορούμε να χτίσουμε τις βάσεις για τη φιλοζωία και την περιβαλλοντική ευαισθησία!

1η δραστηριότητα: Η φωνή των ζώων

Εκτυπώστε σε χοντρό χαρτί τις κάρτες της επόμενης σελίδας και κόψτε τες. Αν θέλετε μπορείτε να τις πλαστικοποιήσετε. Καθίστε μαζί με τα παιδιά σε κύκλο και ξεκινήστε μια συζήτηση γύρω από τα ζώα.

π.χ. Τι είναι αυτό που κάνει τα ζώα να ξεχωρίζουν από τα φυτά ή τα δέντρα; Σε τι μοιάζουν με τον άνθρωπο; Έχουν συναισθήματα;

Τραβήξτε μία κάρτα στην τύχη και ρωτήστε τα παιδιά αν αναγνωρίζουν το ζώο που απεικονίζεται. Ζητήστε να το περιγράψουν με όσο περισσότερες λέξεις μπορούν. Παροτρύνετέ τα να του δώσουν ένα όνομα και να φανταστούν μια μέρα από τη ζωή του. Συνεχίστε και με τις υπόλοιπες κάρτες.

Με τους ανθρώπους μοιραζόμαστε το ίδιο «σπίτι», τον πλανήτη μας! Είναι πολύ σημαντικό να παραμείνουμε ενωμένοι!

2η δραστηριότητα: Γίνομαι ζώο κι εγώ!

Χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες και μοιράστε τους από μία κάρτα. Ζητήστε από κάθε ομάδα να μιμηθεί τις κινήσεις και τους ήχους που κάνει το ζώο που απεικονίζεται στην κάρτα τους. Υπάρχουν αμέτρητα βιντεάκια στο youtube που θα βοηθήσουν στην καλύτερη αναπαράσταση των ζώων. Στη συνέχεια προτρέψτε τα να μείνουν ακίνητα σαν αγαλμάτια στη στάση που θεωρούν ότι αντιπροσωπεύει καλύτερα το κάθε ζώο. Όταν ολοκληρώσουν όλες οι ομάδες, στο τέλος θα έχετε έναν ζωντανό πίνακα!

3η δραστηριότητα: Ταξινομώ & συζητώ

Οι κάρτες περιλαμβάνουν ζώα που έχουν φτερά και ζώα που έχουν τρίχωμα. Ζητήστε από τους μαθητές να χωρίσουν τις κάρτες σε αυτές τις δύο κατηγορίες και έπειτα συζητήστε για τις διαφορές των δύο ομάδων. Αναζητήστε τις διαφορές και στις ομοιότητες που έχουν με το ανθρώπινο είδος.

4η δραστηριότητα: Δακτυλικά αποτυπώματα

Εξηγήστε στα παιδιά πως κάθε δακτυλικό αποτύπωμα είναι μοναδικό και πως δεν υπάρχει πιθανότητα να βρεθεί κάπου ένα πανομοιότυπο. Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και με τα ζώα. Κανένα ζώο δεν είναι ίδιο με το άλλο, ακόμα κι αν ανήκουν και τα δύο στο ίδιο είδος. Όλα τα πλάσματα που ζούμε Γη είμαστε μοναδικά, όπως τα αποτυπώματά μας.

Προτρέψτε τα παιδιά να αφήσουν σε ένα μεγάλο χαρτόνι τα αποτυπώματά τους με δακτυλομπογιές. Στη συνέχεια με έναν μαύρο μαρκαδόρο μετατρέψτε καθένα από αυτά σε ένα ζωάκι. Ορισμένα παραδείγματα:

5η δραστηριότητα: Αφίσα για τα δικαιώματα

Εστιάστε την προσοχή των παιδιών σε όσα μας ενώνουν με τα ζώα και μιλήστε τους για τα δικαιώματα των ζώων. Φαγητό, καθαρό νερό, ελευθερία, ασφάλεια, στέγη, καθαρό περιβάλλον είναι κοινές ανάγκες σε όλα τα πλάσματα.

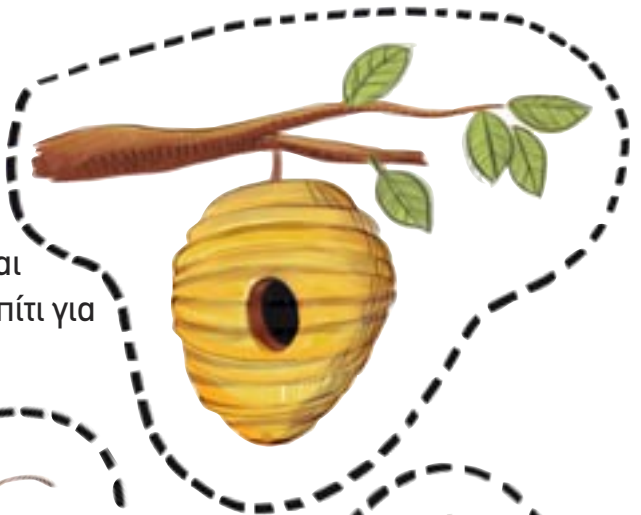
Χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες και δώστε τους να τραβήξουν, στην τύχη, από μία κάρτα. Κάθε ομάδα δίνει φωνή στο ζώο που της έτυχε και μιλά για όσα χρειάζεται, για να είναι ευτυχισμένο. Έπειτα κάθε παιδί ζωγραφίζει, σε μισή Α4 κόλλα χαρτί, από ένα ευτυχισμένο ζωάκι. Κολλήστε τις ζωγραφιές, σε ένα χαρτόνι και δημιουργήστε μια αφίσα με τίτλο:

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΟΜΟΡΦΗ ΖΩΗ!

5η δραστηριότητα: Ένα σπίτι για κάθε ζώο

Συζητήστε με τα παιδιά για την έννοια «σπίτι» και αναφερθείτε στα σπίτια των ζώων. Εκτυπώστε σε χοντρό χαρτί τις παρακάτω εικόνες και αφήστε τα να βρουν το κατάλληλο σπίτι για το κάθε ζωάκι.

Ενότητα 2: Οι γείτονές μας

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Να αναπτύξουν εγρήγορση και ευαισθησία σε διάφορες κοινωνικές καταστάσεις • να περιγράφουν αξίες που είναι σημαντικές για την κοινωνική ζωή • να εκφράζονται με το σώμα τους • να αποκτήσουν γνώσεις για τα ζώα που ζουν γύρω τους • να καλλιεργήσουν τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους

Υλικά:

Εκτυπωτής, χρωματιστά ξυλάκια, χρώματα, ψαλίδια, λευκή κόλλα, κόλλα σιλικόνης, μαρκαδόροι, Η/Υ, άδεια τενεκεδάκια, κουτιά παπουτσιών, άδειες συσκευασίες χυμών, λαστικάκια, συρραπτικό, χαρτόκουτο, τούβλα

Προβληματισμός

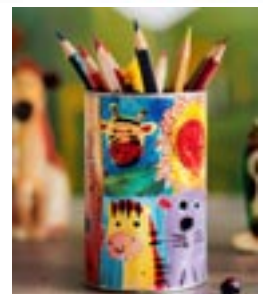
Ανεξάρτητα αν το σχολείο σας βρίσκεται σε μια μεγάλη αστική πόλη ή σε κάποιο νησί, χωριό ή κωμόπολη, ο κόσμος της φύσης είναι γύρω σας. Αν παρατηρήσετε προσεκτικά, θα ανακαλύψετε μικρά θαύματα: ένα λουλούδι που ανθίζει σε μια γλάστρα, ένα πουλί που χτίζει φωλιά σε κάποιο δέντρο, μια αραχνούλα που στήνει περίτεχνα τον ιστό της. Σκύλους και γάτες να κάνουν τη βόλτα τους με τους κηδεμόνες τους αλλά και άστεγα ζώα που μπορούμε όλοι να βοηθήσουμε.

Η διάθεση για εξερεύνηση μπορεί να οδηγήσει σε ένα συναρπαστικό παιχνίδι! Ο πλανήτης Γη είναι το δικό μας σπίτι, αλλά και το σπίτι όλων των ζώων.

Αν μειώσουμε τα σκουπίδια που παράγουμε, αν ανακυκλώνουμε ό,τι μπορούμε, αν επαναχρησιμοποιούμε αντικείμενα που φαίνονται αρχικά άχρηστα και αν προσπαθήσουμε να αφήσουμε τον κόσμο λίγο πιο καθαρό από ό,τι τον βρήκαμε, θα βοηθάμε πάντα τη φύση να συνεχίζει να μας προσφέρει τη μαγεία της!

1η δραστηριότητα: Λιγότερα σκουπίδια

Αφού σε κανέναν δεν αρέσει να βλέπει σκουπίδια στη γειτονιά του, τότε γιατί να λερώνουμε τα σπίτια των ζώων; Μια σπουδαία λύση για να παράγουμε λιγότερα σκουπίδια είναι η **ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ**. Ένα άδριο τενεκεδάκι από κονσέρβα μπορεί να γίνει βάζο, μολυβοθήκη, δοχείο για κλήρους, ακόμα και... έργο τέχνης! Μυήστε τα παιδιά στην επαναχρησιμοποίηση, ζητώντας τους να φέρουν από ένα καθαρό τενεκεδάκι κονσέρβας, και βοηθήστε τα να το διακοσμήσουν.

2η δραστηριότητα: Κάδος επαναχρησιμοποίησης

Φτιάξτε έναν κάδο επαναχρησιμοποίησης για την τάξη σας, με ένα απλό χαρτόκουτο. Διακοσμήστε τον με ζωγραφιές των παιδιών, αυτοκόλλητα, κουμπιά, ή ό, τι άλλο σκεφτείτε. Γεμίστε τον κάδο με αντικείμενα που τα παιδιά θεωρούν ότι δε χρειάζονται, αλλά μπορούν να σκεφτούν μια διαφορετική χρήση γι' αυτά. Συγκεντρώστε κομμάτια από ύφασμα που έχει περισσέψει, άδειους μαρκαδόρους, άδειες αλλά καθαρές συσκευασίες τροφίμων, μέχρι και ξύσματα μολυβιών. Ακόμα και τα πιο απίθανα πράγματα μπορεί να αποτελέσουν αφορμές για δημιουργία!

Οι μικρές αλλαγές
στις συνήθειές μας,
μπορεί να φέρουν
μικρά και μεγάλα
θαύματα στη
ζωή μας!

3η δραστηριότητα: Παντομίμα

Γράψτε σε χρωματιστά ξυλάκια τα ονόματα των παιδιών και βάλτε τα μέσα σε ένα τενεκεδάκι-μολυβοθήκη. Τραβήξτε ένα όνομα στην τύχη και ζητήστε από το παιδί να παρουσιάσει με παντομίμα κάποιο ζώο/πουλί/έντομο που συνάντησε στη διαδρομή προς το νηπιαγωγείο. Τα υπόλοιπα προσπαθούν να μαντέψουν τι ζώο είδε μέσα από 5 ερωτήσεις.

Ενδεικτικές ερωτήσεις: Πού το είδε; (Κάτω από μια πέτρα, στο χώμα, σε δέντρο, στον ουρανό ή στον δρόμο;) Τι χρώμα είχε; Είχε φτερά; κτλ. Όταν αποκαλυφθεί το ζωάκι, ρωτήστε τα παιδιά τι ξέρουν για το συγκεκριμένο ζώο και στη συνέχεια αναζητήστε, όλοι μαζί, περισσότερες πληροφορίες στο διαδίκτυο. Πάντα υπάρχει ευκαιρία για περισσότερη γνώση, αλλά και παιχνίδι, δε συμφωνείτε; Κάθε ημέρα μπορεί να παρουσιάζει κι από ένα παιδί ένα ζώο, μέχρι να τελειώσουν όλα τα ξυλάκια.

4η δραστηριότητα: Ζωγραφίζω ζώα

Κάθε παιδί ζωγραφίζει το ζώο που παρουσιάστηκε στην προηγούμενη δραστηριότητα. Εφόσον έχετε ανατρέξει στο διαδίκτυο και έχετε συγκεντρώσει περισσότερες πληροφορίες για το κάθε ζώο, μπορείτε να καθοδηγήσετε τα παιδιά να τονίσουν στη ζωγραφιά τους ένα από τα χαρακτηριστικά του ζώου π.χ. οι περισσότερες αράχνες έχουν 8 μάτια.

5η δραστηριότητα: Χαρτογράφηση

Αναζητήστε τα κτίρια, τις πλατείες, τους δρόμους, τα δέντρα, τα σπίτια και τα καταστήματα που υπάρχουν γύρω από το νηπιαγωγείο. Έπειτα κατασκευάστε τα, χρησιμοποιώντας άδειες συσκευασίες χυμών και κουτιά παπουτσιών. Τοποθετήστε τα, με βάση τις οδηγίες των παιδιών, στα σημεία που βρίσκονται σε σχέση με το σχολείο και δημιουργήστε μια μακέτα της γειτονιάς σας.

6η δραστηριότητα: Ώρα για παραμύθι!

Το πρώτο βήμα για να δημιουργηθεί ένα παραμύθι είναι να υπάρχει ένας βασικός χαρακτήρας. Πάμε να πλάσουμε ένα παραμύθι για έναν αδέσποτο ήρωα;

Αποφασίστε αν ο αδέσποτος χαρακτήρας της ιστορίας σας θα είναι γάτα ή σκύλος. Ενθαρρύνετε τα παιδιά λέγοντάς τους πως στη φαντασία δεν υπάρχουν λάθη και πως όλες οι ιδέες μπορούν να γίνουν αποδεκτές. Τα παιδιά αποφασίζουν για το χρώμα, την ηλικία, το μέγεθος, το όνομα, τον χαρακτήρα του ζώου, αλλά και το πώς κατέληξε να ζει στον δρόμο (γεννήθηκε εκεί, χάθηκε, το αναζητούν ή το εγκατέλειψαν;). Επιπλέον ερωτήσεις που μπορεί να βοηθήσουν: Πού βρίσκει φαγητό; Τι κάνει όταν κρυώνει, ζεσταίνεται ή φοβάται; Από τι κινδυνεύει;

7η δραστηριότητα: Ώρα για θέατρο!

Αναπαραστήστε μια σύντομη σκηνή από ένα συνηθισμένο πρωινό στο νηπιαγωγείο:

Τα παιδιά έρχονται σχολείο με τα πόδια, το αυτοκίνητο ή με το σχολικό, συνοδευόμενα από τους γονείς ή τις δασκάλες τους. Οι νηπιαγωγοί υποδέχονται τα παιδιά με χαμόγελα, άνθρωποι περνούν βιαστικοί για τις δουλειές τους, αυτοκίνητα περνούν, ιδιοκτήτες καταστημάτων ανοίγουν τα μαγαζιά τους, γείτονες κάνουν τις πρωινές ασχολίες τους, κάποιοι βγαίνουν για βόλτα με τα κατοικίδια τους. Ανάμεσα σε όλους αυτούς, υπάρχουν και ορισμένα αδέσποτα ζώα.

Μοιράστε ρόλους και... **1... 2... 3... ΠΑΜΕ!**

Οι μικροί ηθοποιοί κινούνται ταυτόχρονα, χαιρετιούνται, ανοίγουν τις πόρτες των αυτοκινήτων για να κατέβουν τα παιδιά, ενώ άλλοι οδηγοί κορνάρουν βιαστικοί. Γονείς και παιδιά αγκαλιάζονται, χαιρετιούνται, γελάνε κτλ. όσο ένα αδέσποτο ζωάκι προσπαθεί να περάσει απαρατήρητο, ανάμεσά τους. Κάποιοι το βλέπουν και προσπαθούν να το χαϊδέψουν, άλλοι το διώχνουν, οι περισσότεροι δεν το προσέχουν καν. Τα παιδιά μπαίνουν στο σχολείο και το ζωάκι μένει έξω μόνο του.

Πίσω από υάθε άστεγο ζώο
υρύβεται μια ιστορία που αξίζει να
αιουστεί. Μια μιμρή πράξη ααλοσύνης
υάνει μεγάλη διαφορά, σε υάθε ψυχή.

Εκτυπώστε τα σχέδια σε χοντρό χαρτόνι και κόψτε τα περιμετρικά, για να φτιάξετε βραχιολάκια. Στερεώστε τα με λαστιχάκι, κορδέλα ή μια λωρίδα χαρτί και συρραπτικό.

8η δραστηριότητα: Ώρα για δράση!

Κάθε ζώο, ακόμα κι αν δεν έχει μια δική του οικογένεια, έχει δικαίωμα να έχει ένα σπίτι, μια ζεστή φωλιά, στην οποία να κοιμάται με ασφάλεια. Οι δήμοι σε αρκετά σημεία της χώρας μας έχουν τοποθετήσει ταΐστρες, ποτίστρες, αλλά και σπιτάκια για τους αδέσποτους φίλους μας. Απευθυνθείτε στον δικό σας δήμο και ζητήστε να τοποθετήσει έξω και από το δικό σας σχολείο, ένα σπίτι για τους αδέσποτους φίλους σας!

Όμως, υπάρχουν πολλά που κι εσείς μπορείτε να κάνετε, όπως το να φτιάξετε μαζί με τα παιδιά, σπιτάκια για τις αδέσποτες γάτες της γειτονιάς σας. Δείτε τον τρόπο:

1

2

3

4

Βήμα 1:

Βρείτε μια γερή κούτα και κλείστε την καλά.

Βήμα 2:

Στην μία πλευρά της σχεδιάστε ένα τετράγωνο και κόψτε το με ένα κοπίδι. Αφαιρέστε, ώστε να δημιουργηθεί ένα άνοιγμα που θα επιτρέπει στο ζώο να μπει/να βγει εύκολα στο σπιτάκι του.

Βήμα 3:

Ζωγραφίστε την κούτα με τα πιο χαρούμενα σχέδια και χρώματα!

Βήμα 4:

Αδιαβροχοποιήστε την κούτα με προστατευτικό πλαστικό κάλυμμα ή αυτοκόλλητο, αδιάβροχο χαρτί για ντουλάπια και τοποθετήστε στο εσωτερικό της ένα απαλό κουβερτάκι. Σε όλα τα ζώα, αρέσει να κουκουλιάζουν κάπου ζεστά· ειδικά στις γάτες, που φημίζονται για το πόσο αγαπούν το κουζούρι και τη ζέστη!

Βήμα 5: Εντοπίστε ένα κατάλληλο σημείο, γύρω από το νηπιαγωγείο, και τοποθετήστε το σπιτάκι. Στηρίξτε το πάνω σε τούβλα, για να αποφύγετε τη γρήγορη φθορά, κυρίως από τα νερά. Το καλύτερο, βέβαια, είναι να αναζητήσετε κάποιο μέρος με σκέπαστρο, που θα προστατεύει το ζώο, από τον δυνατό ήλιο του καλοκαιριού και την κακοκαιρία.

Βήμα 6: Αφήστε δίπλα από το σπιτάκι, ένα μπολ με φαγητό κι ένα άλλο με καθαρό νερό και αναθέστε σε γονείς και παιδιά, εκ περιτροπής να τα ανανεώνουν.

9η δραστηριότητα: Φαγητό και νερό

Ζητήστε τη βοήθειά του Δήμου για στείρωσεις και επικοινωνήστε με τις φιλοζωικές ομάδες της περιοχής σας, για να οργανώσετε δράσεις στο σχολείο σας. Επικοινωνήστε με το αρμόδιο τμήμα του δήμου σας, και ζητήστε να σας χορηγήσει τροφές για τα αδέσποτα ζώα της γειτονιάς σας. Χωρίστε το φαγητό σε σακουλάκια και μοιράστε τα στα παιδιά, με την οδηγία στην επιστροφή προς το σπίτι τους να αφήσουν φαγητό σε κάποιο μπολάκι για έναν άγνωστο αδέσποτο φιλαράκο τους.

Ενότητα 3: Σκύλοι και γάτες μας μιλούν!

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Να αναπτύξουν την περιέργεια, την αγάπη και τον σεβασμό στη φύση • Να αποκτήσουν γνώσεις για τα ζώα που ζουν γύρω τους • Να αναπτύξουν δεξιότητες παρατήρησης, ανάλυσης και σύγκρισης • Να ενθαρρυνθούν η συνεργασία και η επικοινωνία • Να καλλιεργηθούν η φαντασία και η δημιουργικότητα • Να έρθουν σε επαφή με στοιχεία δημοκρατίας • Να εκπαιδευθούν στη λήψη αποφάσεων • Να αναγνωρίζουν συναισθήματα και να εκφράζουν τα δικά τους

Υλικά:

Εκτυπωτής, χοντρά λευκά χαρτιά, ψαλίδι, ξυλομπογιές, ένα μεγάλο χαρτόκουτο, ψαλίδι, κοπίδι, ριζόχαρτο ή μαγειρικό αντικολλητικό χαρτί, μαρκαδόροι, χρώματα, χαρτοταινία, ξύλινα καλαμάκια, ένα επιτραπέζιο φωτιστικό γραφείου

Προβληματισμός

Η γλώσσα του σώματος είναι ένας πολύτιμος τρόπος επικοινωνίας που μπορεί να ενισχύσει ή να αποδυναμώσει τις σχέσεις μας με τους άλλους. Πρόκειται για το σύνολο των μη λεκτικών σημάτων που εκπέμπουμε μέσω των κινήσεων του σώματος, των εκφράσεων του προσώπου, της στάσης μας και της επαφής με τα μάτια. Αυτά τα σήματα συμπληρώνουν ή και αντικρούουν τα λεκτικά μας μηνύματα, αποκαλύπτοντας συχνά τα πραγματικά μας συναισθήματα και σκέψεις. Κάποιες φορές, η γλώσσα του σώματος αποτελεί ένα εργαλείο κατανόησης πολύ πιο ισχυρό κι από τα ίδια τα λόγια μας. Σε αυτή την ενότητα θα εξερευνήσουμε τη γλώσσα σώματος δύο ζώων συντροφιάς που είναι πολύ κοντά στον άνθρωπο. Το να τη γνωρίζει άριστα κάποιος, μπορεί να του εξασφαλίσει την απόλυτα αρμονική συμβίωση μαζί τους.

1η δραστηριότητα: Οι κάρτες των συναισθημάτων

Εκτυπώστε και κόψτε τις κάρτες, που θα βρείτε στην επόμενη σελίδα και χωρίστε τα παιδιά σε δύο ομάδες, στους «ηθοποιούς» και στους «θεατές».

Τραβήξτε στην τύχη μία κάρτα και δείξτε την μυστικά στην ομάδα «ηθοποιού». Εκείνοι χωρίς να μιλήσουν καθόλου, θα πρέπει να αποτυπώσουν το συναίσθημα της κάρτας, μόνο με τη στάση του σώματός τους και τις εκφράσεις του προσώπου τους. Οι «θεατές» καλούνται να αναγνωρίσουν το συναίσθημα. Οι ομάδες εναλλάσσονται και το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρι να τελειώσουν όλες οι κάρτες!

Δεν είναι καθόλου ευγενικό να χαϊδεύετε ζώα που δεν γνωρίζετε!

2η δραστηριότητα: Γιατί νιώθω έτσι;

Δείχνοντας κάθε φορά μία διαφορετικά κάρτα, προτρέψτε τα παιδιά να σας μιλήσουν για τις αιτίες και τις αφορμές που νιώθουν κάποιες φορές έτσι. Πχ τι τους θυμώνει, τι είναι αυτό που τους δίνει χαρά, γιατί νιώθουν λύπη κτλ.

3η δραστηριότητα: Αναγνώριση συναισθημάτων

Εκτυπώστε σε χοντρό χαρτί τις κάρτες και συζητήστε με τα παιδιά, για το συναίσθημα ή την κατάσταση που απεικονίζεται. Ρωτήστε τα για τις συνθήκες τις οποίες μπορεί να νιώσουν έτσι;

Φόβος

Ενθουσιασμός

χαμόγελο/φιλιτινή διάθεση

Λύπη

αμηχανία, μπέρδεμα

Θυμός

ντροπαλότητα, συστολή

Ξάφνιασμα- Έκπληξη- Ταραχή

4η δραστηριότητα: Τι χρώμα έχουν τα συναισθήματα;

Κάντε μια σύντομη ψηφοφορία για να συνδέσετε το συναίσθημα ή την κατάσταση, που δείχνει κάθε κάρτα, με ένα χρώμα. Χρωματίστε το φόντο, ανάλογα με την απάντηση που πλειοψήφησε.

Το χρώμα στο δέρμα, στον λαιμό και το κεφάλι μας σιουραίνει, όταν αλλάζουμε συναισθήματα. Ναι! Οι γαλοπούλες ουυινίζουν!

Οι σκύλοι μάς μιλούν!

Τα ζώα μπορούν, πολλές φορές καλύτερα και από τους ανθρώπους, να εκφράζουν τα συναισθήματά τους με τη στάση του σώματός τους. Πολλές φορές το πρόσωπό τους μας λέει τόσα πολλά! Πόσο καλά ξέρουμε να «διαβάζουμε» τη γλώσσα σκύλων και γατιών;

Ρωτήσαμε τον ειδικό: Δρ. Χρήστο Καραγιάννη, Συμπεριφοριολόγο Κτηνίατρο, DVM, MSc, Diplomate ECAWBM (BM), MRCVS Επίκουρο Καθηγητή Συμπεριφοράς και Ευζωίας Ζώων, Κτηνιατρική Σχολή Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου European Specialist in Veterinary Behavioural Medicine

Παιδιά και σκύλοι

Η σχέση μεταξύ παιδιών και σκύλων μπορεί να είναι υπέροχη, αλλά απαιτείται εκπαίδευση και προσοχή για να είναι και ασφαλής. Τα παιδιά προσχολικής ηλικίας δε μπορούν να κατανοήσουν χωρίς να τους διδάξουμε, τον σωστό τρόπο να αλληλεπιδρούν με έναν σκύλο. Ενώ οι σκύλοι μπορεί να ερμηνεύσουν τις κινήσεις και τις φωνές των παιδιών ως απειλητικές ή ενοχλητικές. Ακολουθούν οι βασικές κατευθυντήριες γραμμές για να διασφαλιστεί μια αρμονική σχέση μεταξύ παιδιών και σκύλων.

Η πρώτη γνωριμία με έναν σκύλο

Είναι σημαντικό τα παιδιά να μάθουν πως να αλληλεπιδρούν με έναν σκύλο. Πολλά παιδιά όταν βλέπουν έναν σκύλο, τον προσεγγίζουν κατά μέτωπο ή βαδίζουν γρήγορα κατά πάνω του, το οποίο είναι απειλητικό για τους περισσότερους σκύλους.

Ποια είναι η σωστή συμπεριφορά ενός παιδιού που θα δει έναν σκύλο:

- **Αν θέλουμε να χαϊδέψουμε τον σκύλο καθόμαστε ακίνητοι χωρίς να φωνάζουμε και περιμένουμε τον σκύλο, αν θέλει, να μας πλησιάσει:** Ο σκύλος θα πρέπει να πλησιάσει το παιδί και όχι το αντίστροφο. Το παιδί να καθίσει ακίνητο και να περιμένει τον σκύλο να το μυρίσει. Αν αυτό δεν συμβεί και ο σκύλος αποχωρήσει γρήγορα ή δεν πάει καθόλου, το παιδί πρέπει να το σεβαστεί. Την επόμενη φορά μπορεί να γνωριστούν ξανά!
- **Απαλές κινήσεις:** Το παιδί χαϊδεύει τον σκύλο με πολύ απαλές, αργές κινήσεις στα πλευρά και όχι στο κεφάλι ή στην ουρά.

Θέλουμε να ξέρουμε
όσα περισσότερα
γίνεται για τους σκύλους
και τη σχέση τους
με τα παιδιά;

ΝΑΙ!!!

Είναι σημαντικό να μας
συμπεριφέρεστε
με αγάπη.
Η βία δεν έχει
καμία θέση στην
εκπαίδευσή μας!

Κατανόηση της Συμπεριφοράς του Σκύλου

Οι σκύλοι επικοινωνούν με το σώμα τους και όχι με λέξεις. Αν διδάξουμε στα παιδιά πώς να «διαβάζουν» τη γλώσσα του σώματος του σκύλου, θα μπορούν να αποφύγουν δυσάρεστες καταστάσεις.

Συμπεριφορές που δείχνουν ότι ο σκύλος είναι ανήσυχος ή φοβισμένος:

1 Γλείψιμο των χειλιών, χασμουρητό ή γύρισμα του κεφαλιού από την άλλη πλευρά.

2 Ουρά κάτω ή ανάμεσα στα πόδια. **3** Γρύλισμα ή εμφάνιση των δοντιών του.

1

2

3

Οι παραπάνω συμπεριφορές μπορούν να περιγραφούν και ως σκάλα της επιθετικότητας (Shepherd, K 2009. BSAVA Manual of Canine and Feline Behaviour, 2nd edition, pages 13 - 16. Editors Debra F. Horwitz and Daniel S. Mills), όπου στα χαμηλά σκαλοπάτια ο σκύλος μας δείχνει με ήπιες συμπεριφορές πως αγχώνεται και δεν του αρέσει αυτό που του συμβαίνει. Αν συνεχίσουμε να κάνουμε αυτό που τον ενοχλεί ο σκύλος αγχώνεται περισσότερο, μπορεί να ανέβει σκαλοπάτια η συμπεριφορά του μέχρι να φτάσει στο σημείο να δαγκώσει.

Τι διδάσκουμε στα παιδιά: Όταν ο σκύλος γλείφει τα χείλη του, χασμουριέται ή κοιτάζει από την άλλη, σημαίνει ότι δεν θέλει παρέα. Εκπαιδεύουμε τα παιδιά να παραμένουν ήσυχα και να του δίνουν λίγο χρόνο και χώρο για να ηρεμήσει.

Κανόνες Σπιτιού: Είναι σημαντικό να μιλήσετε στα παιδιά για την αρμονική συνύπαρξή τους με τους σκύλους τους στο σπίτι. Οι σκύλοι χρειάζονται χώρο, τη φωλιά τους/το δωμάτιο τους όπως έχουμε εμείς, όπου να μπορούν να αποσύρονται όταν χρειάζονται ησυχία. Παράλληλα, τα παιδιά πρέπει να κατανοήσουν πού μπορούν να παίξουν με τον σκύλο και πού όχι.

Οργανώστε τον χώρο του σπιτιού: "Όταν ο σκύλος είναι στο κρεβάτι του, τον αφήνουμε μόνο του όπως θα κάναμε και με έναν φίλο που ξεκουράζεται."

«Δεν ενοχλούμε έναν σκύλο, όταν βρίσκεται στο κρεβάτι του»: Ο σκύλος πρέπει να έχει έναν δικό του χώρο ξεκούρασης (π.χ., κρεβάτι, μαξιλάρα ή κλουβάκι με ανοιχτή πόρτα) και όταν πηγαίνει εκεί δεν πρέπει να τον ενοχλεί κανείς.

Κανόνες κατά την ώρα του φαγητού: Το φαγητό είναι ιερό για τους σκύλους και μπορεί να αντιδράσουν, όταν κάποιος διαταράξει την ησυχία τους και είναι κοντά στο φαγητό τους.

- **Σεβασμός στον ώρα του φαγητού:** Όταν ο σκύλος τρώει το φαγητό του, κάποια λικουδιά ή μασουλάει ένα παιχνίδι του, τον αφήνουμε να το απολαύσει χωρίς να τον πλησιάσουμε.
- **Δεν δίνουμε ανθρώπινο φαγητό στον σκύλο** – Ορισμένα τρόφιμα, όπως π.χ. η σοκολάτα και τα σταφύλια, είναι τοξικά για τους σκύλους.

Τι διδάσκουμε στα παιδιά: "Όταν ο σκύλος τρώει, κάνουμε ησυχία και απομακρυνόμαστε."

Σωστός Τρόπος Παιχνιδιού: Τα παιδιά και οι σκύλοι λατρεύουν το παιχνίδι, αλλά χρειάζεται προσοχή για να είναι ασφαλές για όλους. **Κατάλληλα παιχνίδια για παιδιά και σκύλους:** Π.χ. **Φέρτο (Fetch):** Τα παιδιά ρίχνουν μια μπάλα και ο σκύλος την επιστρέφει. • **Παιχνίδια εκπαίδευσης:** Μαθαίνουμε στον σκύλο λέξεις επικοινωνίας, όπως «κάτσε» ή «μείνε» μαζί με τα παιδιά.

Τι διδάσκουμε στα παιδιά: "Δεν τρέχουμε γύρω-γύρω για να μην νομίζει ο σκύλος ότι πρέπει να μας κυνηγήσει." "Χρησιμοποιούμε παιχνίδια και όχι τα χέρια μας, για να παίζουμε με τον σκύλο."

Ο ρόλος των γονέων και των εκπαιδευτικών: Οι γονείς και οι δάσκαλοι είναι πρότυπα για τα παιδιά. Αν δουν τους ενήλικες να συμπεριφέρονται με σεβασμό προς τον σκύλο, θα τους μιμηθούν.

Τι μπορούν να κάνουν οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί:

- Δείξτε πώς να χαϊδεύετε σωστά τον σκύλο.
- Εξηγήστε στα παιδιά τις συνέπειες των πράξεών τους (π.χ., "Αν τραβήξεις την ουρά του, θα πονέσει και ίσως αντιδράσει").
- Ενθαρρύνετε τα παιχνίδια ρόλων με τα παιδιά να "γίνουν σκύλοι" για να κατανοήσουν τις ανάγκες του ζώου και να αποκτήσουν ενσυναίσθηση.

Οι γάτες μας μιλούν!

Είναι σημαντικό να διασφαλίσουμε μια θετική σχέση μεταξύ παιδιών και γατών, δημιουργώντας ένα ασφαλές περιβάλλον και για τους δύο. Τα παιδιά μπορεί να μην κατανοούν πάντα τη γλώσσα του σώματος των γατών όπως και οι γάτες μπορεί να δυσκολεύονται κάποιες φορές να συνειδητοποιήσουν πως τα παιδιά, αν και κινούνται με διαφορετικό τρόπο από τους ενήλικες και μιλάνε με διαφορετική φωνή από αυτούς, είναι και αυτοί άνθρωποι. Να λοιπόν, μερικές βασικές συμβουλές ασφάλειας για γάτες και παιδιά:

Σεβασμός στις γάτες: Τα παιδιά είναι σημαντικό να μάθουν να σέβονται τον προσωπικό χώρο και τη φυσική συμπεριφορά της γάτας.

Τι χρειάζεται απαραίτητα να μάθουν τα παιδιά

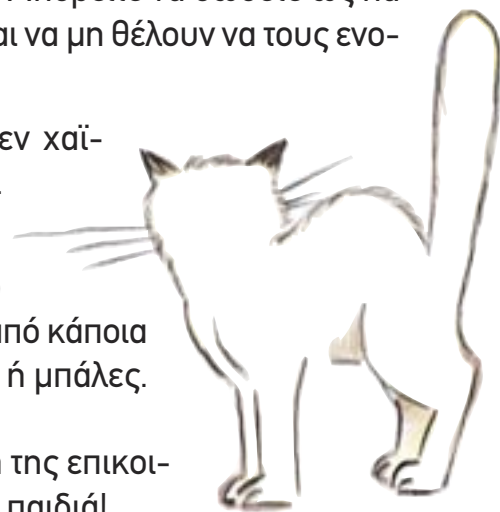
- **"Δεν πάμε να χαϊδέψουμε μια γάτα, αλλά περιμένουμε να έρθει εκείνη σε εμάς"** – Ενθαρρύνουμε τα παιδιά να καθίσουν ήσυχα και να περιμένουν η γάτα να τα πλησιάσει από μόνη της.
- **"Πώς να χαϊδέψω μια γάτα που θα με πλησιάσει;"** – Δείξτε στα παιδιά πώς να χαϊδεύουν τη γάτα απαλά στο κεφάλι, στα μάγουλα της, στην πλάτη της με μεγάλες και αργές κινήσεις.
- **"Μάθε να διαβάζεις τη γλώσσα του σώματος της γάτας"** – Εξηγήστε τα σημάδια στρες (αυτιά προς τα πίσω, κίνηση ουράς) και ευχαρίστησης (γουργουρητό, ζύμωμα με τα πόδια) και ζητήστε από τα παιδιά, κάθε φορά που βλέπουν σημάδια στρες, να μην πλησιάζουν τις γάτες.
- **"Μην κυνηγάς τη γάτα"** – Διδάξτε στα παιδιά πως το κυνηγητό προκαλεί άγχος στη γάτα και μπορεί να την οδηγήσει να αντιδράσει με επιθετικό τρόπο.
- **«Δεν ψεκάζουμε τη γάτα με νερό και δεν την μαλώνουμε, όταν κάνει κάτι που δεν θέλουμε»** – Τα ζώα όπως και τα παιδιά πρέπει να κατευθυνθούν προς τη σωστή – επιθυμητή από εμάς συμπεριφορά και να μην τα μαλώνουμε για κάτι που δεν θέλουμε να κάνουν. Πάντα υπάρχει τρόπος να δείξεις στα ζώα ποια είναι η πιο σωστή και πιο ασφαλή επιλογή για εκείνα.

Η επίβλεψη παιδιών με γάτες είναι απαραίτητη! Τα μικρά παιδιά, ειδικά τα νήπια, δεν έχουν πάντα τον έλεγχο των κινήσεών τους και μπορεί να μην καταλάβουν πώς να αλληλοεπιδρούν με μια γάτα.

Καλές πρακτικές: Είναι σημαντικό να μιλήσετε στα παιδιά για τη συνύπαρξή τους με τις γάτες που τυχόν έχουν στο σπίτι τους. Είναι σημαντικό να μάθουν να τις σέβονται και να τις αγαπούν προσέχοντας πάντα να νιώθουν εκείνες ασφάλεια, ηρεμία και χαρά.

- **Παρέα με γάτες πάντα υπό επίβλεψη** – Μην αφήνετε μικρά παιδιά και γάτες χωρίς την επίβλεψη ενήλικα.
- **Δημιουργήστε "φιλικές προς τις γάτες" περιοχές, π.χ. Ράφια ή δεντρόσπιτα** – Οι γάτες αισθάνονται ασφαλείς ψηλά. Εάν η γάτα βρίσκεται συχνά σε υπερένταση ή προτιμά να κρύβεται, ιδανικά να δημιουργήσετε έναν ξεχωριστό χώρο, π.χ ένα κουτί παπουτσιών ως κρυψώνα ή ψηλά μέρη που μπορεί να ανέβει και να μην την ενοχλήσει κανείς. Όταν βρίσκεται σε αυτά τα μέρη, την αφήνετε στην ησυχία της. Μπορείτε να δώσετε ως παράδειγμα στα παιδιά το να βρίσκονται στο δωμάτιό τους και να μη θέλουν να τους ενοχλήσει κανείς.
- **Ζώνες χωρίς πρόσβαση παιδιών** – Δεν μιλάμε και δεν χαϊδεύουμε τη γάτα, όταν βρίσκεται στο κρεβάτι ή στο σπιτάκι της.
- **Ασφαλές παιχνίδι** – Αποφύγετε το άγριο παιχνίδι και το παιχνίδι με τα χέρια και ενθαρρύνετε την αλληλεπίδραση από κάποια απόσταση, όπως με παιχνίδια, όπως με ραβδιά με φτερά ή μπάλες.

Κατανόηση της συμπεριφοράς της γάτας: Η κατανόηση της επικοινωνίας των γατών βοηθά στην καλύτερη επικοινωνία με τα παιδιά!

Σημαντικές συμπεριφορές γατών

- **Γουργουρητό** – Συνήθως σημαίνει ότι η γάτα είναι χαρούμενη, αλλά δεν είναι κανόνας, καθώς πολλές φορές γάτες γουργουρίζουν, όταν αγχώνονται.
- **Νευρική κίνηση ουράς** – Σημάδι υπερδιέγερσης ή ενόχλησης.
- **Διαστολή κόρης και αυτιά προς τα κάτω** – Ένδειξη φόβου.
- **Αργό ανοιγο-κλείσιμο ματιών** – Σημάδι ηρεμίας.

Η ώρα του φαγητού

- **Αποφύγετε σε κάθε περίπτωση την κοινή χρήση φαγητού** – Τα παιδιά δεν πρέπει να μοιράζονται το φαγητό τους με γάτες. Οι γάτες πρέπει να τρώνε το δικό τους φαγητό και να διατηρούν το βάρος τους σε λεπτά επίπεδα.

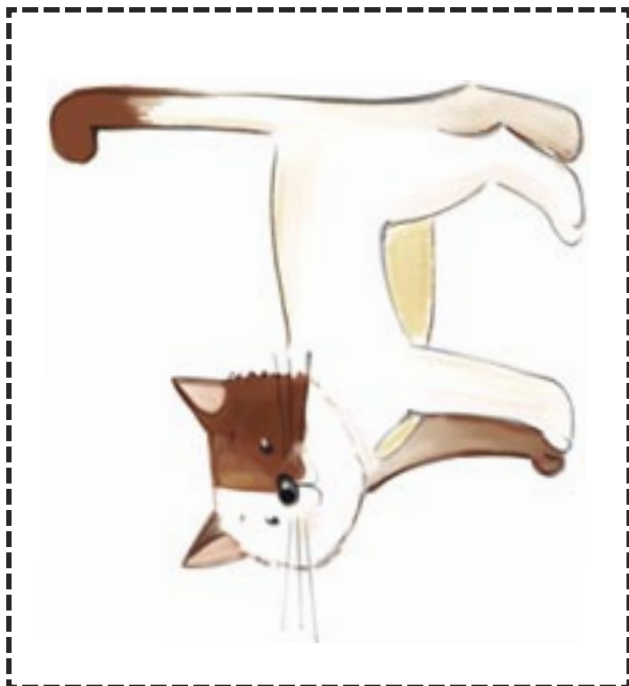
Φόβος

Ασφάλεια

Ενδιαφέρον

Ρόλος των γονέων

Η υπομονή και το καλό παράδειγμα είναι βασικά στοιχεία για την επιτυχία.

- **Δώστε το καλό παράδειγμα** – Δείξτε στα παιδιά πώς να χαϊδεύουν τη γάτα απαλά και ήρεμα. Μιλήστε στα παιδιά για τον σεβασμό που πρέπει να δείχνουν στις άστεγες γάτες στον δρόμο τις οποίες δεν είναι σωστό να τις τρομάζουν κυνηγώντας τις ή τρέχοντας με φόρα κατά πάνω τους, έστω και πάνω στο παιχνίδι τους.

5η δραστηριότητα: Ποιο είναι το συναίσθημα;

Εκτυπώστε και κόψτε τις 6 κάρτες (σκύλων και γατών) και προσπαθήστε να τις συσχετίσετε με τις κάρτες που απεικονίζουν τα συναισθήματα των παιδιών.

6η δραστηριότητα: Όρα για δράση, γιατί άνθρωποι και ζώα νιώθουμε το ίδιο!

Μια θεατρική παράσταση κι ένα θέατρο σκιών μπορεί να γίνουν η αφορμή να ενημερωθούν κι άλλοι άνθρωποι για το πόσο σημαντικό είναι να αναγνωρίζουν τη γλώσσα του σώματος των ζώων, αλλά και να κατανοήσουν τις ομοιότητες μας.

Άνθρωποι και ζώα νιώθουμε το ίδιο!

Για να φτιάξετε μια θεατρική σκηνή θα χρειαστεί να κόψετε και να αφαιρέσετε δύο ορθογώνια παράθυρα από τις δύο αντικριστές μεγαλύτερες πλευρές ενός χαρτόκουτου, που αν θέλετε μπορείτε να διακοσμήσετε. Στην εσωτερική πλευρά ενός από τα δύο παράθυρα, κολλήστε με υγρή κόλλα ή χαρτοταινία ένα ριζόχαρτο ή αντικολλητικό χαρτί μαγειρικής.

Εκτυπώσε σε χοντρό χαρτί τις φιγούρες της επόμενης σελίδας και κόψτε προσεκτικά. Στερεώστε με χαρτοταινία πάνω σε ξυλάκια. Ανάψτε το φως πίσω από τη σκηνή κι ετοιμαστείτε να παρουσιάσετε αμέτρητες ιστορίες! Αφήστε τα παιδιά να αυτοσχεδιάσουν!

Δημιουργήστε σκηνές και επιλέξτε τις κατάλληλες φιγούρες!

Περιγράψτε τις παρακάτω σύντομες σκηνές και αφήστε τα παιδιά να επιλέξουν τις κατάλληλες φιγούρες, αλλά και να δημιουργήσουν διαλόγους.

Σκηνή 1: Ένα αγοράκι παίζει με το σκυλάκι του, στον κήπο του σπιτιού του.

Σκηνή 2: Το αγοράκι με τον σκύλο του, πηγαίνουν βόλτα. Ο σκύλος δεν φοράει λουρί.

Σκηνή 3: Το αγοράκι συναντά μια φίλη του. Όσο μιλάνε, ο σκύλος απομακρύνεται.

Σκηνή 4: Το σκυλάκι φοβάται. Έχει χαθεί.

Σκηνή 5: Τα δυο παιδιά αναστατώνονται. Ρωτάνε μια νυχτερίδα μήπως είδε το σκυλάκι.

Σκηνή 6: Το σκυλάκι συναντά μια γατούλα. Φοβούνται και τα δύο!

Σκηνή 7: Το αγοράκι ψάχνει με αγωνία τον φίλο του. Τον βρίσκει πίσω από ένα δέντρο.

Σκηνή 8: Το αγοράκι και ο σκύλος είναι πολύ χαρούμενοι που βρέθηκαν ξανά.

Σκηνή 9: Το αγοράκι υπόσχεται να τον προσέχει.

Σκηνή 10: Το κοριτσάκι βάζει φαγητό στη γατούλα και της υπόσχεται πως θα της φτιάξει ένα ζεστό σπιτάκι.

Παρατηρήστε τις φιγούρες, εμπνευστείτε από αυτές και δημιουργήστε!

Ενότητα 4: Η θάλασσα

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Να αποκτήσουν βασικές γνώσεις για τα θαλάσσια πλάσματα και την ποικιλομορφία τους • Να κατανοήσουν τη σχέση του ανθρώπου με τη θάλασσα και τη σημασία της προστασίας της • Να αναπτύξουν περιβαλλοντική συνείδηση • να ενισχύσουν τη δημιουργικότητα και τη φαντασία τους • να καλλιεργήσουν δεξιότητες συνεργασίας και επίλυσης προβλημάτων • να αναπτύξουν κριτική σκέψη • να αξιοποιηθούν ψηφιακά εργαλεία για να παρουσιάσουν πληροφορίες και δημιουργίες

Υλικά:

χοντρό χαρτί, ψαλίδι, χρώματα, πετονιά, συρραπτικό, κουτιά παπουτσιών, διαφόρων ειδών σκουπιδάκια, άδεια τενεκεδάκια, πλαστικά μπουκάλια, χαρτόνια Α4, χρωματιστά ξυλάκια κατασκευών, οδοντογλυφίδες, πλαστελίνη

Προβληματισμός

Ο κόσμος της θάλασσας γοητεύει μικρούς και μεγάλους. Από τα πλαγκτόν και τα κοχύλια μέχρι τα τεράστια θηλαστικά κρύβει μυστικά και αμέτρητες ιστορίες. Σε αυτή την ενότητα σας προσκαλούμε σε ένα ταξίδι αναζήτησης και γνώσης, γύρω από την προστασία της θαλάσσιας ζωής. Στόχος να τεθούν οι βάσεις για την ενημέρωση και την περιβαλλοντική ευαισθησία, καθώς η θάλασσα ρύπανση είναι εδώ και μας αφορά όλους.

1η δραστηριότητα: Τα ζώα της θάλασσας

Συζητήστε με τα παιδιά για τη θάλασσα και δημιουργήστε μια λίστα με όσα περισσότερα πλάσματα του βυθού σας αναφέρουν. Έπειτα, αναζητήστε στο διαδίκτυο πληροφορίες για τη μόλυνση των θαλασσών. (π.χ. οι θαλάσσιες χελώνες κινδυνεύουν από τις πλαστικές σακούλες, καθώς τις μπερδεύουν με μέδουσες που είναι η κύρια διατροφή τους).

2η δραστηριότητα: Παρεξηγημένα πλάσματα

Συζητήστε με τα παιδιά για το συχνό λάθος των ανθρώπων να κρίνουν κάποιον, εξαιτίας μίας λανθασμένης πεποίθησής τους ή της εμφάνισής του. Μπορείτε να αναφερθείτε στον λύκο που στα παραμύθια θεωρείται «κακός», παραλληλίζοντάς τον με τη σαλούφα, την καφέ μέδουσα, που μοιάζει με τηγανητό αυγό και είναι ένα εξίσου παρεξηγημένο πλάσμα. Αυτή η ακίνδυνη μέδουσα, που **αποτελεί σπίτι και καταφύγιο για αμέτρητα μικρά ψαράκια**, προκαλεί τρόμο στις παραλίες και συχνά χάνει τη ζωή της πεταμένη από τους πιο «γενναίους» στην αμμουδιά. Μπορείτε να εξηγήσετε στα παιδιά τη σημασία της αποδοχής, της διαφορετικότητας και του σεβασμού προς όλα τα πλάσματα της φύσης. Αναζητήστε την στο διαδίκτυο με την επιστημονική ονομασία της *Cotylorhiza tuberculata* και δείξτε την εικόνα της στα παιδιά. Αφουγκραστείτε τις αντιδράσεις τους και στη συνέχεια δώστε τους όσο περισσότερες πληροφορίες μπορείτε γι' αυτό το άκακο πλάσμα που τόσο άδικα καταδιώκεται.

3η δραστηριότητα: Μια αφίσα για τη σαλούφα!

Μήπως ήρθε η ώρα να ξεκινήσει μια εκστρατεία ενημέρωσης για την υπεράσπισή της; Ζητήστε από τα παιδιά να χρωματίσουν την καφέ μέδουσα, και να δημιουργήσουν μια αφίσα που θα συμπληρώσουν με πολύχρωμα χαμογελαστά ψαράκια. Φυσικά, θα χρειαστεί να σκεφτούν κι ένα σύνθημα για την προστασία της!

Π.χ. **Σαλούφα, ένα σπίτι για μυριά ψαράκια!**

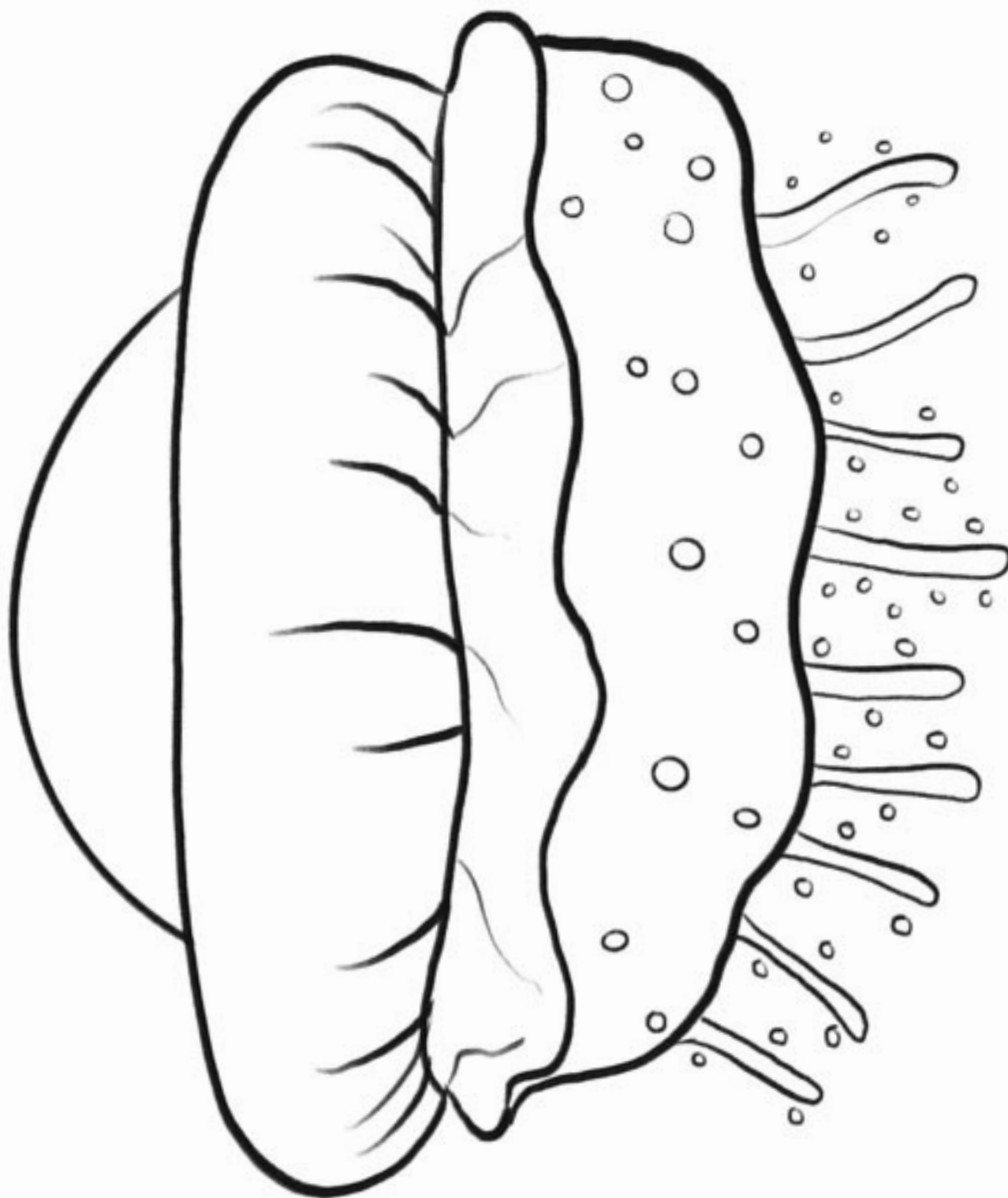
4η δραστηριότητα: Από κουτί παπουτσιών σε έργο τέχνης!

Αναθέστε σε κάθε παιδί να ζωγραφίσει, σε χοντρό χαρτί, ένα θαλάσσιο ζώακι. Προτρέψτε τα να ζωγραφίσουν ψαράκια, αχιμούς, καβούρια, αστερίες, κοχύλια, καρχαρίες, δελφίνια, φώκιες, φάλαινες, θαλάσσιες χελώνες κι ό,τι άλλο επιθυμούν. Κόψτε τις ζωγραφιές και ταξινομήστε τις σύμφωνα με τα μεγέθη τους. Στερεώστε το πίσω μέρος τους με χαρτοταινία πάνω σε ξυλάκια ή οδοντογλυφίδες.

Βάψτε με γαλάζια τέμπρα το εσωτερικό των κουτιών από τα παπούτσια, τα οποία θα αποτελέσουν το φόντο του διοράματος που θα δημιουργηθεί. Στο κάτω μέρος του κουτιού κολλήστε άμμο και μπόλικη πλαστελίνη, ώστε να δημιουργήσετε έναν βυθό γεμάτο ενδιαφέρον.

Αφήνετε τα παιδιά να επιλέξουν σε ποιο σημείο της πλαστελίνης, θέλουν να στηρίξουν τις ζωγραφιές τους. Τοποθετώντας τις ζωγραφιές σε διαφορετικά σημεία, θα δημιουργηθεί η αίσθηση μιας τρισδιάστατης εικόνας. Και, κάπως έτσι, μπορείτε εύκολα να δημιουργήσετε μια ολόκληρη έκθεση με έργα τέχνης, που θα ενημερώνει για την αξία της προστασίας της θαλάσσιας ζωής. Και για να ενισχύσετε, ακόμα περισσότερο, το περιβαλλοντικό σας μήνυμα, μπορείτε να δημιουργήσετε δύο κατηγορίες κουτιών: μία με χαρούμενα πλάσματα του βυθού, που κολυμπούν ανάμεσα σε κοράλια και πολύχρωμα φύκια και μία δεύτερη με έναν βυθό γεμάτο σκουπίδια.

5η δραστηριότητα: Δώσε φωνή στη θάλασσα

Δημιουργήστε με τα παιδιά εύκολα συνθήματα για την προστασία της θάλασσας και γράψτε τα πάνω σε πλακάτ. Φωνάξτε τα ρυθμικά!

Π.χ. Σκουπιδάκι **δεν πετάμε, τη θάλασσα αγαπάμε!**
Όλοι ΜΑΖΙ, για θάλασσα ΚΑΘΑΡΗ!

6η δραστηριότητα: Σκουπιδονήσι

Στον Βόρειο Ειρηνικό Ωκεανό βρίσκεται ένα τόσο μικρό νησί, το Midway Atoll, που είναι γεμάτο από καπάκια και πλαστικά μπουκάλια, από τενεκεδένια, κουτάκια, παλιά παιχνίδια, σακούλες, πλαστικά μαχαιροπήρουνα, οδοντόβουρτσες, αντικείμενα μιας χρήσης κι ό,τι άλλο μπορεί να φανταστεί κανείς ότι έσπρωξε εκεί η παλίρροια. Πρόκειται για σκουπίδια, που ταξίδεψαν χιλιάδες μίλια, από άλλες χώρες για να φτάσουν ως εκεί. Οι επιστήμονες λένε πως τα πλαστικά που υπάρχουν αυτή τη στιγμή στη θάλασσα είναι πολύ περισσότερα από όλα τα ψάρια που κυκλοφορούν στον πλανήτη μας. Αυτή τη στιγμή εκατομμύρια τόνοι πλαστικού επιπλέουν στις θάλασσες και τους ωκεανούς μας. Καταλαβαίνετε πόσο καταστροφικό είναι αυτό για τα πουλιά που ζουν εκεί και τρέφονται με πλαστικό;

Είναι δεδομένο πως το πλαστικό δεν ανακυκλώνεται, γι' αυτό και είναι πολύ βλαβερό για τον άνθρωπο και το περιβάλλον. Το να χρησιμοποιούμε παγούρια αντί να καταναλώνουμε πλαστικά μπουκαλάκια νερό, μπορεί να είναι μόνο η αρχή!

Συζητήστε κι αναζητήστε τρόπους, που θα βοηθήσουν στη μείωση της χρήσης του πλαστικού. Καταγράψτε τους και σκεφτείτε ιδέες για να περιοριστεί η παραγωγή σκουπιδιών, πρώτα πρώτα από τα σπίτια μας!

7η δραστηριότητα: Stop Motion

Η εποχή μας έχει ανοίξει νέους δρόμους στην εκπαίδευση, προσφέροντας μοναδικές ευκαιρίες για μάθηση μέσα από συναρπαστικές τεχνικές, που μπορούν να ενσωματωθούν ακόμα και στο νηπιαγωγείο. Μία από αυτές είναι το stop motion. Πρόκειται για μια τεχνική κινούμενης εικόνας, που μεταμορφώνει τα στατικά αντικείμενα σε ιστορίες. Είναι πανεύκολο να δημιουργηθεί και πολύ διασκεδαστικό για τα παιδιά.

Η τάξη σας μπορεί να μεταφέρει το πρόβλημα των σκουπιδιών και να το εξηγήσει με έναν πανεύκολο κι εντυπωσιακό τρόπο. Με stop motion, μπορούμε να δούμε πώς δημιουργείται ένα σκουπιδονήσι, δημιουργώντας έτσι τον προβληματισμό στους θεατές μας για το τι πρέπει να κάνουμε για να το σταματήσουμε.

Τι είναι το σκουπιδονήσι; Ένας όγκος σκουπιδιών που επιπλέουν στον ωκεανό.

Για να φτιάξετε το σκηνικό χρησιμοποιήστε ένα μπλε μαλακό ύφασμα για τη θάλασσα, καφέ χαρτί του μέτρου για την παραλία και αληθινά σκουπίδια.

Φωτογραφίστε αρχικά το τοπίο και στη συνέχεια τοποθετήστε λίγα σκουπίδια στην παραλία. Φωτογραφίζετε ξανά.

Μετακινήστε τα σκουπίδια για να δείξετε την κίνηση και τραβήξετε ακόμη μια φωτογραφία. Επαναλάβετε πολλές φορές αυτή τη διαδικασία, ώσπου τα σκουπίδια να καταλήξουν σε ένα συγκεκριμένο σημείο, που είχατε ορίσει για το σκουπιδονήσι. Στη συνέχεια προσθέστε πάνω τους ολοένα και περισσότερα σκουπίδια, προκειμένου να σχηματιστεί ένας μεγάλος όγκος. Ενώστε τις φωτογραφίες, χρησιμοποιώντας έναν υπολογιστή κι ένα απλό πρόγραμμα δημιουργίας βίντεο.

**Εγώ είμαι ο Αϊνστάιν
των θαλασσών!
Μπορώ να λύσω
οποιοδήποτε γρίφο!**

Προσοχή!

Στο τέλος του βίντεο αφήστε τα παιδιά να φωνάξουν το μήνυμά τους για καθαρές θάλασσες και ηχογραφήστε τα, να προτείνουν λύσεις. Ανεβάστε το βίντεο στο σάιτ του σχολείου και στα κοινωνικά δίκτυα. Προσθέστε μουσική, ήχους από κύματα και ό,τι άλλο νομίζετε πως θα κάνει το μήνυμά τους πιο ηχηρό!

**Ας ξεινήσουμε από
το πιο απλό: Μαζεύουμε ΠΑΝΤΑ
τα σκουπίδια μας,
φεύγοντας από την παραλία!**

Ενότητα 5: Αλλάξτε το μήνυμα!

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Να αποκτήσουν βασικές γνώσεις για τα θαλάσσια πλάσματα και την ποικιλομορφία τους • Να κατανοήσουν τη σχέση του ανθρώπου με τη θάλασσα και τη σημασία της προστασίας της • Να αναπτύξουν περιβαλλοντική συνείδηση • να ενισχύσουν τη δημιουργικότητα και τη φαντασία τους • να καλλιεργήσουν δεξιότητες συνεργασίας και επίλυσης προβλημάτων • να αναπτύξουν κριτική σκέψη • να αξιοποιήσουν ψηφιακά εργαλεία για να παρουσιάσουν πληροφορίες και δημιουργίες • να αναζητήσουν πληροφορίες στο διαδίκτυο • να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους

Υλικά:

Μεγάλο χρωματιστό χαρτόνι, μαρκαδόροι, Η/Υ, σημειωματάριο, μολύβι

Προβληματισμός

Η λέξη «μύθος» μας ταξιδεύει σε μια εποχή όπου οι ιστορίες μεταφέρονταν από στόμα σε στόμα, από γενιά σε γενιά. Οι μύθοι του Αισώπου, που αποτελούνται από μικρές ιστορίες με ήρωες, κυρίως, ζώα με ανθρώπινη λαλιά, τελείωναν πάντα με ένα διδακτικό επιμύθιο.

Σε αυτή την ενότητα και με αφορμή τον μύθο του Αισώπου «Ο Τζίτζικας και ο Μέρμηγκας», θα εξερευνήσουμε κατά πόσο το μήνυμά του, συμβαδίζει με τις αξίες της ενσυναίσθησης και της αποδοχής, όπως τις αντιλαμβανόμαστε στις μέρες μας.

1η δραστηριότητα: Γνωριμία με τον Αίσωπο

Ο Αίσωπος έζησε τον 6ο π.Χ. αιώνα και οι μύθοι του δεν απευθύνονταν σε παιδιά, όπως λανθασμένα πιστεύουν πολλοί. Αρχικά οι μύθοι απευθύνονταν σε ενήλικες και κάλυπταν θρησκευτικά, κοινωνικά και πολιτικά θέματα. Χρησιμοποιήθηκαν επίσης ως ηθικοί οδηγοί και από την Αναγέννηση και μετά χρησιμοποιήθηκαν ιδιαίτερα για την εκπαίδευση των παιδιών. Αναζητήστε πληροφορίες για τη ζωή και το έργο του Αισώπου και μοιραστείτε τις με τα παιδιά.

2η δραστηριότητα: Χρονογραμμή

Η έννοια του χρόνου είναι δύσκολο να κατανοηθεί από τα παιδιά, όμως είναι σημαντικό να εξηγηθεί. Κόψτε σε λωρίδες ένα χρωματιστό χαρτόνι. Ενώστε τις λωρίδες και δημιουργήστε μια τεράστια ευθεία γραμμή. Στο τέλος της γραμμής είναι το σήμερα. Ζητήστε από τα παιδιά να μοιραστούν αυτά που θεωρούν ως τα πιο σημαντικά γεγονότα στη ζωή τους (π.χ. γέννηση, πρώτα βήματα, πρώτη μέρα στο σχολείο κλπ.) και κατά προσέγγιση, βάλτε σημάδια πηγαίνοντας όλο και πιο πίσω προς τα αριστερά γράφοντάς τα.

Ζητήστε από τους γονείς και τους παππούδες των παιδιών να αφηγηθούν στα παιδιά ιστορίες από τα παιδικά τους χρόνια και να τις μοιραστούν στην ολομέλεια. Σταματήστε σε καίρια σημεία, για να σημειώσετε σπουδαία γεγονότα που γνωρίζουν, όπως το Πολυτεχνείο, ο πόλεμος του 1940, η επανάσταση του 1821 κ.ά. Καθώς πηγαίνετε ολοένα και πιο πίσω, ιδιαίτερο ενδιαφέρον θα είχε να αναφερθείτε και στις διάφορες ανακαλύψεις που σηματοδοτούν κάθε εποχή (π.χ. ραδιόφωνο, τηλεόραση, κινητή τηλεφωνία, ηλεκτρισμός, αεροπλάνα κλπ). Έπειτα κάντε ένα άλμα και φτάστε πίσω στη χρονογραμμή για να δείξετε πόσα απέχουν οι ιστορίες του Αισώπου, από τις μέρες μας.

Συγκρίνετε τη ζωή στα αρχαία χρόνια με τη σημερινή και συζητήστε για τον ρόλο της οικογένειας, τη θέση της γυναίκας και τη σχέση των ανθρώπων με τα ζώα, που τα θεωρούσαν κυρίως ως εργαλεία για τη δουλειά τους.

3η δραστηριότητα: Ο Τζίτζικας κι ο Μέρμηγκας

Αναφέρετε στα παιδιά πως σκοπεύετε να τους αφηγηθείτε έναν από τους μύθους του Αισώπου με τίτλο «ο Τζίτζικας και ο Μέρμηγκας». Πρώτα όμως, αναζητήστε μαζί τους πληροφορίες για το τζίτζικι και το μυρμήγκι και ενημερωθείτε για τον τρόπο που ζουν στη φύση. Τι τρώνε; Μοιάζει σε κάτι ο τρόπος που δομούν τις κοινωνίες τους με τις ανθρώπινες;

Αναζητήστε στο διαδίκτυο ήχους και αναγνωρίστε τη φωνή των τζίτζικιών. Θα βρείτε πολύ ενδιαφέρουσες πληροφορίες για το πώς παράγεται ο ήχος τους. Ζητήστε από τα παιδιά να τον μιμηθούν.

Δείτε βίντεο για τη δομή της κοινωνίας των μυρμηγκιών. Είναι βέβαιο πως τα παιδιά θα βρουν πολύ διασκεδαστικό τον χαρακτηριστικό τρόπο που τα μυρμήγκια ειδοποιούν, με τις κεραίες τους, τα μέλη της ομάδας τους για κίνδυνο ή για εύρεση τροφής. Φυσικά, μπορούν να τον αναπαραστήσουν με παντομίμα.

4η δραστηριότητα: Ώρα για παραμύθι!

Ήταν κάποτε, σε ένα δάσος καταπράσινο και φωτεινό, ένας τζίτζικας, που του άρεσε να τραγουδάει όλη την ημέρα. Τραγουδούσε υπέροχα και όλα τα ζώα στέκονταν να τον ακούσουν.

Στην ίδια γειτονιά, σε μια μικρή μυρμηγκοφωλιά στο έδαφος, ζούσε ένα μυρμήγκι. Αυτό ήταν πολύ εργατικό, όπως όλα τα μυρμήγκια. Όλο το καλοκαίρι το πέρασε να ψάχνει σπόρους και ψιχουλάκια, που τους μετέφερε στη φωλιά του.

Όσο το μυρμήγκι δούλευε, ο τζίτζικας τραγουδούσε. Όσο ο τζίτζικας τραγουδούσε, τόσο το μυρμήγκι αποθήκευε τροφή. Πέρασαν οι μέρες και οι μήνες, μέχρι που έφτασε το φθινόπωρο κι ύστερα ο χειμώνας.

Έκανε πολύ κρύο και το να βρει κανείς φαγητό, ήταν σχεδόν ακατόρθωτο. Το τζίτζικι δεν είχε αποθηκεύσει καθόλου φαγητό, ενώ το μυρμήγκι είχε αρκετές προμήθειες για να πε-

ράσει τον χειμώνα, χωρίς να του λείψει τίποτα. Καθόταν στο σπιτάκι του και απολάμβανε τη ζέση, όσο φυσούσε έξω ο αέρας. Από την άλλη, το τζίτζικι προσπαθούσε να βρει κάτι να φάει, αλλά δεν τα κατάφερνε. Νηστικό καθώς ήταν, χτύπησε την πόρτα του μυρμηγκιού και το παρακάλεσε να του δώσει λίγο φαγητό.

Σταματήστε την αφήγηση σε αυτό το σημείο και αναζητήστε, με τους μαθητές και τις μαθήτριές σας, το δικό σας ξεχωριστό και γεμάτο ενσυναίσθηση τέλος. Και κάπως έτσι, θα δημιουργηθεί μια νέα εκδοχή για τη συγκεκριμένη ιστορία, αλλά και μια συζήτηση, γύρω από το πώς και το γιατί ο Αίσωπος, επέλεξε αυτά τα δύο πλάσματα για να διδάξει την αξία της εργατικότητας.

5η δραστηριότητα: Ώρα για θέατρο!

Στην ολομέλεια, ζητήστε από τα παιδιά να εκφράσουν τι τους άρεσε περισσότερο σε αυτή την ιστορία, ποιους ρόλους αναγνώρισαν και πόσους άλλους ρόλους μπορούν να δημιουργήσουν, ώστε να συμμετέχουν όλα τα παιδιά στη δραματοποίησή της. Π.χ. δέντρα, φύλλα, πεταλούδες, άλλα μυρμηγκία ή άλλα τζίτζικια κλπ.

Δημιουργήστε το σκηνικό της τάξης σας, με τη βοήθεια των παιδιών φτιάξτε διαλόγους, επιλέξτε το αγαπημένο τραγούδι του τζίτζικα και ξεκινήστε τη δραματοποίηση.

6η δραστηριότητα: Ό,τι δεν μας αρέσει, το αλλάζουμε!

Οι μύθοι του Αισώπου, αν και κλασσικοί, αντικατοπτρίζουν τις αξίες και τις αντιλήψεις μιας εποχής πολύ διαφορετικής από τη δική μας. Πολλά από τα διδάγματά τους μπορεί να φαίνονται ξεπερασμένα ή ακόμη και αντίθετα με τις σύγχρονες ηθικές αρχές. Σας προτείνουμε να επιλέξετε κάποιους από τους μύθους του και μαζί με τα παιδιά, να τους φέρετε στο σήμερα. Αντίστοιχα, μπορείτε να εξετάσετε και την περίπτωση της αναδιαμόρφωσης κλασικών παραμυθιών, όπως «Τα 3 κατσικάκια», «Η Κοκκινোসκουφίτσα», «Ο λύκος και τα τρία γουρουνάκια» κ.ά. Βάλτε στόχο την ανατροπή στερεοτύπων και την προώθηση νέων ηθικών διλημάτων. Π.χ. Αναζητήστε ένα εναλλακτικό σενάριο, όπου ο λύκος και τα κατσικάκια στο τέλος να οργανώνουν μια μεγάλη γιορτή και να διασκεδάζουν παρέα.

7η δραστηριότητα: Ώρα για τραγούδι!

Εμπνευστείτε από τον μύθο που επεξεργαστήκατε, παίξτε με τις παρακάτω ρίμες και δημιουργήστε ένα ολόδικό σας τραγούδι! Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε όσες από τις παρακάτω λέξεις θέλετε:

Τζίτζικι, μυρμηγκι, ανήκει, ποντίκι, σκουλήκι, νίκη, φιλία, βιβλία, δειλία, θηρία, αιτία, μουσική, αδικεί, βασική, εχθρική, γευστική, διαφορετικότητα, ταυτότητα, ενότητα, φύση, λύση, αγαπήσει, ανθίσει, ζήσει, χτίσει, δέντρο, κέντρο, χειμώνας, εικόνας, τυφώνας, αγώνας, κανόνας, σταγόνες, φωλιά, βιολιά, σχολιά, σπηλιά, φιλιά, χαλιά, καλοκαίρι, πεφταστέρι, υποφέρει, μεταφέρει, ξαναφέρει, κάνει κρύο, αρχηγείο, μαγειρείο

Ενότητα 6: Το σχολείο των ζώων

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Να κατανοήσουν τη ζωή των άλλων πλασμάτων με τα οποία μοιραζόμαστε τον ίδιο πλανήτη

- να μάθουν να σέβονται όλες τις μορφές ζωής και να αναγνωρίζουν την αξία της διαφορετικότητας
- να αποκτήσουν αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση
- να εξασκηθούν στην παραγωγή περιγραφικού και αφηγηματικού λόγου, να αποκτήσουν επιστημονική σκέψη και δημιουργικότητα
- να εξασκήσουν τις συναισθηματικές, κοινωνικές, γνωστικές δεξιότητες
- να έρθουν σε επαφή με τη διερευνητική και συνεργατική μάθηση
- να αποκτήσουν φωνολογική ενημερότητα
- να κατηγοριοποιούν με βάση τις ομοιότητες και τις διαφορές
- να συμμετέχουν σε δημοκρατικές διαδικασίες για τη λήψη αποφάσεων

Υλικά:

χαρτόνια σε διάφορα χρώματα, υγρή κόλλα, φύλλα δέντρων, 40 χάρτινα φυλλαράκια, μολύβια, Η/Υ, μολύβια, μαρκαδόροι, τέμπερες

Προβληματισμός

Φανταστείτε ένα σχολείο όπου τα γέλια των παιδιών συνδυάζονται με τα παιχνίδια των ζώων. Ένα μέρος όπου οι σκύλοι βολτάρουν στην αυλή με τους μαθητές, τα γατάκια κουρνιάζουν κάτω από τα θρανία και τα πουλιά κελαηδούν στα παράθυρα. Ένα σχολείο όπου η μάθηση δεν περιορίζεται στα βιβλία, αλλά επεκτείνεται σε έναν κόσμο γεμάτο άδολη αγάπη. Τα ζώα μπορούν να μάθουν στα παιδιά την αξία της φιλίας χωρίς προϋποθέσεις, την αποδοχή της διαφορετικότητας και την ομορφιά της συνεργασίας. Μπορούν να τα βοηθήσουν να αναπτύξουν την ενσυναίσθηση, να κατανοήσουν τα συναισθήματα των άλλων και να αποκτήσουν σεβασμό για τη φύση. Να μάθουν για τη βιοποικιλότητα, την οικολογία και τη σημασία της προστασίας του περιβάλλοντος. Σε αυτή την ενότητα θα οραματιστούμε ένα σχολείο αγάπης, ενσυναίσθησης και ευθύνης όπου η ευτυχία και η φροντίδα έχουν τον πρώτο λόγο στη μαθησιακή διαδικασία.

Ταΐζουμε τα πουλιά
και όλα τα ζώα! Αναυσιλώνουμε και
επαναχρησιμοποιούμε!
Στο σχολείο μας, υάθε μιμρή πράξη
υαλοσύνης μετράει!

1η δραστηριότητα: Η αλφαβήτα των ζώων

Γράψτε σε κάρτες τα 24 γράμματα της αλφαβήτου. Στη συνέχεια, ξεκινήστε έναν καταγισμό από ονόματα ζώων που τα παιδιά θα σας οδηγήσουν να τοποθετήσετε πάνω στα αντίστοιχα γράμματα. Αν κάποιο γράμμα έχει περισσότερα από ένα ζώο, τους ζητάτε με ψηφοφορία να επιλέξουν αυτό ή αυτά που τους κινεί περισσότερο το ενδιαφέρον.

- Α:** Αλεπού, αρκούδα, αετός, αχινός, αράχνη, άλογο - επιλέγουν πχ. αλεπού
- Β:** Βάτραχος, βίδρα, βόδι, βουβάλι
- Γ:** Γάτα, γλάρος, γάιδaros
- Δ:** Δελφίνι, δράκος του κομόντο, δρυοκολάπτης
- Ε:** Ελέφαντας, ελάφι
- Ζ:** Ζέβρα, ζουζούνι
- Η:** Ημίονος (γαϊδουράκι), Ήρα: Ένα εντυπωσιακό αρπακτικό πουλί με οξύτατη όραση
- Θ:** Θράψαλο (είδος καλαμαριού)
- Ι:** Ιπποπόταμος, ιππόκαμπος, ιγκουάνα
- Κ:** Καμήλα, καγκουρώ, καρχαρίας, καβούρι, κότα, κουκουβάγια, κοράκι, κολιμπρί
- Λ:** Λύκος, λιοντάρι, λύγκας
- Μ:** Μαϊμού, μαρμότα, μέλισσα
- Ν:** Νυφίτσα, νυχτερίδα, νυχτοπούλι
- Ξ:** Ξιφίας, ξυλοκόπος (έντομο)
- Ο:** Οχιά, όρκα
- Π:** Παγόνι, παπαγάλος, πασχαλίτσα, περιστέρι, πεταλούδα, πιγκουίνος
- Ρ:** Ρινόκερος, ρακούν, ροφός
- Σ:** Σκύλος, σκιούρος, σκαντζόχοιρος, σαλιγκάρι, σαρανταποδαρούσα, σαμιαμίδι
- Τ:** τσακάλι, τίγρης, ταύρος
- Υ:** ύαινα
- Φ:** φάλαινα, φώκια, φασιανός, φίδι
- Χ:** Χταπόδι, χήνα, χιμπατζής, χρυσαιτό, χέλι, χελώνα
- Ψ:** Ψάρι, ψαρατός
- Ω:** Ωταρία (είναι ένα θαλάσσιο θηλαστικό που ανήκει στην οικογένεια των ωταριδών. Είναι γνωστό και ως θαλάσσιος λέοντας)

2η δραστηριότητα: Μιλώ για ένα ζώο

Μετά από κλήρωση, κάθε παιδί αναλαμβάνει να ζωγραφίσει ένα από τα 24 ζώα. Μαζί με τους γονείς του, στο σπίτι, θα αναζητήσουν πληροφορίες στο διαδίκτυο, για να ανακαλύψουν τα καλά στοιχεία της προσωπικότητάς του. Ενδεικτικά σας δίνουμε ορισμένα παραδείγματα: Τα μυρμήγκια περιθάλπουν τους τραυματίες τους από μάχη, οι λύκοι ζουν σε ομάδες, οι γάτες είναι πεντακάθαρες και αγαπούν βαθιά, οι πιγκουίνοι είναι συντροφικά ζώα, που δίνουν τεράστια σημασία στην οικογένειά τους κλπ.

3η δραστηριότητα: Ομαδούλες

Τώρα που τελειώσατε με τις παρουσιάσεις για τα ζώα, ζητήστε από τα παιδιά να ταξινομήσουν τις ζωγραφιές τους, στις εξής κατηγορίες:

- Α.** Ζώα που πετούν **Β.** Ζώα που κολυμπούν **Γ.** Ζώα που περπατούν-τρέχουν και **Δ.** Ζώα που έρπουν

Στη συνέχεια χωρίστε τα παιδιά σε 4 ομάδες. Κάθε ομάδα θα επιλέξει ένα αγαπημένο της ζωάκι, το οποίο θα αναπαραστήσει με φύλλα. Μερικά παραδείγματα:

4η δραστηριότητα: Τα ζώα, οι δάσκαλοί μας!

Κάθε παιδί θα μεταμορφωθεί σε ένα ζώο της επιλογής του και θα γίνει, για μία ώρα, ο δάσκαλος της τάξης. Θα μιλήσει για τον τρόπο που σκέφτεται αυτό το ζώο, για τα συναισθήματά του, αλλά και για τις ανάγκες του. Αναμφίβολα, θα έχει να μας διδάξει κάτι πολύτιμο!

5η δραστηριότητα: Σημαντικές αποφάσεις

Κάντε μια λίστα με τα μαθήματα που έδωσαν τα ζώα και στη συνέχεια, μέσα από μια δημοκρατική διαδικασία, συζητήστε για το ποιο θεωρεί κάθε παιδί, το πολυτιμότερο μάθημα και γιατί. Το μάθημα που θα συγκεντρώνει τις περισσότερες ψήφους, εντάσσεται για το επόμενο διάστημα στη ρουτίνα της τάξης.

6η δραστηριότητα: Φύλλα με... ζώα

Ζητήστε από κάθε παιδί να ζωγραφίσει σε ένα χαρτί, κομμένο σε σχήμα φύλλου, ένα ζωάκι. Μόλις ολοκληρώσουν τις ζωγραφιές τους, χωρίστε τα φύλλα σε 4 ομάδες, ανάλογα με το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του κάθε ζώου. Π.χ. βάλτε μαζί τα φύλλα με τα πιο χαριτωμένα ζώα, όλα όσα έχουν το ίδιο χρώμα, τα μεγάλα, τα πολύ μικρά κλπ.

7η δραστηριότητα: Το δέντρο με τα μαγικά φύλλα

Ζωγραφίστε το περίγραμμα τεσσάρων δέντρων. Κολλήστε και τα τέσσερα δέντρα σε ένα μεγάλο χαρτόνι και δημιουργήστε ένα δάσος. Αναθέστε σε κάθε ομάδα να χρωματίσει το δέντρο της και να το διακοσμήσει με φύλλα της ίδιας κατηγορίας. Οι ομάδες μπορούν, κατόπιν συμφωνίας, να ανταλλάξουν, αν θέλουν, φύλλα μεταξύ τους ή και να δημιουργήσουν περισσότερα.

8η δραστηριότητα: Γραμμή βοήθειας!

Αναφερθείτε στα θέματα κακοποίησης, που αντιμετωπίζουν τα ζώα στη χώρα μας. Χωρίς περιγραφές που μπορεί να ταραξουν τα παιδιά, εστιάστε κυρίως στο τι μπορούμε να κάνουμε για να αλλάξει αυτή η κατάσταση. Εξηγήστε τους πως κανένα ζώο δεν επιτρέπεται να ζει μόνιμα αλυσσοδεμένο, να μένει σε μια αυλή ή κλεισμένο σε κάποιο μπαλκόνι. Πως τα ζώα εκτός από φαγητό και νερό, χρειάζονται αγάπη. Μιλήστε με απλά λόγια για τα δικαιώματα που έχουν τα ζώα και παραλληλίστε τα με τα δικαιώματα των παιδιών. Κινητοποιήστε τα, ώστε αν δουν ένα ζώο που ζει σε άσχημες συνθήκες, να μιλήσουν στους γονείς τους, για να αξιολογήσουν την κατάσταση και να δράσουν ανάλογα, απευθυνόμενοι στο αρμόδιο τμήμα του Δήμου, αλλά και στην αστυνομία.

Δώστε τους οδηγίες σε περίπτωση που βρουν κάποιο τραυματισμένο ζώο. Εξηγήστε τους πως δεν είναι ασφαλές να πλησιάσουν ένα ζώο που δε γνωρίζουν, ειδικά όταν είναι χτυπημένο. Αυτό που πρέπει να κάνουν είναι να ειδοποιήσουν κάποιον ενήλικα και να τον παροτρύνουν να αναλάβει δράση, ανάλογα με την περίπτωση. Π.χ. αναφορά στο αρμόδιο τμήμα του Δήμου, μεταφορά του ζώου σε κτηνίατρο, ενημέρωση της φιλοζωικής της περιοχής, ή αν πρόκειται για άγρια ζωή επικοινωνία με φορείς που ασχολούνται με την άγρια ζωή, όπως η ANIMA (<https://www.wild-anima.gr>)

Ενότητα 7: Όλοι μαζί για τις μέλισσες

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Να αναγνωρίζουν τη σημασία των μελισσών ως βασικών επικονιαστών και τη συμβολή τους στη διατήρηση της ζωής στον πλανήτη

- να αποκτήσουν περιβαλλοντική συνείδηση, κατανοώντας τον ρόλο των ανθρώπινων ενεργειών
- να καλλιεργήσουν δεξιότητες δημιουργικής έκφρασης και επίλυσης προβλημάτων, αξιοποιώντας υλικά καθημερινής χρήσης
- να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες και συνεργατικότητα, συμμετέχοντας σε ομαδικές δραστηριότητες.
- να ενισχύσουν την ικανότητά τους να παρατηρούν, να περιγράφουν και να κατανοούν φυσικά φαινόμενα
- να εξοικειωθούν με βασικές δεξιότητες έρευνας και αναζήτησης πληροφοριών στο διαδίκτυο
- να εκφράζονται δημιουργικά με το σώμα τους

Υλικά:

Η/Υ, χρωματιστά χαρτιά, εφημερίδες, λεκάνη, νερό, σπόροι φυτών, λευκή κόλλα, άχρηστα χαρτιά, μαρκαδόροι, μπλέντερ, ψαλίδι, κίτρινη και μαύρη τέμπερα

Προβληματισμός

Οι μέλισσες αποτελούν τους σημαντικότερους επικονιαστές των φυτών. Πετούν από λουλούδι σε λουλούδι και μεταφέρουν με τα πόδια τους τη γύρη, δίνοντας την ευκαιρία στα φυτά να αναπαράγονται. Συμβάλλουν στη διατήρηση της βιοποικιλότητας και είναι απαραίτητες για να συνεχιστεί η ζωή στον πλανήτη, με τον τρόπο που τον ξέρουμε μέχρι σήμερα. Δυστυχώς, εξαιτίας της εντατικής γεωργίας και της χρήσης φυτοφαρμάκων ο πληθυσμός τους μειώνεται παγκοσμίως, κάτι που απειλεί την ίδια μας τη ζωή. Υπάρχει κάτι που μπορούμε εμείς να κάνουμε γι' αυτό;

1η δραστηριότητα: Βόμβες ζωής

Μπορείτε εύκολα να φτιάξετε «βόμβες» ζωής και να δημιουργήσετε μικρούς, όμορφους κήπους, ακόμα και στις πιο πολυσύχναστες πόλεις. Χαρίστε μικρές οάσεις για διάφορα έντομα, αλλά και για μέλισσες.

Μπορεί να είμαι τόσο δα,
αλλά ο υόσμος με χρειάζεται όσο
υανένα άλλο ζώο.

Κόψτε σε μικρά κομμάτια άχρηστα χαρτιά. Τοποθετήστε τα μέσα σε μια λεκάνη και σκεπάστε τα με νερό. Αφήστε τα να μαλακώσουν πολύ και βάλτε τα μέσα σε ένα μίξερ. Ανακατέψτε ώσπου να δημιουργηθεί ένα μείγμα σα λάσπη. Στραγγίξτε να φύγουν τα νερά και ζυμώστε με σπόρους φυτών που έλκουν τις μέλισσες.

Αφήστε το μείγμα σε μια σχάρα στον ήλιο, όσο χρειαστεί για να απορροφηθούν τα νερά. Όσο το μείγμα είναι ακόμα νωπό, μπορείτε να το πλάσετε σε διάφορα σχήματα ή να τα κόψετε με φόρμες ζαχαροπλαστικής. Όταν στεγνώσουν, εντελώς, είναι έτοιμα για φύτεμα.

Το επόμενο διάστημα, παρατηρήστε με τα παιδιά το πώς οι σπόροι μεγαλώνουν και μεταμορφώνονται σε όμορφα λουλούδια. Δώστε σε κάθε παιδάκι τη δική του «βόμβα ζωής», για να τη φυτέψει στον κήπο του σπιτιού του ή σε κάποιο γλαστράκι στο μπαλκόνι του.

2η δραστηριότητα: Μια κυψέλη στην τάξη σας!

Πώς μπορείτε να φτιάξετε μια κυψέλη;

1. Βάψτε με κίτρινη τέμπερα το εσωτερικό 10 ρολών τουαλέτας. Με πορτοκαλί τέμπερα και φαρδύ πινέλο χρωματίστε τα εξωτερικά τους μέρη. Τοποθετήστε τα και κολλήστε τα, το ένα πάνω στο άλλο, σε σχήμα κυψέλης. Ενώστε με συρραπτικό ή κολλήστε και η κυψέλη σας είναι έτοιμη!

Κάθε μέλισσα
είναι πολύτιμη!
Το βουητό της είναι
η υπόσχεση για έναν
πιο πράσινο
πλανήτη!

2. Δημιουργήστε έναν κώνο από χαρτόνι, τον οποίο θα κλείσετε με συρραπτικό. Ντύστε τον κώνο με κίτρινο γκοφρέ χαρτί και ζαρώστε το, ώστε να δημιουργηθούν ενδιαφέρουσες υφές. Διακοσμήστε με αληθινά κλαδάκια και πράσινα φύλλα κομμένα από χαρτί.

3η δραστηριότητα: Μελισσούλες

Υπάρχουν πολλοί και πανεύκολοι τρόποι για να φτιάξετε τους κατοίκους μιας κυψέλης! Μπορείτε να ζωγραφίσετε τις μέλισσες σε χαρτόνι, να τις χρωματίσετε και να τις στηρίξετε πάνω στην κυψέλη ή να τις φτιάξετε με χαρτοπολτό με τον ίδιο τρόπο που φτιάξατε τις βόμβες ζωής: Κόβετε με τα χέρια σας πολύ μικρά κομμάτια εφημερίδας ή άχρηστων χαρτιών. Τα βάζετε σε μια λεκάνη και τα μουλιάζετε. Ζυμώνετε για αρκετή ώρα ή πολτοποιείτε τα χαρτιά σε μπλέντερ, μέχρι να φτιάξετε ένα ζυμάρι. Πλάθετε μικρές μπαλίτσες και τις αφήνετε σε μια σίτα για να στεγνώσουν.

Χρωματίζετε με κίτρινη και μαύρη τέμπερα, φτιάχνοντας ρίγες. Κόβετε φτερά από πολύχρωμο χαρτόνι και τα κολλάτε με λευκή κόλλα στη ράχη τους. Έπειτα βρίσκετε ένα κλαδί για να τις κολλήσετε ή τις στηρίζετε απευθείας στην κυψέλη.

4η δραστηριότητα: Μέλισσες, οι πολύτιμές μας φίλες!

Αναζητήστε στο διαδίκτυο περισσότερες πληροφορίες για τις μέλισσες και εξηγήστε στα παιδιά αναλυτικά, τη χρησιμότητά τους. Αναζητήστε τρόπους για να τις βοηθήσετε ακόμα και να... ξεδιψάσουν. Γιατί, ναι! Οι μέλισσες διψάνε πολύ!

Ας γίνουμε όλοι μας
μέρος της λύσης
προστατεύοντας
τις μέλισσες!

5η δραστηριότητα: Στο βασίλειο των μελισσών

Κόψτε λωρίδες από κίτρινο χαρτί και δημιουργήστε τη βάση ενός στεφανιού. Στη συνέχεια αφήστε τα παιδιά να σχεδιάσουν, πάνω σε αυτές, τις μαύρες ρίγες που έχουν οι μέλισσες και να κολλήσουν ό,τι άλλο θεωρούν σχετικό. Κλείστε το στεφανάκι με συρραπτικό κι έτοιμες οι... κορωνίτσες τους!

6η δραστηριότητα: Στεφανάκια λουλουδιών

Κόψτε λωρίδες από χρωματιστό χαρτί σε διάφορα χρώματα, για να δημιουργήσετε τη βάση ενός στεφανιού. Στη συνέχεια ζωγραφίστε ή κόψτε όσα πέταλα θέλετε από χαρτί και κολλήστε τα πάνω στη βάση. Τα στεφανάκια σας μπορούν να γίνουν όσο απλά ή όσο περίτεχνα θέλετε.

7η δραστηριότητα: Ώρα για χορό!

Χωρίστε τα παιδιά σε δύο ομάδες: μελισσούλες-λουλούδια και την τάξη σας σε δύο «περιοχές»: κυψέλη-ολάνθιστος κήπος

Βάλτε απαλή μουσική (προτείνουμε: Το Βαλς των Χαμένων Ονείρων του Μάνου Χατζιδάκη και το La valse d' Amelie, του Yann Tiersen).

Τα «λουλούδια» ενώνουν τα χέρια τους σε έναν κύκλο και στέκονται στο ίδιο σημείο, κάνοντας απαλές κινήσεις, ακολουθώντας τον ρυθμό της μουσικής.

Γύρω τους οι «μελισσούλες» χορεύουν και τρέχουν πιασμένες χέρι χέρι. Μόλις σταματήσει η μουσική, οι δύο ομάδες αφήνουν τα χέρια τους. Μέλισσες και λουλουδάκια γίνονται ζευγαράκια και χορεύουν αγκαλιασμένα. Τα ζευγαράκια εναλλάσσονται κάθε φορά που αρχίζει και σταματά η μουσική.

Μόλις ξεκινήσει το δεύτερο μουσικό κομμάτι, τα λουλουδάκια, κάνουν κινήσεις σα να δίνουν τη γύρη τους στις μέλισσες κι αυτές τις μεταφέρουν χορεύοντας στην κυψέλη τους.

Φανταστείτε τη φύση
σα μια μεγάλη θεατρική
σκηνή, που έχει να σας προσφέρει
αμέτρητες εμπειρίες!
Κάθε ζώο είναι και ένας ξεχωριστός
ηθοποιός, που θα σας δώσει
την ευκαιρία να
μεταμορφώσετε
την τάξη σας!

Ενότητα 8: Παραμύθι αρχινώ...

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα και τη φαντασία, δημιουργώντας ιστορίες και παραμύθια μέσα από εικαστική έκφραση • να αναπτύξουν τον αφηγηματικό και επικοινωνιακό τους λόγο • να καλλιεργήσουν την κριτική τους σκέψη • να ενισχύσουν τις δεξιότητες συνεργασίας και ομαδικότητας • να εξοικειωθούν με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων • να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα που αφορούν την ευζωία των ζώων • να καλλιεργήσουν δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων, προτείνοντας λύσεις

Υλικά:

Εκτυπωτής, χαρτιά, χρωματιστά μολύβια

Προβληματισμός

Οι εικόνες «διαβάζονται» και συχνά μεταφέρουν μηνύματα πολύ πιο ουσιαστικά ακόμα και από τις λέξεις. Μια εικόνα συχνά να είναι πολύ περισσότερα, από αυτό που «διαβάζει» κανείς σε μια πρώτη ανάγνωση.

Στην ενότητα αυτή θα δούμε πώς οι νέες τεχνολογίες μας δίνουν την ευκαιρία να συνεργαστούμε με σχολεία που δεν βρίσκονται κοντά μας, για να δημιουργήσουμε από κοινού ένα παραμύθι, που θα γεννηθεί μέσα από την παρατήρηση μιας εικόνας.

1η δραστηριότητα: Ένα δώρο γενεθλίων

Εκτυπώστε την εικόνα της επόμενης σελίδας και δείξτε τη στα παιδιά. Ζητήστε τους να την παρατηρήσουν προσεκτικά και να προσπαθήσουν να αναγνωρίσουν τα διάφορα ζώα που απεικονίζονται. Ενδεικτικές ερωτήσεις:

Τι κάνουν; Πώς νομίζετε ότι αισθάνονται; Γιατί βρίσκονται εκεί;

2η δραστηριότητα: Ποιος γιορτάζει;

Στη συνέχεια προτρέψτε κάθε παιδί να επιλέξει το ζώο που του παρακινεί περισσότερο το ενδιαφέρον, αλλά και να εξηγήσει, γιατί το επέλεξε. Ποια από τα φυσικά χαρακτηριστικά του είναι αυτά που του αρέσουν περισσότερο στο ζώο αυτό; Ενθαρρύνετε τα να προσθέσουν λεπτομέρειες και να δημιουργήσουν έναν πλούσιο κόσμο για το ζώο αυτό. Κατευθύνετε την αφήγηση με ερωτήσεις όπως: "Πού ζει το συγκεκριμένο ζώάκι; Ποιοι είναι οι φίλοι του; Τι του αρέσει να κάνει; Θα ήθελες να του δώσεις ένα όνομα; "

Μπορούν ακόμη να περιγράψουν τις συνήθειές του, τι του αρέσει περισσότερο από όλα να κάνει, τι χαρακτήρα έχει. Κινητοποιήστε τα να βάζουν στοιχεία και από τις δικές τους προσωπικότητες.

3η δραστηριότητα: Ψηφοφορία

Ζητήστε από τα παιδιά να ψηφίσουν ένα από όλα τα ζώακια. Το ζώακι που θα συγκεντρώσει τις περισσότερες ψήφους, θα είναι κι αυτό που θα γιορτάζει. Ζητήστε από τα παιδιά να μοιραστούν δικές τους εμπειρίες από τα γενέθλιά τους. Ρωτήστε τα τι δώρο θα ήθελαν να κάνουν στο ζώακι που έχει τα γενέθλιά του.

4η δραστηριότητα: Ώρα για ζωγραφική!

Χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες. Η **1η ομάδα** αναλαμβάνει να ζωγραφίσει το ζώακι, η **2η ομάδα** το σπίτι του και η **3η ομάδα** κάτι που πιστεύει πως αρέσει στο ζώακι να κάνει στο δάσος. Κάθε ομάδα παρουσιάζει τη ζωγραφιά της και την εμπλουτίζει με στοιχεία της φαντασίας της (δίνει όνομα στο ζώακι, περιγράφει το εσωτερικό του σπιτιού, τη διακόσμηση και τη γειτονιά του κλπ.). Συνδέστε τις ζωγραφιές αλλά και όλα όσα είπαν τα παιδιά σε μια ενιαία αφήγηση, ξεκινώντας από το «Μια φορά κι έναν καιρό, σε ένα δάσος ζούσε...» Συνεχίστε με την περιγραφή του σπιτιού «Το ζώακι αυτό ζούσε...» και καταλήξτε με κάτι σαν «Κάθε πρωί συνήθιζε να...». Ηχογραφήστε τις περιγραφές των παιδιών και φτιάξτε ένα μικρό βίντεο με τις ζωγραφιές τους. Προσθέστε μουσική και ήχους από το δάσος.

Κι αφού παρουσιάσετε το ζώακι σας, προσθέτοντας και αληθινές πληροφορίες για το είδος του, ολοκληρώστε το βίντεο με τη φράση: «Σε λίγες ημέρες πλησίαζαν τα γενέθλιά του/της κι ακόμα δεν είχε βρει τι ευχή θα έκανε ή τι δώρο θα ήθελε από τους ανθρώπους. Αποφάσισε, λοιπόν, να ζητήσει τη βοήθειά σας. Μπορείτε να του δώσετε ιδέες, που θα κάνουν το ίδιο, αλλά και όλα τα ζώα ευτυχισμένα;»

Στείλτε το βίντεο σε ένα ή περισσότερα σχολεία και ζητήστε τους να συνεχίσουν την ιστορία μέχρι το «από τότε και μετά άνθρωποι και ζώα έζησαν αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα!»

Σας ευχομαι
να δημιουργήσετε
έναν υόσμιο γεμάτο
αποδοχή, ενσυναίσθηση,
αγάπη και ελευθερία για όλα
τα πλάσματα!

Κεφάλαιο 9: Σούπερ ήρωες!

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Να κατανοήσουν τα παιδιά την έννοια του “ήρωα” μέσα από τις αξίες της καλοσύνης, της φροντίδας και της υπευθυνότητας, και όχι μόνο ως υπερφυσική δύναμη • να αναπτύξουν την ενσυναίσθηση • να συνειδητοποιήσουν τα αποτελέσματα των πράξεών τους • να καλλιεργήσουν τη δημιουργικότητα και τη φαντασία τους, μέσω των εικαστικών δημιουργιών και της αφήγησης • να αποκτήσουν δεξιότητες συνεργασίας, συμμετέχοντας σε ομαδικές δραστηριότητες και θεατρικό παιχνίδι, ενισχύοντας παράλληλα το αίσθημα της συλλογικής ευθύνης

• να εξοικειωθούν με περιβαλλοντικές πρακτικές • να ενισχύσουν την κοινωνική τους ευαισθητοποίηση κι ευθύνη • να διαμορφώσουν στάσεις ζωής μέσα από το θεατρικό παιχνίδι

Υλικά:

Συρραπτικό, χρυσό και ασημένιο χαρτί, χαρτί σε διάφορα χρώματα

Προβληματισμός

Τι σημαίνει το να είναι κάποιος ήρωας; Ήρωας είναι μόνο εκείνος που αποτρέπει τον πλανήτη από μια τεράστια καταστροφή; Που ρισκάρει τη ζωή του σε μια επικίνδυνη κατάσταση για να σώσει τους συμπολίτες του; Θα μπορούσε ήρωας να θεωρηθεί κι ένας άνθρωπος που φροντίζει τα ζώα, τα φυτά και έχει καλοσύνη κι αγάπη στην καρδιά του; Σε αυτή την ενότητα δίνουμε υπόσχεση ότι θα γίνουμε δημιουργοί ενός κόσμου, όπου η ευγένεια, η τρυφερότητα, η καλοσύνη και η συμπόνοια είναι οι πραγματικές δυνάμεις των υπερηρώων!

1η δραστηριότητα: Γίνε Σούπερ Ήρωας

Ξεκινήστε μια συζήτηση με τα παιδιά γύρω από το τι σημαίνει να είναι κάποιος Σούπερ ήρωας; Καθοδηγήστε τη συζήτηση γύρω από το ερώτημα: Ποιον θεωρείται σούπερ ήρωα; Αυτόν που έχει τη μεγαλύτερη δύναμη ή αυτόν που έχει την πιο φωτεινή καρδιά; Αφήστε τους να οδηγηθούν στο συμπέρασμα πως υπάρχουν σούπερ ήρωες χωρίς υπερδυνάμεις, αλλά με κάτι πιο σημαντικό: Μια καρδιά γεμάτη αγάπη για όλα τα πλάσματα!

Πείτε τους πως ήρθε η στιγμή να διαλέξουν τι σούπερ δυνάμεις θέλουν να έχουν. Κάθε παιδί μπορεί να επιλέξει τη δική του σούπερ δύναμη μέχρι να ειπωθούν όλες οι δυνάμεις που χρειάζεται να «συνεργαστούν», προκειμένου να προστατέψουν τα ζώα, τη φύση και τη ζωή στον πλανήτη μας.

2η δραστηριότητα: Ένα σήμα για κάθε Σούπερ Ήρωα

Κάθε παιδί μιλά για την υπερδύναμή του και για το πιο χαρακτηριστικό, για εκείνο, στοιχείο της προσωπικότητάς του π.χ. χαμόγελο, ευγένεια, φαντασία, χρώματα, φροντίδα, μαγεία, βοήθεια, σεβασμός κλπ. Γράψτε τη λέξη σε μία χαρτονένια λωρίδα και ενώστε με συρραπτικό. Στόχος το κάθε παιδί να αποκτήσει το δικό του σούπερ-βραχιόλι. Τα παιδιά σχηματίζουν έναν κύκλο και ενώνουν τα χέρια και τις υπερδυνάμεις τους, δίνοντας υπόσχεση να κάνουν τον κόσμο ομορφότερο! Τίποτα δεν τα εμποδίζει, φυσικά, να αποκτούν διαρκώς νέες υπερδυνάμεις, άρα και, επιπλέον, σήματα σούπερ ήρωα!

3η δραστηριότητα: Καθαρές παραλίες για πάντα!

Βιντεοσκοπήστε ένα θεατρικό παιχνίδι και ανεβάστε το στο youtube. Κάντε μια μικρή θεατρική παράσταση και παρουσιάστε τη στα διπλανά τμήματα ή στους γονείς των παιδιών, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος (5 Ιουνίου) ή κάποια άλλη Παγκόσμια Ημέρα, που σχετίζεται με το θέμα.

Θεατρικό παιχνίδι:

Τα κείμενα μπορούν να προσαρμοστούν ανάλογα με τις υπερδυνάμεις των παιδιών.
Ενδεικτικά:

Σούπερ μαθητευόμενοι ήρωες!

Ρόλοι:

Σούπερ ήρωες, ζώα, φυτά, θάλασσα, δέντρα

Ιδέες για σκηνικό:

Θάλασσα: Μεγάλες λωρίδες ύφασμα από γάζα, σε αποχρώσεις του μπλε. Στο φόντο τα παιδιά, που υποδύονται τη θάλασσα, τις κουνούν δημιουργώντας έναν απαλό κυματισμό. Χωρίστε την αίθουσα σε παραλία και θάλασσα.

Διαβάστε στον ρυθμό της κλασικής αρχής των παραμυθιών «Κόκκινη κλωστή δεμένη...»

Μια παρέα αγαπημένη,
Υπερήρωες δεμένοι,
Παραμύθι θα σας πουν
Την αλήθεια τους να βρουν...

Νηπιαγωγός 1: (Φεύγοντας από την παραλία) Τι ωραία που περάσαμε σήμερα στη θάλασσα! Βέβαια άφησα τα σκουπίδια μου εκεί, αλλά ποιος νοιάζεται για αυτό! Όλο και κάποιος θα τα μαζέψει!

Νηπιαγωγός 2: Συμφωνώ! Ούτε κι εγώ τα μαζεύω ποτέ!

Σούπερ ήρωες: (Εκπληκτοι και θυμωμένοι, τις τραβάνε από το χέρι και τις γυρίζουν πίσω να τα μαζέψουν) ΟΧΙ!!!! Δεν πρέπει να αφήνουμε ποτέ σκουπίδια στη θάλασσα! Ας τα μαζέψουμε ΜΑΖΙ!

Νηπιαγωγός 1: Πώς κάνετε έτσι, δεν κάναμε κάτι κακό!

Σούπερ ήρωας 1: Τα ψάρια κινδυνεύουν!

Σούπερ ήρωας 2: Και οι χελώνες, νομίζουν πως οι σακούλες είναι μέδουσες και τις τρώνε!

Σούπερ ήρωας 3: Και τα πουλιά μπορεί να τραυματιστούν!

Σούπερ ήρωας 4: Μαζέψτε τα! Δε θα φύγουμε αν δεν καθαρίσουμε όλη την παραλία!

Νηπιαγωγός 2: Μαζέψαμε τα δικά μας και τώρα φεύγουμε!

Σούπερ ήρωες: (τις τραβούν να μαζέψουν και τα υπόλοιπα) ΟΛΑ! Δε θα φύγουμε μέχρι να τα μαζέψουμε όλα!

Μαζεύουν όλα τα σκουπίδια τραγουδώντας και χορεύοντας με μουσική!

Παιδιά που υποδύονται ψαράκια, καβουράκια, δελφίνια, γλάρους, αστερίες χορεύουν και τραγουδούν. Πριν αποχαιρετίσουν, τα υπόλοιπα παιδιά τους φωνάζουν: «ευχαριστούμε!» Οι σούπερ ήρωες ενώνουν τα χέρια και φωνάζουν:

ΤΟ ΕΓΩ ΕΙΝΑΙ ΒΑΡΕΤΟ! ΤΟ ΜΑΖΙ ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΟ!!!

Σούπερ ήρωας 5: Είδατε; Με τη συνεργασία τα αδύνατα γίνονται δυνατά!

Θάλασσα: Υποσχεθείτε μας πως θα μιλήσετε και στους μεγάλους, για να γίνουν κι αυτοί σούπερ ήρωες!

Σούπερ ήρωας 6 (Προς το κοινό): Υποσχεθείτε μας ότι θα είστε ΠΑΝΤΑ μαζί μας!

Σούπερ ήρωας 7 (προς το κοινό): Και ότι θα ανακυκλώνετε και θα μειώσετε τα σκουπίδια σας!

Σούπερ ήρωας 8 (προς το κοινό): Και ότι θα φροντίζετε και θα αγαπάτε όλα τα ζώα!

Σούπερ ήρωας 9 (προς το κοινό): Και ότι θα είστε ήρωες όλων των ζώων και όλων των φυτών!

4η δραστηριότητα: Πρόσκληση

Μαζί με τα παιδιά ζωγραφίστε ή κολλήστε εικόνες από εφημερίδες και περιοδικά σε ένα χαρτόνι.

Φτιάξτε μια πρόσκληση για την παράστασή σας και κολλήστε την στην είσοδο του σχολείου, προσκαλώντας τα παιδιά των άλλων τμημάτων, άλλους συναδέλφους και γονείς.

Ενότητα 10: Τέχνη και ζώα!

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Να εξοικειωθούν με διαφορετικές τεχνικές καλλιτεχνικής δημιουργίας • να κατανοήσουν την αξία της τέχνης και να γνωρίσουν διάφορα καλλιτεχνικά ρεύματα • να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργασίας και ομαδικής εργασίας • να ενισχύσουν την περιβαλλοντική τους συνείδηση • να αναπτύξουν την κριτική σκέψη, τη φαντασία, την παρατήρηση • να εκφραστούν δημιουργικά • να χρησιμοποιήσουν ψηφιακά εργαλεία και το διαδίκτυο κατά τη διαδικασία της διερευνητικής μάθησης • να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους

Υλικά:

Η/Υ, χαρτιά, υλικά για κολάζ (πέτρες, φύλλα, κουμπιά, χαρτόνια, κλαδιά), χρώματα, πινέλα, κόλλα, κάρτες με ζώα, πίνακες ζωγραφικής

Προβληματισμός

Η τέχνη και η εικόνα αποτελούν μια παγκόσμια γλώσσα, που ξεπερνά τα σύνορα της γνώσης. Μέσα από χρώματα, γραμμές, φόρμες, διαφορετικές τεχνικές και ρεύματα ο θεατής καλείται να συνδεθεί με τον δημιουργό και να νιώσει το συναίσθημα που εκπέμπει το κάθε έργο. Αναζητώντας έργα που εκπέμπουν την αγάπη για τα ζώα, έχετε μια μοναδική ευκαιρία να φέρετε τα παιδιά σε επαφή με την τέχνη «παίζοντας» μαζί της. Είναι σημαντικό να καταλάβουν πως η τέχνη δεν είναι κάτι ακατανόητο, αλλά αποτελεί μια μορφή ελεύθερης έκφρασης και δημιουργίας, που συναντά και ενώνεται με το κοινό ισότιμα. Κι αν καταφέρει να εμπνεύσει τόσο, ώστε να αποτελέσει αφορμή για να γίνουν τα ίδια τα παιδιά οι δημιουργοί, τότε έχει επιτελέσει ένα σημαντικό κομμάτι του σκοπού της.

1η δραστηριότητα: Σπουδαία έργα τέχνης και σκύλοι

Αναζητήστε έργα μεγάλων ζωγράφων που δείχνουν την αγάπη τους για τους σκύλους και εξετάστε αν υπάρχουν ιστορίες πίσω από αυτά. Μπορείτε να παρουσιάσετε ενδεικτικά:

- **Πάμπλο Πικάσο:** «Παιδί με έναν σκύλο», (Ο σκύλος που απεικονίζεται ήταν ο αγαπημένος σκύλος του Πικάσο, Lump)
- **Εντουάρ Μανέ:** «Το κεφάλι του σκύλου Μπόμπ»
- **Φρίντα Κάλο:** «Dog with me» (Απεικονίζεται με τον αγαπημένο της σκύλο, Mr. Holoti.)
- **Κιθ Χάρινγκ:** «Τα σκυλιά που χορεύουν»
- **Σερ Τζόσουα Ρέινολντς:** «Η μис Μπόουλς με τον σκύλο της»
- **Charles Burton Barber:** «Το μπάνιο του σκύλου»

Παρουσιάστε τα έργα στα παιδιά και ενθαρρύνετέ τα να περιγράψουν τι βλέπουν.

Ενδεικτικά: Πώς παρουσιάζονται οι σκύλοι στους πίνακες; Ποια συναισθήματα δημιουργούν στα παιδιά αυτά τα έργα; Τι «βλέπουν» σε κάθε πίνακα;

Συζητήστε για τη σχέση ανθρώπου-σκύλου.

Ενδεικτικά: Πότε οι σκύλοι εξημερώθηκαν από τον άνθρωπο; Γιατί οι σκύλοι έχουν γίνει σύντροφοι και συνεργάτες του ανθρώπου; Ζητήστε από τα παιδιά να μοιραστούν προσωπικές εμπειρίες με σκύλους.

Εστιάστε στην υπευθυνότητα που χρειάζεται η υιοθεσία ενός ζώου.

Ενδεικτικά: Τι σημαίνει να έχουμε κατοικίδιο; Τι ευθύνες έχουμε απέναντι στο ζώο που έχουμε υιοθετήσει; Τι χρειάζονται οι σκύλοι για να είναι ευτυχισμένοι και υγιείς;

2η δραστηριότητα: Σπουδαία έργα τέχνης και γάτες

Αναζητήστε πίνακες που απεικονίζουν γάτες, όπως:

- **Henriëtte Ronner:** Γάτες στο στούντιό της
- **Franz Marc:** Η λευκή γάτα
- **Suzanne Valadon:** Raminou
- **Ωγκύστ Ρενουάρ:** Κορίτσι με γάτα

Ζητήστε από τα παιδιά να σχολιάσουν τα έργα και να συνδεθούν συναισθηματικά με τις εικόνες. Συζητήστε την ιδιαίτερη φύση των γατών και τη σχέση τους με τον άνθρωπο.

**Τα ζώα δεν είμαστε
παιχνίδια! Έχουμε
συναισθήματα, ανάγκες και
δικαιώματα. Υιοθετήστε υπεύθυνα!
Αγαπήστε για ΠΑΝΤΑ!**

3η δραστηριότητα: Σπουδαία έργα τέχνης και διάφορα ζώα

Αναζητήστε έργα μεγάλων ζωγράφων που δείχνουν την αγάπη των δημιουργών για όλα τα ζώα.

Ενδεικτικά:

- Η μικρή κουκουβάγια του **Albrecht Durer**
- Οι γαλοπούλες του **Claude Monet**
- Το χελιδόνι του **Σαλβαντόρ Νταλί**
- Τοπίο με κοράκια του **Βίνσεντ Βαν Γκονγκ**
- Κοκοράκι του **Πάμπλο Πικάσο**

Ρωτήστε τα παιδιά τι βλέπουν σε κάθε πίνακα, τι συναισθήματα τους δημιουργούνται και αν έχουν να διηγηθούν κάποιο ανάλογο στιγμιότυπο από δική τους προσωπική εμπειρία.

Σημαντικό: Αναζητήστε διαφορετικά ρεύματα ζωγραφικής από τις αρχαίες σπηλαιολογίες μέχρι σήμερα και δείξτε τους πώς εξελίχθηκε η ζωγραφική μέσα στα χρόνια. Αφήστε τους να επιλέξουν το ρεύμα που προτιμούν, για να ζωγραφίσουν τον δικό τους πίνακα.

4η δραστηριότητα: Άκου και ζωγράφισε

Αρχικά, δημιουργήστε μια ήρεμη ατμόσφαιρα στην τάξη. Ζητήστε από τα παιδιά να καθίσουν κυκλικά γύρω από ένα ανοιγμένο χαρτί του μέτρου, να κλείσουν τα μάτια τους και να αφεθούν στους ήχους που θα ακούσουν. Παίξτε ήχους της φύσης που έχετε ήδη επιλέξει ανά κατηγορίες: π.χ. Δάσος: κελαηδίσματα πουλιών, θρόισμα φύλλων, κακαρίσματα, φύσημα αέρα κλπ και αφού τους αναγνωρίσουν, συζητήστε για το πώς τους έκαναν να νιώσουν. Ποια χρώματα τους θύμιζε ο κάθε ήχος; Τι εικόνες τους ήρθαν στο μυαλό;

Δώστε τους χρώματα, πετρούλες, φυλλαράκια, το κουτί επαναχρησιμοποίησης, κλαδάκια κλπ. και ζητήστε τους να δημιουργήσουν αυτό που αισθάνθηκαν για τον κάθε ήχο.

Μπορούν απλά να κάνουν κυματιστές χρωματιστές γραμμές που ακολουθούν τον ρυθμό και το συναίσθημά τους ή να συνεργαστούν όλοι μαζί για να φτιάξουν μια μεγάλη σύνθεση.

Τις επόμενες ημέρες, μπορεί να είναι ήχοι της θάλασσας αυτοί που θα ακούσουν (φλοίσβος, κύματα που σκάνε σε βράχους, οι φωνές των δελφινιών κλπ.)

Τα έργα που θα προκύψουν μπορούν να ενωθούν για να δημιουργηθεί ένα δίπτυχο στεριάς-θάλασσας. Αντίστοιχα, μπορείτε να λειτουργήσετε και με κλασικά έργα, όπως τις 4 εποχές του Vivaldi, που θα δημιουργήσουν ένα τετράπτυχο.

5η δραστηριότητα: Ώρα για ζωγραφική!

Εισάγετε νέες λέξεις που σχετίζονται με την τέχνη π.χ. προσωπογραφία, τοπίο κλπ.

Ζητήστε από τα παιδιά να φτιάξουν την αυτοπροσωπογραφία τους, αλλά κι ένα πορτρέτο ενός οποιουδήποτε ζώου. Δημιουργήστε ένα μεγάλο κολλάζ με τα έργα των παιδιών, που θα στολίσει την τάξη σας ή θα συμπληρώσει με τα προηγούμενα έργα τους μια έκθεση ζωγραφικής.

6η δραστηριότητα: Παιχνίδια ρόλων

Τα παιδιά καλούνται να μπουν στη θέση των ζώων και να αφηγηθούν τις ιστορίες τους, ενώ ταυτόχρονα ένας “ζωγράφος” αποτυπώνει τη ζωή και τα συναισθήματά τους.

- Χρησιμοποιήστε τις κάρτες ζώων από την ενότητα 1.
- Χωρίστε τα παιδιά σε ζευγάρια: το ένα παιδί αναλαμβάνει τον ρόλο του ζωγράφου, ενώ το άλλο υποδύεται το ζώο που θα ζωγραφιστεί. Κάθε ζευγάρι τραβά τυχαία μία κάρτα ζώου. Το παιδί-ζώο αφηγείται μια σύντομη ιστορία για τη ζωή του, περιγράφοντας τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει εξαιτίας των ανθρώπων, αλλά και τα όνειρά του για ένα καλύτερο μέλλον.
- Ο ζωγράφος ακούει προσεκτικά και προσπαθεί να αποτυπώσει στο χαρτί τη ζωή, το συναίσθημα και την οπτική του ζώου, δημιουργώντας ένα έργο τέχνης. Τα ζευγάρια μπορούν να συνεργαστούν για να φτιάξουν μια εικόνα που αντικατοπτρίζει το όραμα του ζώου για μια ευτυχισμένη ζωή.

Καθοδηγήστε τα παιδιά να αποτυπώσουν εικόνες που επικεντρώνονται σε ευχάριστες και ελπιδοφόρες στιγμές. Παραδείγματα: μια χαρούμενη κότα σε ένα καταπράσινο λιβάδι κι όχι πίσω από τα κάγκελα ενός κλουβιού, ή μια καρέτα-καρέτα που κολυμπά χαρούμενη στη θάλασσα αντί να έχει παγιδευτεί σε πλαστικά.

- Παροτρύνετε τα παιδιά να χρησιμοποιήσουν διαφορετικές τεχνικές, όπως κολάζ, τελίτσες, σφραγίδες ή ό,τι άλλο εμπνευστούν.
- Βιντεοσκοπήστε στιγμιότυπα από τη διαδικασία και δώστε στους μικρούς καλλιτέχνες την ευκαιρία να μιλήσουν για τα έργα τους και να τα παρουσιάσουν. Ενθαρρύνετε τους δημιουργούς να επικοινωνήσουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα ζώα και πώς είναι η ιδανική ζωή που ονειρεύονται για να τα δουν ευτυχισμένα.
- Οργανώστε μια έκθεση ζωγραφικής στο σχολείο. Τα έργα με τα μηνύματα για την προστασία των ζώων και του περιβάλλοντος, μέσα από τις αφηγήσεις των παιδιών, θα αποτελούν τον κεντρικό πυρήνα της παρουσίασης.

Είμαστε σούπερ-ήρωες
και μπορούμε να αδειάσουμε
όλα τα υλουβιά, στα οποία ζο'
αδέσποτα ζώα!

Παραμύθια δίχως τέλος...

Μετατρέποντας τα Φιλοζωικά Παραμύθια σε εκπαιδευτικές ευκαιρίες!

Ένα φιλοζωικό παραμύθι μπορεί να αποτελέσει το κλειδί για να ανοίξετε έναν κόσμο νέων γνώσεων και συναισθημάτων στην τάξη σας. Αν μάλιστα οι ήρωες του παραμυθιού είναι υπαρκτοί ήρωες όπως στις επιλογές παραμυθιών που σας προτείνουμε, τότε ένας μαγικός κόσμος θαυμάτων ανοίγει για τα παιδιά τα οποία συνδέονται ακόμη περισσότερο με τους ήρωες που ίσως κάποια στιγμή συναντήσουν και από κοντά. Παράλληλα, μέσα από την ενασχόλησή τους με φιλοζωικά παραμύθια, αποκτούν ενσυναίσθηση και αντιλαμβάνονται πως όταν ένας άνθρωπος δεν προσπεράσει ένα κακοποιημένο άστεγο ζώο, αυτό το πλάσμα σώζεται, μπορεί να ζήσει τη ζωή που του αξίζει και μια μέρα υπάρχει ακόμη και η πιθανότητα να γίνει ήρωας βιβλίου που θα εκπαιδεύει τα παιδιά στην αγάπη και στον σεβασμό για τα ζώα και το περιβάλλον.

Είναι εξαιρετικά σημαντικό να κατανοήσετε πως τα παραμύθια και τα ολοκληρωμένα σχέδια δραματοποίησης δεν είναι στατικά. Αντίθετα, αποτελούν ένα δυναμικό εργαλείο που μπορεί να προσαρμοστεί στις ανάγκες και τις δυνατότητες κάθε ομάδας παιδιών, αλλά και αποτελούν μια βάση πάνω στην οποία μπορείτε να χτίσετε και να δημιουργήσετε εμπειρίες που ταιριάζουν απόλυτα στην ηλικία, τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των μαθητών/τριών που εξελίσσονται συνεχώς. Είναι στόχος μας να σας ενθαρρύνουμε να θεωρείτε τα παραμύθια και τις δραματοποιήσεις ένα ζωντανό και εξελισσόμενο εργαλείο που έχει τη δύναμη να αλλάζει.

Αν τα παραμύθια σας φαίνονται πολύ σύνθετα, μπορείτε να τα απλοποιήσετε χρησιμοποιώντας πιο απλή γλώσσα. Μπορείτε να επιλέξετε τα πιο σημαντικά μέρη της κάθε ιστορίας και να τα παρουσιάσετε με πιο συνοπτικό τρόπο. Μπορείτε να προσθέσετε ή να αφαιρέσετε χαρακτήρες από την ιστορία, ανάλογα με τις ανάγκες των παιδιών.

Θα σας παρακινούσαμε να εφοδιαστείτε με δαχτυλόκουκλες ή γαντόκουκλες ζώα (μπορείτε να φτιάξετε και τις δικές σας πχ με παιδικές κάλτσες που απεικονίζουν ζώα) αλλά και με μεγάλες αφίσες είτε από μουςαμά είτε από ύφασμα που θα απεικονίζουν σκηνικά από τα παραμύθια πχ ένα παλάτι, μια πόλη τη νύχτα, ένα δάσος κτλ. Πολύ βοηθητική επίσης θα ήταν και η επιλογή αντικειμένων που θα μπορούσαν να συμβολίζουν ακόμη και ανθρώπους πχ μια κορώνα που θα συμβολίζει τον βασιλιά, μια καρδιά που θα συμβολίζει την αγάπη, ένα χρυσό ύφασμα που θα συμβολίζει ένα μονοπάτι μια έναστρη νύχτα κτλ.

Με διάθεση, αγάπη και σωστή προσέγγιση, τα φιλοζωικά παραμύθια μπορούν να μεταμορφώσουν την τάξη σας σε έναν χώρο μάθησης, δημιουργικότητας και αγάπης για τα ζώα αλλά και σεβασμού στο περιβάλλον, μετατρέποντας τα παιδιά σε ευσυνείδητους πολίτες ακόμη και από αυτή την τόσο μικρή ηλικία.

Επιλέξαμε να αφήσουμε τα παραμύθια που προτείνουμε σε ένα κρίσιμο σημείο της ιστορίας τους, γιατί είναι τόσο θεραπευτικό για τις ψυχές των παιδιών αλλά και διασκεδαστικό ταυτόχρονα να δίνουν, με την υποστήριξή σας, τη συνέχεια αλλά και το τέλος της ιστορίας που εκείνα επιθυμούν!

Ο θησαυρός της Πόλης των Θαυμάτων

Πριν την ανάγνωση-αφήγηση:

Συνδέστε το παραμύθι με τις προηγούμενες γνώσεις των μαθητών. Μπορείτε να συζητήσετε για τα κατοικίδια που έχουν οι μαθητές ή τα ζώα που έχουν δει στον δρόμο ή σε κάποιο καταφύγιο που έχουν επισκεφθεί. Κινητοποιήστε την περιέργεια των μαθητών με ερωτήσεις όπως «Ποια δικαιώματα πιστεύετε ότι έχουν τα ζώα;», «Πώς νιώθει ένα ζώο που περνά τη ζωή του μέσα σε ένα κλουβί;», «Πιστεύετε είναι ευτυχισμένα τα ζώα που ζουν σε ζωολογικούς κήπους;» κ.ά.

Κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης-αφήγησης:

Ενθαρρύνετε τους μαθητές να παρακολουθούν προσεκτικά την ιστορία, να κάνουν στο μυαλό τους εικόνες που μπορούν στη συνέχεια να ζωγραφίσουν και να κάνουν ερωτήσεις.

Διαβάστε τον τίτλο του παραμυθιού και τις πρώτες γραμμές. Ρωτήστε τα παιδιά τι πιστεύουν ότι θα συμβεί στην ιστορία.

Μετά από κάθε παράγραφο, σταματήστε για να συζητήσετε το περιεχόμενο, τα συναισθήματα των χαρακτήρων και τα μηνύματα που περνάει το παραμύθι. Ενδεικτικές ερωτήσεις: «Γιατί οι σκύλοι ήταν αδέσποτοι;», «Ποια ήταν τα χαρακτηριστικά κάθε σκύλου;», «Τι τους έκανε να νιώθουν ευτυχισμένοι και τι δυστυχισμένοι;», «Έχετε φανταστεί ποτέ ότι θα μπορούσατε να βρείτε έναν θησαυρό;», «Πώς θα νιώθατε αν ζούσατε στον δρόμο;».

Μετά την ανάγνωση-αφήγηση:

Συζήτηση για τα μηνύματα: Συζητήστε με τα παιδιά τα σημαντικά μηνύματα του παραμυθιού, όπως η φιλία, η αλληλεγγύη, η ελπίδα, η σημασία της οικογένειας, η καλοσύνη προς τα ζώα και ο σεβασμός στο περιβάλλον.

Δραστηριότητες επέκτασης:

Γράψιμο ιστοριών: Ζητήστε από τα παιδιά να συνεχίσουν την ιστορία ή να αφηγηθούν τη δική τους ιστορία με ήρωες ζώα που αναζητούν ένα σπίτι και καταγράψτε τις ιδέες τους.

Κατασκευές: Φτιάξτε κατασκευές με θέμα τα ζώα, όπως μάσκες, κουκλάκια ή σπιτάκια για κατοικίδια χρησιμοποιώντας κουτιά από χαρτόνι ή άλλα υλικά. Φτιάξτε μάσκες με τα πρόσωπα των τριών σκύλων (θα βρείτε φωτογραφίες τους στο τέλος της ενότητας των παραμυθιών). Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε χαρτόνι, χρώματα και διάφορα υλικά για να τις διακοσμήσετε.

Ενδυμασία: Βρείτε μικρά διακριτικά στοιχεία (στέκες με αυτάκια σκύλων, στεφανάκια χρωματιστά, ακόμα και ένα συγκεκριμένο χρώμα κορδέλας μπορεί να είναι αρκετό για να ορίσετε τον ρόλο τους) και αφήστε τα παιδιά να τα φορέσουν παίζοντας θεατρικά παιχνίδια.

Σκηνικό: Δημιουργήστε ένα απλό σκηνικό με ένα κουτί που θα αντιπροσωπεύει το σπίτι των σκύλων, έναν κάδο για τα σκουπίδια και ένα δέντρο για να κρεμάσουν τον χάρτη.

Ζωγραφική: Ζωγραφίστε εικόνες που απεικονίζουν σκηνές από το παραμύθι ή εκφράζουν τα συναισθήματα των παιδιών για τα ζώα.

Φαγητό για σκύλους: Κατασκευάστε μπουλ με φαγητό για τα σκυλάκια χρησιμοποιώντας πηλό ή πλαστελίνη.

Θέατρο: Δραματοποιήστε σκηνές από το παραμύθι.

Δημιουργία τραγουδιού: Συνθέστε ένα απλό τραγούδι για τους τρεις σκύλους, χρησιμοποιώντας επαναλαμβανόμενες λέξεις και απλές μελωδίες.

Χορός: Χορέψτε το τραγούδι, μιμούμενοι τις κινήσεις των σκύλων.

Επίσκεψη σε καταφύγιο ζώων: Οργανώστε μια επίσκεψη σε ένα καταφύγιο ζώων για να δουν τα παιδιά από κοντά τα ζώα και να μάθουν περισσότερα για τις ανάγκες τους.

Προστασία των ζώων: Συζητήστε με τα παιδιά για τον σημαντικό ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν στην προστασία των ζώων. Μπορείτε να δημιουργήσετε αφίσες ή φυλλάδια με συμβουλές για το πώς μπορούν να βοηθήσουν.

Ενθάρρυνση της ενσυναίσθησης: Ζητήστε από τα παιδιά να βάλουν τον εαυτό τους στη θέση των αδέσποτων ζώων και να σκεφτούν πώς θα ένιωθαν.

Πρώθηση της υιοθεσίας: Ενημερώστε τα παιδιά για τη σημασία της υιοθεσίας ενός ζώου και πώς μπορούν να συμβάλουν στην εύρεση μιας οικογένειας για ένα αδέσποτο. Εξηγήστε όμως, πως πρόκειται για μια παντοτινή δέσμευση, που απαιτεί σκέψη και δεν είναι μια συγκινησιακή παρόρμηση.

Γενικά σημεία:

Προσαρμογή: Προσαρμόστε τις δραστηριότητες στην ηλικία και τα ενδιαφέροντα των μαθητών.

Συνεργασία: Ενθαρρύνετε τη συνεργασία και την ανταλλαγή ιδεών μεταξύ των μαθητών. Στα παραμύθια όλες οι απαντήσεις είναι σωστές! Στη φαντασία δεν υπάρχουν όρια.

Ο θησαυρός της Πόλης των Θαυμάτων

«**Ε**κείνη τη νύχτα, στην πόλη των Θαυμάτων, τα φώτα των σπιτιών έσβησαν νωρίς! Τα παιδιά ανυπόμονα για την πρώτη μέρα στο σχολείο, έπεσαν να κοιμηθούν. Όταν ξημέρωσε, τα χαμογελαστά πρόσωπα των παιδιών έδωσαν μια χαρούμενη νότα στη ζωή της πόλης. Τα άστεγα ζώα όμως, σκύλοι, γάτες, κουνέλια, ινδικά χοιρίδια ακόμη και ζώα που ανήκουν στην άγρια ζωή, αποτελούσαν ξανά τη γκρίζα πλευρά της πόλης και μονάχα λίγοι κάτοικοί της έδειχναν ενδιαφέρον και συμπόνια για αυτά.

Η Διώνη, ο Πόθος και ο Άξελ, ήταν τρεις άστεγοι σκύλοι που από τη μέρα που γνωρίστηκαν στον δρόμο και μοιράστηκαν τις ιστορίες της ζωής τους, έγιναν αχώριστοι. Ένωσαν τις δυνάμεις τους να βρουν όλοι μαζί την καλύτερη οικογένεια.

Η Διώνη ήταν ατρόμητη και θαρραλέα με τρίχωμα χρυσαφένιο σαν τον ήλιο, ο Πόθος ήταν υπερκινητικός, με χιούμορ και μάτια που έλαμπαν σαν διαμάντια, ενώ ο Άξελ ήταν ευαίσθητος και καλοσυνάτος· έμοιαζε με έναν αγαθό γίγαντα. Είχαν πολύ πλάκα μαζί, διέφεραν σε όλα! Στο χρώμα, στο μέγεθος, στην ιστορία της ζωής τους και σίγουρα στον χαρακτήρα! Δεν είχαν κανένα κοινό σημείο και όμως είχαν τόσο μεγάλη αγάπη ο ένας για τον άλλον.

Οι τρεις σκύλοι, από τη μέρα που έγιναν φίλοι, ανακάλυψαν ένα εγκαταλελειμμένο κτίριο που το είχαν μετατρέψει στο ολόδικό τους σπίτι. Εκεί, μια νεράιδα του δάσους των Ευχών τους είχε φέρει κρεβατάκια με αφράτα μαξιλάρια και κουβερτούλες, είχε κλείσει καλά τα παράθυρα για να μην μπαίνει κρύο τις νύχτες και τους είχε δείξει έναν μαγικό τρόπο να κλειδώνουν την πόρτα τα βράδια, ώστε να είναι απόλυτα ασφαλείς. Πολλές νύχτες καλούσαν και όσους φίλους συναντούσαν στον δρόμο τους για να τους προφυλάξουν από το κρύο και τους κινδύνους της πόλης. Εκεί, μοιράζονταν το φαγητό τους και το νερό τους για τα οποία φρόντιζαν κάποιοι ευαίσθητοι κάτοικοι της πόλης και όταν και εκείνοι τους ξεχνούσαν, κοιμόντουσαν αγκαλιασμένοι και αν και πεινασμένοι, έβλεπαν όμορφα όνειρα και δεν σταματούσαν να πιστεύουν στο θαύμα της καλοσύνης και της αγάπης. Μια νύχτα το συζήτησαν ξανά και το έβαλαν στόχο για αυτή τη νέα σχολική χρονιά που πλησίαζε: Θα έβρισκαν το παντοτινό τους σπίτι όλοι μαζί και θα ζούσαν για πάντα ενωμένοι και ευτυχισμένοι στην ίδια οικογένεια!

Και εκείνη η νύχτα έμελλε να αλλάξει τις ζωές τους...

Καθώς έψαχναν για φαγητό στα σκουπίδια, ανακάλυψαν έξω από τον κάδο ένα παράξενο ολόχρυσο κλειδί που έλαμπε στο φως του φεγγαριού τόσο πολύ λες και ήταν ο πιο ακριβός θησαυρός του κόσμου. Επάνω του είχε χαραγμένο ένα αστέρι. Λίγο πιο πέρα βρισκόταν ένα σεντούκι σκονισμένο που από μέσα του ξεπηδούσαν θησαυροί μα και ένας πάπυρος τυλιγμένος με μια κατακόκκινη κορδέλα. Δίπλα καθόταν και μια κατάμαυρη γάτα. Όταν τον άνοιξαν, δεν πίστευαν στα μάτια τους! Ένας χάρτης με σύμβολα και κάποια ακαταλαβίστικα

γράμματα. Δεν ήξεραν τι να κάνουν μα είχαν ενθουσιαστεί με τη νέα τους περιπέτεια που μόλις είχε αρχίσει! Έτρεξαν γρήγορα στο σπίτι τους, πήραν μαζί τους μια κουβέρτα, μήπως χρειαζόταν να κοιμηθούν για εκείνη τη νύχτα ξανά στον δρόμο, η Διώνη πήρε μαζί της και κάτι κρυμμένα μπισκοτάκια που φυλούσε πάντα για μία ώρα ανάγκης, ο Πόθος φόρεσε ένα τόσο δα σακίδιο στην πλάτη με τα είδη πρώτης ανάγκης και μαζί με το μεγαλύτερο χαμόγελό του και τον Άξελ, διστακτικό όπως πάντα, ακολούθησαν τη Διώνη στο σχέδιο που είχε αποφασίσει...»

Ταξίδι για τον Μαγικό Θρόνο

Πριν την ανάγνωση-αφήγηση:

Κατασκευή μασκών: Φτιάξτε μάσκες με τα πρόσωπα των διαφόρων ζώων και ηρώων του παραμυθιού (Πολυφήμη, Διώνη, Πόθος, Άξελ, μαύρος σκύλος, βασιλιάς, βασίλισσα κλπ.).

Ενδυμασία: Χρησιμοποιήστε παλιά ρούχα ή υφάσματα για να δημιουργήσετε κοστούμια που να αντιπροσωπεύουν τα ζώα και τους κατοίκους του παλατιού.

Σκηνικό: Φτιάξτε ένα απλό σκηνικό με ένα κάστρο, ένα παλάτι, ένα δάσος, ένα κλουβί κτλ.

Δραματοποίηση: Αφήστε τα παιδιά να παίξουν τους ρόλους των διαφόρων χαρακτήρων και να αναπαραστήσουν τις σκηνές του παραμυθιού.

Χάρτης του ταξιδιού- Δημιουργία χάρτη: Φτιάξτε έναν μεγάλο χάρτη με το δάσος, το παλάτι και τα διάφορα εμπόδια που πρέπει να ξεπεράσουν τα ζώα. Αφήστε τα παιδιά να σχεδιάσουν τον χάρτη, προσθέτοντας δικά τους στοιχεία.

Ταξίδι: Χρησιμοποιήστε μικρές φιγούρες είτε από χαρτί είτε πιόνια από επιτραπέζια παιχνίδια ή ακόμα και σβήστρες που απεικονίζουν ζώα, για να μετακινήσετε τους χαρακτήρες στον χάρτη, καλύπτοντας τη διαδρομή ως τον Μαγικό Θρόνο.

Μετά την ανάγνωση-αφήγηση:

Κατασκευές:

Κλουβιά: Φτιάξτε μικρά κλουβιά από ξύλινα καλαμάκια ή χαρτόνι για να αντιπροσωπεύσουν τα κλουβιά των ζώων.

Μαγικός Θρόνος: Κατασκευάστε έναν θρόνο χρησιμοποιώντας κουτιά από χαρτόνι, χρώματα και διάφορα άλλα υλικά.

Γράμματα: Φτιάξτε μικρούς φακέλους με χαρτιά που περιλαμβάνουν μηνύματα για τα ζώα και το περιβάλλον. Δώστε τους να τους κρατήσουν τα παιδιά που θα υποδυθούν τα ζώα.

Εικαστικές δραστηριότητες:

Ζωγραφική: Ζωγραφίστε εικόνες από τις πιο σημαντικές σκηνές του παραμυθιού.

Κολλάζ: Δημιουργήστε ένα κολλάζ με εικόνες ζώων, κάστρων, δασών και άλλων στοιχείων της ιστορίας.

Μουσική και τραγούδι:

Συνθέστε ένα τραγούδι: Δημιουργήστε ένα τραγούδι για το ταξίδι των ζώων προς τον Μαγικό Θρόνο.

Χορός: Χορέψτε το τραγούδι, μιμούμενοι τις κινήσεις των ζώων.

Γραπτή έκφραση:

Ζητήστε από τα παιδιά να σας υπαγορεύσουν μια επιστολή προς τον βασιλιά και τη βασίλισσα, εξηγώντας τους γιατί είναι λάθος να φυλακίζουν τα ζώα.

Επιπλέον ιδέες:

Φτιάξτε μια μακέτα του Μαγικού Θρόνου: Τα παιδιά μπορούν να ντύσουν ένα καρεκλάκι, με χαρτόκουτα και να διακοσμήσουν, τον δικό τους μαγικό θρόνο.

Οργανώστε μια γιορτή: «Όταν τα ζώα φτάσουν στον Μαγικό Θρόνο», μπορείτε να οργανώσετε μια γιορτή με τραγούδια, χορούς και φαγητό.

Γράμματα από τα ζώα: Τα παιδιά μπορούν να «γράψουν» επιστολές προς τον βασιλιά και τη βασίλισσα. Θα μιλούν από τη σκοπιά των διαφόρων ζώων, περιγράφοντας τα συναισθήματα και τις ελπίδες τους.

Γλυπτική: Χρησιμοποιώντας πηλό ή πλαστελίνη, τα παιδιά δημιουργούν αναπαραστάσεις των χαρακτήρων ή των σκηνικών του παραμυθιού.

Δραστηριότητες με Έμφαση στην Κοινωνική Συνείδηση:

Συζήτηση για την υιοθεσία: Συζητήστε με τα παιδιά τη σημασία της υιοθεσίας ενός ζώου, την ευθύνη που συνεπάγεται μια τέτοια απόφαση, αλλά και πώς μπορούν να βοηθήσουν τα αδέσποτα.

Κατασκευή μουσικού οργάνου: Γεμίστε το 1/3 ενός ρολού κουζίνας με χαλικάκια, ρύζι, μακαρόνια ή άμμο. Κλείστε καλά και τις δύο πλευρές και κουνήστε το αργά, ώστε να ακουστούν οι ήχοι.

Κατασκευή καταφυγίου για ζώα: Φτιάξτε ένα μικρό καταφύγιο για ζώα χρησιμοποιώντας κουτιά από χαρτόνι ή άλλα υλικά.

Συλλογή τροφίμων για ζώα: Οργανώστε μια συλλογή τροφίμων και άλλων ειδών πρώτης ανάγκης για ένα τοπικό καταφύγιο ζώων και καλέστε τους υπεύθυνους για να τους παραδώσετε όσα είδη συλλέξατε είτε οργανώστε μια επίσκεψη εκεί.

Ταξίδι για τον Μαγικό Θρόνο

«Μια φορά κι έναν καιρό ένας βασιλιάς και μια βασίλισσα ζούσαν στο Παλάτι των Ονείρων. Σε αυτή την πολιτεία τα ζώα ήταν ελεύθερα και ξέγνοιαστα, κι οι άνθρωποι ήταν όλοι γελαστοί και αισιόδοξοι. Όμως τα πάντα άλλαξαν μια μέρα... Κι από τότε βασίλευε μονάχα η δυστυχία εκεί.

Όσπου μια νύχτα οι δυνατοί χτύποι απ' το τεράστιο ρολόι του παλατιού ξύπνησαν τα ζώα και τους ανθρώπους. Κάτι παράξενο συνέβαινε, κι ήθελαν πολύ να το ανακαλύψουν...

Λίγο πιο πέρα, μέσα στο Δάσος των Ευχών, μια γέρικη σκυλίτσα, η Πολυφήμη που ήταν σοφή κι υπομονετική, κάλεσε όλα τα ζώα του δάσους σε μυστικό συμβούλιο για να τους πει πως είχε φτάσει η μεγάλη στιγμή!

Μα πριν προλάβει να μιλήσει, ακούστηκαν οι τσαλαπετεινοί:

«Ακούσατε, ακούσατε, συνέβη μεγάλο κακό στο παλάτι. Ο βασιλιάς με τη βασίλισσα έχουν κλείσει όλα τα ζώα σε κλουβιά».

«Κι απόψε διέταξαν τους στρατιώτες να κλειδώσουν όλους τους κατοίκους μες στα σπίτια τους, ώστε να μην μπορεί κανείς να φύγει...» συμπλήρωσε ένας κότσουφας.

Τότε όμως εμφανίστηκε μπροστά τους η Διώνη, ο θαρραλέος σκύλος που σκόπευε να φέρει τα ζώα πίσω στο παλάτι που ήταν το σπίτι τους, όπου ζούσανε αρμονικά με όλους τους ανθρώπους.

Δίπλα της στέκονταν δυο σκύλοι αξιαγάπητοι. Ο ένας –ο πιο μικροκαμωμένος– έδειχνε πολύ ανυπόμονος. Ο άλλος –ο πιο ψηλός– έστεκε σοβαρός και φαινόταν λιγάκι ντροπαλός. Μαζί τους είχαν φέρει τους θετούς γονείς τους, αλλά κι αμέτρητους κατοίκους της Μεγάλης Πόλης.

Με τα τραγούδια τους οι δύο σκύλοι ξεσήκωσαν το μυστικό συμβούλιο του δάσους. Θηλαστικά, πτηνά, ερπετά, αμφίβια, έντομα, ακόμα και ψάρια του γλυκού νερού βάλθηκαν να στριφογυρίζουν στον ρυθμό! Τραγουδούσαν για τη νέα τους ζωή, που ήξεραν πως σε λίγο πλησιάζει...

Τα ηλικιωμένα ζώα δεν μπορούσαν να κρύψουν τη συγκίνησή τους, γιατί σύντομα θα ξανάβλεπαν το σπίτι τους, ενώ τα νεότερα ζωάκια ανυπομονούσαν να δούνε το παλάτι, το οποίο ήξεραν μόνο απ' τα παραμύθια και τους θρύλους.

Η Διώνη ανέβηκε σ' ένα ψηλό βραχάκι. Τα τραγούδια σταμάτησαν, και όλοι έστεκαν αμίλητοι και ακίνητοι περιμένοντας πώς και πώς την ανακοίνωσή της.

Μα ξαφνικά, πάνω που η Διώνη είχε ξεκινήσει να δίνει οδηγίες για τη Μεγάλη Επιστροφή τους στο παλάτι, ένας ήχος διέκοψε τα λόγια της. Ένας ήχος σαν κλάμα, σαν παράπονο...

Ήταν η φωνή ενός κοκαλιάρη μαύρου σκύλου, που είχε κρυφτεί σε μια πυκνή συστάδα θάμνων. Ξοπίσω του εμφανίστηκαν πολλά ζωάκια, κουρασμένα, σιωπηλά. Γάτες, σκύλοι, κουνελάκια, ινδικά χοιρίδια κι άλλα τόσα μουσουδάκια στεναχωρημένα...

Το καθένα κρατούσε στο στόμα του από ένα μυστικό γράμμα.

Μερικά κρατούσαν και μολύβια, άλλα βαστούσαν πινέλα και λευκά χαρτιά, κάποια κουβαλούσαν πάνω στη ράχη τους μικροσκοπικά μουσικά όργανα. Όλα μα όλα όμως κρατούσαν μέσα στην καρδιά τους την ίδια κρυφή επιθυμία.

Ο μαύρος σκύλος άφησε απαλά το γράμμα του στο χώμα, ήπιε μια στάλα από ένα δροσερό ρυάκι και απάντησε: «Είμαστε ζώα παρατημένα, ταλαιπωρημένα, και ταξιδέψαμε ως εδώ από πολύ μακριά... Θέλουμε να μας βοηθήσετε να φτάσουμε στο δωμάτιο του Μαγικού Θρόνου».

«Τι είναι ο Μαγικός Θρόνος και πού βρίσκεται;» τον ρώτησε η αλεπού.

«Δεν ξέρουμε ακριβώς πού! Σ' ένα δωμάτιο κάπου μέσα στο παλάτι. Είναι ο μόνος τρόπος να βρούμε την αγάπη που μας περιμένει...»

«Χμ... δηλαδή ψάχνετε οικογένεια», είπε ο Άξελ.

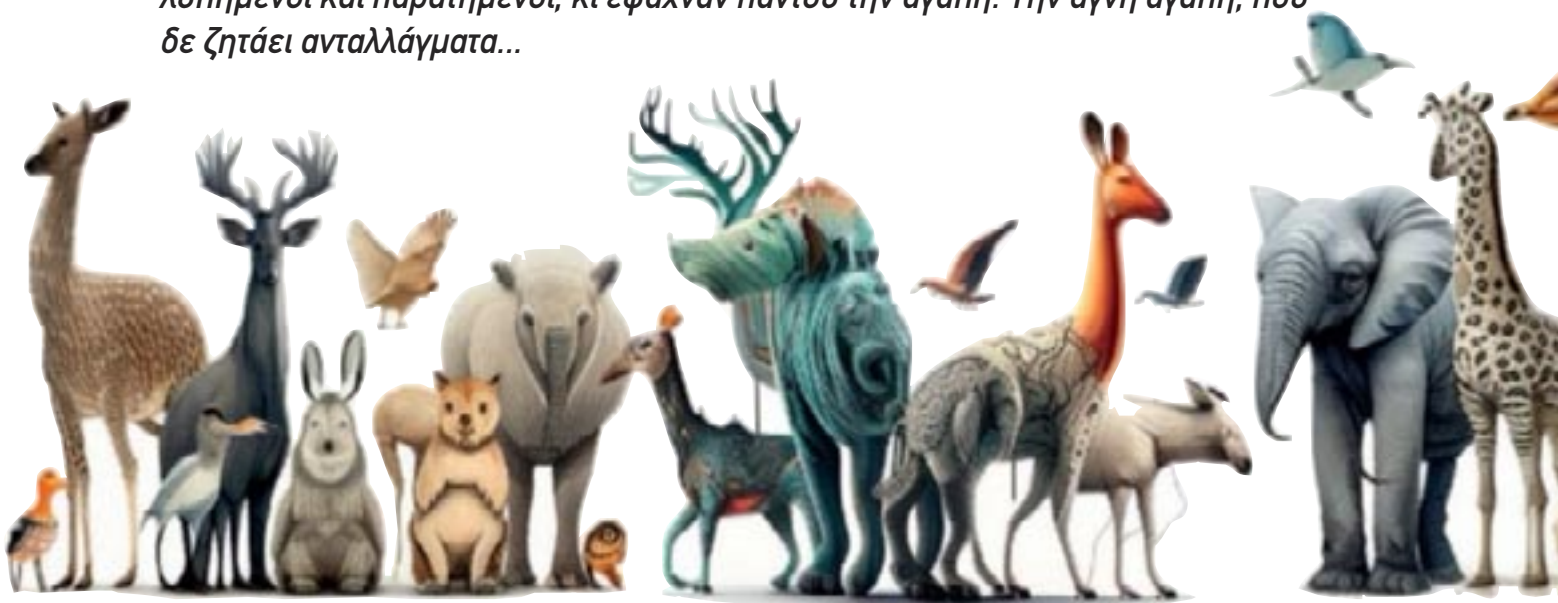
«Πολύ σωστά!» είπε μια γάτα με μουστάκια κατσαρά. «Αν βρούμε τον Μαγικό Θρόνο, θα καταφέρουμε να βρούμε κι εμείς την οικογενειακή ζεστασιά που τόσο πολύ μας έχει λείψει», συμπλήρωσε ένα μικροσκοπικό κουνέλι με κομμένο αυτάκι.

Τα παρατημένα ζώακια άρχισαν ένα ένα να διηγούνται τις ιστορίες τους, που λίγο πολύ έμοιαζαν μεταξύ τους. Είχαν κουραστεί να νιώθουν πως δεν τα θέλει και δεν τ' αγαπάει κανείς... Κι είχαν όλα τους το ίδιο όνειρο: να βρουν το παντοτινό τους σπίτι.

«Έχουμε ανάγκη από πραγματική φροντίδα κι αφοσίωση. Όχι μόνο χάδια, λικουδιές, παιχνίδια... Ψάχνουμε μια υπεύθυνη οικογένεια, που να μας αγαπήσει ως τα βαθιά γεράματα», σχολίασε ο μαύρος σκύλος, που επέμενε πως ο Μαγικός Θρόνος ήταν η μόνη σωτηρία τους.

Μα πώς θα έφταναν ως εκεί ενώ δεν ήξεραν καν τη διαδρομή για να τρυπώσουν μέσα στο παλάτι; Πώς θα περνούσαν όλες τις δοκιμασίες που μπορεί να συναντούσαν; Χωρίς βοήθεια, δίχως έναν χάρτη ή έστω μια πυξίδα; Κι αν βρισκόταν μέσα σε λαβύρινθο; Πώς θα μπορούσαν να το εντοπίσουν;

Η Διώνη ήξερε καλά όλα τα μονοπάτια και όλα τα μυστικά κι αμέσως προθυμοποιήθηκε να βοηθήσει τα ζώακια αυτά. Από κοντά κι ο Πόθος με τον Άξελ! Πώς θα μπορούσαν, άλλωστε, να κάνουν διαφορετικά; Κάποτε κι οι τρεις ήταν στη θέση τους, λυπημένοι και παρατημένοι, κι έψαχναν παντού την αγάπη. Την αγνή αγάπη, που δε ζητάει ανταλλάγματα...

«Να πιστεύετε πολύ στον εαυτό σας! Να είστε αισιόδοξοι και γεμάτοι θετικές σκέψεις. Όλα σας τα όνειρα μπορούν να βγουν αληθινά, αρκεί να μην τα παρατάτε... όσα εμπόδια κι αν συναντήσετε! Ν' αγαπάτε τη φύση με όλη σας τη δύναμη», εμψύχωσε τους ταξιδιώτες η Διώνη.

«Να μπαίνετε στη θέση του άλλου και να νιώθετε όπως εκείνος. Να μην κάνετε ποτέ στους άλλους αυτό που δε θα θέλατε να κάνει κάποιος σε εσάς. Να είστε ευαίσθητοι και γεμάτοι ευγνωμοσύνη... Να έχετε αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση», είπε τρυφερά ο Άξελ.

«Να ξυπνάτε κάθε μέρα μέσα στην τρελή χαρά!» συμπλήρωσε ο Πόθος φωναχτά. «Ό,τι κι αν σας συμβεί, παντού και πάντα υπάρχει μία λύση, που όλοι μπορείτε να τη βρείτε! Αρκεί να γίνεστε συνεχώς η καλύτερη εκδοχή του εαυτού σας και να πιστεύετε στα θαύματα», τους είπε, κι απ' τον πολύ ενθουσιασμό, ξεκίνησε να γαβγίζει έναν μελωδικό σκοπό.

Οι πολύτιμες συμβουλές της Διώνης, του Άξελ και του Πόθου γέμισαν όλα τα ζώα με τη σιγουριά πως θα νικήσουν. Πως θα καταφέρουν να τρυπώσουν στο Παλάτι των Ονείρων. Και μάλιστα, ειρηνικά!

Έτσι, όταν η Πολυφήμη έδωσε το σύνθημα κουνώντας την ουρά της ρυθμικά, όλοι έτρεξαν να ετοιμαστούν για τη Μεγάλη Πορεία που θα τους οδηγούσε πίσω στο σπίτι τους.

Είχαν όμως αναλάβει και μια σημαντική αποστολή για κάθε παρατημένο φίλο τους: να ανοίξουν μαζί όλα τα κλουβιά, να ψάξουν κάθε γωνιά, να ξεπεράσουν κάθε εμπόδιο... μέχρι να ξετρυπώσουν το δωμάτιο με τον Μαγικό Θρόνο!

Πιστεύεις θα τα καταφέρουν; Μπορείς να τα βοηθήσεις;»

This image shows a full page of white paper with horizontal blue dashed lines, typical of primary school handwriting practice paper. The lines are evenly spaced and run across the entire width of the page. There are no margins, text, or other markings present.

Το σχολείο που ανθίζει

Προτεινόμενες δραστηριότητες πριν, κατά τη διάρκεια και μετά το τέλος της ανάγνωσης-αφήγησης:

Συζήτηση: Ανοίξτε συζήτηση με τα παιδιά μέσα από ερωτήσεις όπως: Τι σας άρεσε περισσότερο στο παραμύθι; Ποιος ήταν ο αγαπημένος σας χαρακτήρας; Ποιο μήνυμα σας άγγιξε περισσότερο; Πώς φαντάζεστε το σχολείο των ονείρων σας;

Άσκηση δημιουργικής γραφής: Τα παιδιά αφηγούνται και με τη βοήθειά σας γράφεται η συνέχεια του παραμυθιού και το τέλος του.

Κατασκευή: Φτιάχνετε ένα μεγάλο δέντρο στον πίνακα ή στον τοίχο της τάξης, όπου θα κρεμάσουν τα παιδιά της ευχές τους για τα ζώα και το σχολείο των ονείρων τους.

Επίσκεψη σε ένα πάρκο ή κήπο: Παρατηρείτε τη φύση, συλλέγετε φύλλα, πέτρες και άλλα φυσικά υλικά είτε από την αυλή του σχολείου είτε από τις αυλές των σπιτιών των παιδιών είτε από πάρκα της πόλης ή του χωριού όπου βρίσκεται το σχολείο.

Κατασκευές: Χρησιμοποιείτε τα υλικά που συλλέξατε για να δημιουργήσετε με τα παιδιά έργα τέχνης εμπνευσμένα από το παραμύθι.

Φύτευση σπόρων: Φυτεύετε σπόρους σε γλάστρες και συζητάτε για τη σημασία της φροντίδας των φυτών.

Ομαδική εργασία: Χωρίζετε τα παιδιά σε ομάδες και δημιουργείτε μια αφίσα με τους κανόνες της φιλίας και της συνεργασίας.

Δραματοποίηση: Μοιράζετε ρόλους στα παιδιά από το παραμύθι.

Σχεδιασμός του ιδανικού σχολείου: Κάθε παιδί σχεδιάζει το δικό του σχολείο, προσθέτοντας στοιχεία από το παραμύθι.

Συζήτηση: Συγκρίνετε τα σχέδια και δημιουργείτε ένα κοινό σχέδιο για το ιδανικό σχολείο.

Κατασκευή ενός μοντέλου: Χρησιμοποιείτε διάφορα υλικά για να κατασκευάσετε ένα τρισδιάστατο μοντέλο του σχολείου των ονείρων τους.

Παρουσίαση των δημιουργιών: Τα παιδιά παρουσιάζουν τις κατασκευές, τα σχέδια και τα τραγούδια τους στους γονείς τους αλλά και σε άλλα σχολεία.

Δεντροφύτευση: Στο τέλος της γιορτής, φυτεύετε ένα μικρό δέντρο στην αυλή του σχολείου.

Επίσκεψη σε ένα καταφύγιο ζώων: Αν υπάρχει η δυνατότητα, οργανώνετε μια επίσκεψη σε ένα καταφύγιο ζώων για να δουν από κοντά τα ζώα και να μάθουν πώς μπορούν να τα βοηθήσουν.

Μουσική και Τραγούδι: Συνθέτετε ένα τραγούδι με λέξεις από το παραμύθι σε ομοιοκαταληξία και τα παιδιά βρίσκουν έναν ρυθμό και το τραγουδούν.

Όταν βλέπεις
ένα σκύλο δεμένο,
μην τον προσπεράσεις!
Σιέψου! Θα μπορούσες
να ζεις δεμένος/η με μια
αλυσίδα;

Αν δεν μπορείς
να υιοθετήσεις ένα
ζωάκι, φιλοξένησε!
Αν δεν μπορείς να
φιλοξενήσεις, υιοθέτησέ το
ειωνιανά!

Το σχολείο που ανθίζει

«Το γκρίζο σχολείο χώριζε τα δύο βασίλεια του Μάγου Τελίτσα και της Μάγισσας Τριστάνα. Κάποτε τα δύο βασίλεια ήταν ενωμένα. Μέχρι την ημέρα, που ξέσπασε ο μεγάλος καβγάς...

«Σταμάτα να κουβαλάς στο σπίτι μας όποιο άστεγο και τραυματισμένο ζώο συναντάς στον δρόμο σου. Χίλιες φορές στο έχω πει, δεν θέλω ζώα στο βασίλειο!», φώναξε για ακόμα μια φορά η μάγισσα Τριστάνα στον αδερφό της.

«Δεν πάει άλλο αυτή η κατάσταση! Ήρθε η ώρα να χωρίσουμε τα βασίλειά μας και να ζήσω τη ζωή που θέλω, κοντά στα ζώα που αγαπώ...», της απάντησε ήρεμος όπως πάντα ο μάγος Τελίτσας και πήρε αγκαλιά το τραυματισμένο κοράκι και είχε φέρει στο παλάτι, για να το βοηθήσει. Καθώς μάζευε τα πράγματά του, της είπε: «Θα τα σώσω όλα για να ζήσουν ελεύθερα και ευτυχισμένα!» Πήρε τη βαλίτσα του κι έφυγε προς το δάσος, για να φτιάξει το νέο βασίλειό του, όπως ακριβώς το ήθελε. Παρέα με τους έμπιστους φίλους του, τον Βάτραχο και το Γουρούνι, θα έκανε μια καινούρια αρχή!

Η μάγισσα Τριστάνα, ευτυχισμένη που κατάφερε να κρατήσει ολόκληρο Βασίλειο για τον εαυτό της, έγινε πολύ γρήγορα η πιο σκυθρωπή και αυταρχική βασίλισσα του κόσμου. Λίγο καιρό μετά όλοι οι κάτοικοί της έμαθαν να αγαπούν μόνο τον εαυτό τους, να μη νοιάζονται για κανέναν άλλον και να αντιπαθούν πολύ τα ζώα τα οποία και τα είχαν μονάχα για τις δουλειές τους. Αυτό που της έδωσε τη μεγαλύτερη ικανοποίηση ήταν πως, όταν ο μάγος Τελίτσας έφυγε από το παλάτι, ξέχασε τα κλειδιά από το σχολείο του Βασιλείου. Κι έτσι, πια το σχολείο πέρασε στα χέρια της!

«Ωχ... πάλι ακούγεται κλάμα από κουτάβι...» ψιθύρισαν ο Βάτραχος και το Γουρούνι που καθημερινά παρακολουθούσαν κρυφά το σχολείο, για να μαθαίνουν τα νέα.

«Ήρθαν τα παιδιά να παίξουν... Ωωω τι κάνουν πάλι; Κλώτσησαν τους κουβάδες νερού και φαγητού που είχαμε βάλει χθες για τα ζωάκια δίχως σπίτι. Δεν πάει άλλο... κάτι πρέπει να κάνουμε...»

«Φίλε μου Γουρούνι, για αρχή να σώσουμε τα ζώα που παράτησαν για άλλη μια φορά οι κάτοικοι της πόλης. Αχ, πότε θα σταματήσει αυτό; Πότε θα καταλάβουν πως τα ζώα δεν είναι αντικείμενα;»

«Βάτραχε, τρέξε γρήγορα. Δεν θα το πιστέψεις! Ένα κουτάβι, ένα γατάκι και ένα κουνελάκι έξω από το σχολείο. Να και ένας παπαγάλος μέσα σε κλουβί που έχει χτυπημένο το φτερό του. Δείχνουν όλα τόσο πεινασμένα και λυπημένα», φώναξε το Γουρούνι και έτρεξε να τα σώσει.

Όταν επέστρεψαν στο δάσος και τους είδε ο Τελίτσας, ρώτησε:

«Πού τα βρήκατε πάλι αυτά τα άστεγα ζωάκια βάτραχε;»

«Ξανά έξω από το σχολείο...» απάντησε το γουρούνι που όλη την ώρα χάιδευε το κουτάβι που είχε κρυφτεί, γεμάτο φόβο, στην αγκαλιά του.

«Έχετε σώσει τόσα ζώα αγαπημένοι μου φίλοι! Μπράβο σας!», τους είπε με θαυμασμό ο μάγος Τελίτσας.

«Ηρθε όμως η ώρα να δράσουμε πιο αποτελεσματικά. Θα καλέσουμε όλα τα ζώα σε ένα μυστικό συμβούλιο!» συμπλήρωσε. Είχε ένα σχέδιο και ήθελε να το συζητήσει και με τα άλλα ζώα. Σίγουρα θα χρειαζόταν τη βοήθειά τους.

«Ηρθε η ώρα να σώσουμε τους φίλους μας!» φώναζαν οι κουκουβάγιες και τα κοτσύφια, όταν άκουσαν το μυστικό σχέδιο που είχε σκεφτεί ο μάγος Τελίτσας.

«Φανταστικό, υπέροχο! Η αγάπη θα νικήσει!», έλεγαν οι λαγοί, τα πρόβατα και τα κουνάβια.

«Σίγουρη επιτυχία! Θα βρούμε όλα τα ζώα τη θέση που μας αξίζει!», ενθουσιάστηκαν οι αγελάδες, τα γαϊδουράκια, οι κότες και οι γαλοπούλες.

Το τι χαρά πήραν το γουρούνι με τον βάτραχο, όταν ο μάγος Τελίτσας τους έχρισε αρχηγούς της μυστικής αποστολής δεν περιγράφεται! Όλη τη νύχτα έμειναν άυπνοι από την ανυπομονησία τους. Ένα από τα πράγματα που έπρεπε να κάνουν ήταν να πάρουν το τελευταίο δέντρο που είχε απομείνει μόνο του, στο βασίλειο της Τριστάνας, και, μετά από ένα διάστημα, να φυτέψουν στην αυλή του σχολείου. Όλα τα άλλα δέντρα, η Τριστάνα είχε δώσει εντολή, να τα κόψουν και να τα κάνουν ξύλα για το τζάκι. Το πράσινο έλεγε, της φέρνει... αλλεργία!

Στο μεταξύ, ο μάγος Τελίτσας έψαχνε τα κατάλληλα ρούχα και παπούτσια για να εμφανιστεί ως ο νέος δάσκαλος, για τη νέα σχολική χρονιά που ξεκινούσε σε λίγες ημέρες.

Εκείνη η μέρα θα έμενε σε όλους αξέχαστη... Όταν τα παιδιά μπήκαν στις τάξεις, είδαν στα θρανία τους γαλοπούλες, σκύλους, γάτες, πρόβατα, αγελάδες, σκαντζόχοιρους αλλά και άλλα ζώα.

Αλήθεια, εσείς τι ευχή θα κάνατε για το σχολείο των ονείρων σας;

[illegible]

ΩΡΑ ΓΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΩΝ

Σχεδιασμός δράματος:
Χρυσούλα Φλαμπούτογλου, Θεατρολόγος- Ηθοποιός

Θέμα: ΤΑ ΑΣΤΕΓΑ ΖΩΑ ΑΝΑΖΗΤΟΥΝ ΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΟΥΣ

Ερώτημα: Πώς είναι άραγε να ζεις στον δρόμο, χωρίς φαγητό και με όλους τους κινδύνους που παραμονεύουν;

Υποερώτημα: Θα καταφέρουν άραγε όλα τα ζώα να μπουν στο σπίτι τους, στο Παλάτι των Ονείρων; Τι μπορούμε να κάνουμε εμείς για αυτό;

Υλικά: Χαρτί του μέτρου, χρώματα – μπογιές, υφάσματα σε λωρίδες, καρέκλες, ηχείο για μουσική, φάκελος.

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ Ξεκινά η αφήγηση

Μια φορά και έναν καιρό ένας βασιλιάς και μία βασίλισσα ζούσαν στο Παλάτι των Ονείρων. Σε αυτή την πολιτεία τα ζώα ήταν ελεύθερα και ξέγνοιαστα κι οι άνθρωποι ήταν όλοι γελαστοί και αισιόδοξοι.

Δραστηριότητα: Παιχνίδι μίμησης

Κάθονται όλα τα παιδιά σε κύκλο. Με τη σειρά μπαίνει κάθε ένα στο κέντρο του κύκλου λέει το όνομά του και με παντομίμα κάνει το αγαπημένο του ζώο. Τα υπόλοιπα παιδιά πρέπει να κάνουν τον ήχο του ζώου που πιστεύουν ότι παριστάνει ο/η συμμαθητής/τρια τους. Αφού ολοκληρώσουν, τότε δείχνετε ένα ένα τα παιδιά και όλοι οι υπόλοιποι πρέπει να πουν δυνατά το όνομά του και το όνομα του αγαπημένου του ζώου.

Συνεχίζεται η αφήγηση

Το βασιλικό ζεύγος αποφάσισε ότι τα ζώα είναι χρήσιμα μόνο για να υπηρετούν το κέρδος και πως δεν έχουν συναισθήματα. Αυτό ήταν ένα τεράστιο και απαίσιο ψέμα! Μερικοί άνθρωποι φώναξαν πως δεν τους αρέσει αυτό που ακούνε, μα οδηγήθηκαν αμέσως σε μπουντρούμια για να μην ξαναμιλήσουν. Οι υπόλοιποι κάτοικοι φοβήθηκαν να πούνε κάτι κι απλώς έσκυψαν το κεφάλι τους θλιμμένοι. Το ίδιο βράδυ οι στρατιώτες κυνήγησαν και αλυσόδεσαν όσα ζώα κατάφεραν να πιάσουν. Κάποια ζωάκια ξέφυγαν, μα ήταν πολλά όσα πιάστηκαν αιχμάλωτα... Ύστερα έκλεισαν τις πύλες του παλατιού για να μην μπορεί κανένας ούτε να βγει ούτε να μπει. Κι από τότε βασίλευε μονάχα η δυστυχία εκεί.

Δραστηριότητα: Τυφλοί στρατιώτες και ζώα

Ορίζετε τον χώρο της δράσης. 2 παιδιά θα γίνουν στρατιώτες – τυφλοί κυνηγοί. Με 2 μαντήλια δένετε προσεκτικά τα μάτια των 2 παιδιών. Τα 2 παιδιά σε ρόλο ζώων, θα δεθούν με ύφασμα σε 2 καρέκλες. Τα υπόλοιπα παιδιά θα πρέπει να ελευθερώσουν τα 2 αιχμάλωτα ζώα, ενώ οι 2 τυφλοί κυνηγοί τα κυνηγούν. Αν οι στρατιώτες πιάσουν κάποιο παιδί, τότε γίνεται κι αυτό τυφλός κυνηγός και κυνηγάει μαζί τους. Το παιχνίδι τελειώνει, όταν τα παιδιά λύσουν τους κόμπους του υφάσματος και ελευθερωθούν τα 2 ζώα. Μπορεί να επαναληφθεί με άλλα παιδιά στους ρόλους των τυφλών κυνηγών και των αιχμαλώτων.

Τα παιδιά επιστρέφουν στον κύκλο και η αφήγηση συνεχίζεται

Ώσπου μια νύχτα οι δυνατοί χτύποι απ' το τεράστιο ρολόι του παλατιού ξύπνησαν τα ζώα και τους ανθρώπους. Κάτι παράξενο συνέβαινε και ήθελαν όλοι πολύ να το ανακαλύψουν... Λίγο πιο πέρα στο Δάσος των Ευχών, μια γέρικη σκυλίτσα ένιωσε μια απερίγραπτη χαρά να την τυλίγει. Τ' όνομά της ήταν Πολυφήμη και ήταν σοφή κι υπομονετική. Κάλεσε όλα τα ζώα του δάσους σε μυστικό συμβούλιο για να τους πει πως είχε φτάσει η μεγάλη τους στιγμή! Μα πριν προλάβει να μιλήσει, ακούστηκαν δύο τσαλαπετεινοί:

« Γύρισε! Γύρισε η Διώνη». « Και δεν είναι μόνη...» παρατήρησε ένα ελαφάκι. «Ήρθε με παρέα!».

«Ποια γύρισε;» απόρησε ένας σκαντζόχοιρος, που δεν άκουγε καλά.

«Η ατρόμητη Διώνη... Της Πολυφήμης η εγγονή!» εξήγησε μια κουκουβάγια.

«Αυτή θα ελευθερώσει όλους τους φίλους μας που βρίσκονται φυλακισμένοι στο παλάτι».

«Ποιοι τους κρατούν στη φυλακή;» χασμουρήθηκε ένα αλεπουδάκι.

«Ξύπνα! Το 'χουμε ξαναπεί... Ο βασιλιάς και η βασίλισσα» ψιθύρισε μια σαύρα.

«Έχουν κλείσει όλα τα ζώα μέσα σε κλουβιά. Κι απόψε κλείδωσαν όλους τους κατοίκους μέσα στα σπίτια τους, ώστε να μην μπορεί κανείς να φύγει», είπε ένας κότсуφας.

Τότε την είδαν όλοι! Η Διώνη ήταν εκεί, ανάμεσά τους. Είχε γυρίσει αποφασισμένη να πάρει μαζί της όλα τα ζώα για να επιστρέψουν στο Παλάτι των Ονείρων, που είχε μετατραπεί σε τόπο δυστυχίας, μα άλλοτε ήταν και δικό τους... Ήταν το σπίτι τους, όπου ζούσανε αρμονικά με όλους τους ανθρώπους. Δίπλα της στέκονταν δύο σκύλοι αξιαγάπητοι. Ο ένας - ο κοντός - έδειχνε πολύ ανυπόμονος. Ο άλλος - ο ψηλός - έστεκε σοβαρός και φαινόταν λιγάκι ντροπαλός. Μαζί τους είχαν φέρει τους θετούς γονείς τους αλλά και αμέτρητους συμμάχους από τη Μεγάλη Πόλη.

Δραστηριότητα: Γλύπτες και αγάλματα

Η ομάδα χωρίζεται σε ζευγάρια όπου το ένα παιδί θα είναι ο γλύπτης και το άλλο το άγαλμα. Σηκώνονται 3 ζευγάρια για να φτιάξουν το άγαλμα της Διώνης, του Πόθου και του Άξελ. Οι υπόλοιποι σαν θεατές σε μουσείο παρατηρούν τα αγάλματα. Έπειτα σηκώνονται και τα υπόλοιπα παιδιά. Στο τέλος ο δάσκαλος ζητάει από όλους τους γλύπτες να συνεργαστούν και να φτιάξουν ένα ομαδικό γλυπτό, μια παγωμένη εικόνα διάφορων ζώων στο Δάσος των Ευχών.

Αφήγηση:

«Τώρα που επέστρεψε η Διώνη, το όνειρό μας θα γίνει πραγματικότητα», είπε η Πολυφήμη. «σε λίγο θα την ακούσουμε να...». « Πόσο χαιρόμαστε που είμαστε εδώ!» πετάχτηκε ο μικροκαμωμένος σκύλος. « Εγώ είμαι ο Πόθος... πολύ διάσημος! Κι από δω είναι ο καταπληκτικότερος αδερφός μου, ο Άξελ! Επιτέλους, σας γνωρίζουμε κι από κοντά!» Βάλθηκε να φλυαρεί, να τραγουδά και να χορεύει γεμάτος τσαχπινιά. Με τα τραγούδια του ο Πόθος ξεσήκωσε το μυστικό συμβούλιο του δάσους. Θηλαστικά, πτηνά, ερπετά, αμφίβια, έντομα, ακόμα και ψάρια του γλυκού νερού βάλθηκαν να στριφογυρίζουν στο ρυθμό! Τραγουδούσαν για τη νέα τους ζωή, που ήξεραν πως σε λίγο πλησιάζει...

Δραστηριότητα: Κινούμαι

Τα παιδιά σε ρόλο ζώων από όλες τις κατηγορίες που ακούστηκαν πριν, χορεύουν και κινούνται ελεύθερα στον χώρο με τη συνοδεία μουσικής. Όταν η μουσική σταματάει, τότε θα πρέπει να μείνουν εντελώς ακίνητα.

Η αφήγηση συνεχίζεται:

Τα ηλικιωμένα ζώα δεν μπορούσαν να κρύψουν τη συγκίνησή τους, γιατί σύντομα θα ξανάβλεπαν το σπίτι τους, ενώ τα νεότερα ζωάκια ανυπομονούσαν να δουν το παλάτι, το οποίο ήξεραν μόνο απ' τα παραμύθια και τους θρύλους. Η Διώνη ανέβηκε σε ένα ψηλό βραχάκι. Τα τραγούδια σταμάτησαν και όλοι έστεκαν αμίλητοι και ακίνητοι περιμένοντας πώς και πώς την ανακοίνωσή της. Μα ξαφνικά. Πάνω που είχε ξεκινήσει να δίνει οδηγίες για τη μεγάλη επιστροφή τους στο παλάτι, ένας ήχος διέκοψε τα λόγια της. Ένας ήχος σαν κλάμα σαν παράπονο... Ήταν το γρύλισμα ενός κοκκαλιάρη μαύρου σκύλου, που είχε κρυφτεί σε μια πυκνή συστάδα θάμνων. Ξεμύτησε δειλά δίνοντας το σινιάλο! Ξοπίσω του εμφανίστηκαν πολλά ζωάκια, κουρασμένα, στεναχωρημένα... Γάτες, σκύλοι, κουνελάκια κι άλλα τόσα μουσουδάκια σιωπηλά. Το καθένα κρατούσε στο στόμα του από ένα μυστικό γράμμα.

Δραστηριότητα: Ανακριτική καρτέκλα

Μπαίνετε σε ρόλο των παρατημένων ζώων και κάθεστε σε μία καρτέκλα κρατώντας ένα φάκελο. Τα παιδιά παίρνουν λίγο χρόνο για να σκεφτούν κάποιες ερωτήσεις που θα μπορούσαν να κάνουν στα παρατημένα ζώα σε ρόλο δημοσιογράφων σχετικά με την προέλευσή τους, τη ζωή τους, το περιεχόμενο του μυστικού γράμματος, για το τι ψάχνουν και τι ζητούν να βρουν, αν γνωρίζουν το παλάτι κι αν έχουν ζήσει εκεί, τι σκέφτονται για το μέλλον. Είναι σημαντικό να δώσετε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες. Ακολουθείτε στη συνέχεια αναστοχαστική συζήτηση με τα παιδιά σχετικά με όλα όσα ειπώθηκαν στη συνέντευξη, αλλά και το για το τι θα μπορούσαμε να κάνουμε όλοι μαζί για να μην υπάρχει κανένα παρατημένο ζώο στον δρόμο.

Αφήγηση:

Ο μαύρος κοκκαλιάρης σκύλος είπε ευγενικά: «Είμαστε ζώα ταλαιπωρημένα, παραμελημένα και ταξιδέψαμε ως εδώ από πολύ μακριά. Θέλουμε να μας βοηθήσετε να φτάσουμε στο Μαγικό Θρόνο». «Τι είναι ο Μαγικός Θρόνος και πού βρίσκεται;» τον ρώτησε η Πολυφήμη. «Δεν ξέρουμε ακριβώς πού! Σε ένα δωμάτιο κάπου μέσα στο παλάτι. Είναι ο μόνος τρόπος για να βρούμε την αγάπη που μας περιμένει. Μα πώς θα έφθαναν εκεί ενώ δεν ήξεραν καν τη διαδρομή για να τρυπώσουν μέσα στο παλάτι; Πώς θα περνούσαν όλες τις δοκιμασίες που μπορεί να συναντούσαν; Η Διώνη ήξερε καλά όλα τα μονοπάτια και προθυμοποιήθηκε να βοηθήσει τα ζωάκια αυτά. Από κοντά κι ο Πόθος με τον Άξελ! Πώς θα μπορούσαν, άλλωστε, να κάνουν διαφορετικά; Κάποτε ήταν κι οι τρεις το ίδιο λυπημένοι και παρατημένοι κι έψαχναν παντού την αγάπη. Την αγνή αγάπη που δε ζητάει ανταλλάγματα.

Δραστηριότητα: Τζάμι νχομόνωσης

Η ομάδα χωρίζεται σε ζευγάρια. Τα 2 παιδιά κάθονται αντικριστά. Ανάμεσά τους υπάρχει ένα νοητό τζάμι νχομόνωσης. Ο Α έρχεται για να πει στον Β μία καλή είδηση, μια ευχάριστη συμβουλή για τη ζωή του. Όμως ο Β δεν μπορεί να τον ακούσει, γιατί βρίσκεται πίσω από το τζάμι. Έτσι ο Α δεν μπορεί να μιλήσει, θα πρέπει όμως να μεταφέρει το μήνυμα χρησιμοποιώντας όλο του το σώμα και τα εκφραστικά μέσα. Μηνύματα όπως: μην παρατάς ποτέ τα όνειρά σου, να αγαπάς τη φύση με όλη σου τη δύναμη, να μην κάνεις στους άλλους κάτι που δεν θα ήθελες να σου κάνουν, να έχεις αυτοπεποίθηση, να ξυπνάς κάθε μέρα με χαρά, να είστε ευαίσθητοι, να συγχωρείς κτλ. Καλό θα ήταν να δίνετε εσείς αυτά τα μηνύματα στον Α και να τα προσαρμόσετε ανάλογα με τις ηλικίες των μαθητών σας.

Αφήγηση:

Οι πολύτιμες αυτές συμβουλές γέμισαν όλα τα ζώα με τη σιγουριά πως θα νικήσουν. Πως θα καταφέρουν να μπουν στο Παλάτι των Ονείρων να ανοίξουν μαζί όλα

τα κλουβιά, να ψάξουν κάθε σπιθαμή, να ξεπεράσουν κάθε εμπόδιο και αναποδιά μέχρι να ξετρυπώσουν στο δωμάτιο με τον Μαγικό Θρόνο.

Δραστηριότητα: Ομαδικό κολάζ

Εδώ θα χρειαστείτε ένα χαρτί του μέτρου και χρώματα, μαρκαδόρους, νερομπογιές. Τα παιδιά καλούνται να φτιάξουν μια ομαδική ζωγραφιά με το Δάσος των Ευχών, με το Παλάτι των Ονείρων και με όλα τα ζώα. Προτρέπετε τα παιδιά να αφήσουν τη φαντασία τους ελεύθερη, να παρέμβουν με ευγένεια στις ζωγραφιές των άλλων και να δημιουργήσουν μαζί μία ζωγραφιά-κολάζ, που θα μπορεί μετά να κολληθεί στον τοίχο της τάξης.

Ακολουθεί η τελική αναστοχαστική συζήτηση, επαναφέροντας όλα τα ζητήματα και τα θέματα που προέκυψαν κατά τη διάρκεια του δράματος. Προτρέπετε τα παιδιά να μοιραστούν τη γνώμη τους και τη σκέψη τους για αυτή την εμπειρία που μόλις έζησαν.

Θέμα: ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ ΜΑΣ

Ερώτημα: Γνωρίζετε καλά όλα τα ζώα; Πόσο σημαντικό είναι να βοηθάτε τα ζώα αλλά και να σέβεστε το περιβάλλον;

Υποερώτημα: Ποια είναι η δύναμη που έχουν οι ευχές μας; Μπορούν οι μικρές αλλαγές στις συνήθειές μας να αλλάξουν τον κόσμο;

Υλικά που θα χρειαστούν: ένα δέντρο κατασκευασμένο από χαρτόνι, χαρτάκια post it, μαρκαδόροι, μουσική.

Κολλάτε σε έναν τοίχο της τάξης ένα δέντρο φτιαγμένο από χαρτόνι ή τοποθετείτε σε εμφανές σημείο ένα ξύλινο δέντρο. Έπειτα ζητάτε από τα παιδιά να καθίσουν σε έναν κύκλο (με μαξιλάρια ή κάποιο χαλάκι). Αρχίζει η ανάγνωση του παραμυθιού:

Το γκρίζο σχολείο χώριζε τα δύο βασίλεια που κάποτε ο μάγος Τελίτσας και η μάγισσα Τριστάνα είχαν ενωμένα. Μέχρι τη μέρα του μεγάλου καβγά...

«Σταμάτα να κουβαλās στο σπίτι μας όποιο άστεγο ζώο συναντάς στον δρόμο σου», φώναξε ένα πρωί έξαλλη η μάγισσα Τριστάνα στον αδερφό της.

«Φεύγω! Χωρίζουμε τα βασίλειά μας. Ήρθε η ώρα να ζήσω τη ζωή που θέλω κοντά στα ζώα που αγαπώ...», της απάντησε ήρεμος όπως πάντα ο μάγος Τελίτσας, ετοίμασε τη βαλίτσα του, πήρε αγκαλιά το τραυματισμένο κοράκι και έφυγε. «Θα τα σώσω όλα για να ζήσουν ελεύθερα και ευτυχισμένα!», μονολογούσε χαμογελαστός καθώς περπατούσε για να φτάσει στο Βασίλειό του που θα ήταν πια ολόδικό του.

Η μάγισσα Τριστάνα, ευτυχισμένη που κατάφερε να κρατήσει ολόκληρο Βασίλειο για τον εαυτό της, έγινε πολύ γρήγορα η πιο σκυθρωπή και αυταρχική βασίλισσα, ονομάζοντας το Βασίλειό της «Τελεία Πολιτεία». Λίγο καιρό μετά όλοι οι κάτοικοί της έμαθαν να αγαπούν μόνο τον εαυτό τους, να μη νοιάζονται για κανέναν άλλον και να

αντιπαθούν πολύ τα ζώα τα οποία και τα είχαν μονάχα για τις δουλειές τους. Η πιο μεγάλη της όμως χαρά ήταν πως, όταν ο μάγος Τελίτσας έφυγε, είχε ξεχάσει τα κλειδιά από το σχολείο του Βασιλείου και έτσι και αυτό πέρασε πολύ εύκολα στα χέρια της...

1η δραστηριότητα: Η ζωντανή – παγωμένη εικόνα

Ζητάτε από τα παιδιά να φανταστούν πώς είναι να ζει κανείς στην Τελεία Πολιτεία ως άνθρωπος και ως ζώο. Τα χωρίζετε σε δύο ομάδες όπου η μία ομάδα θα είναι οι άνθρωποι και η άλλη ομάδα τα ζώα της Τελείας Πολιτείας. Τους δίνετε 2' να προετοιμαστούν, να αποφασίσουν ποιο ζώο θα αναπαραστήσουν, καθώς και πως θα κινούνται και θα φέρονται οι άνθρωποι. Στόχος είναι να φτιάξουν μία παγωμένη εικόνα σαν φωτογραφία μιας στιγμής μέσα στην ημέρα τους. Με το χτύπημα των χεριών σας η εικόνα ζωντανεύει και με το επόμενο χτύπημα πάλι παγώνει. Τη στιγμή που βρίσκονται σε ακινησία και αφού το πάγωμα και το ξεπάγωμα συμβεί αρκετές φορές, περνάτε ανάμεσα τους και ακουμπάτε στον ώμο κάποια παιδιά. Τότε το κάθε παιδί μπορεί να πει δυνατά τη σκέψη του, τι νιώθει δηλαδή ως μέλος και κάτοικος της Τελείας Πολιτείας (πχ η ομάδα των ανθρώπων μπορεί να εκφράζει δυσαρέσκεια απέναντι στα ζώα και τη φύση, ενώ η ομάδα των ζώων να εκφράζει απορία και θλίψη για τη συμπεριφορά των ανθρώπων). Η δραστηριότητα ολοκληρώνεται και ζητάτε από τα παιδιά να καθίσουν πάλι στον κύκλο.

Συνεχίζεται η ανάγνωση του παραμυθιού:

«Ωχ... Κλάμα από κουτάβι...» ψιθύρισαν οι πιο έμπιστοι φίλοι του Τελίτσα, ο βάτραχος και το γουρούνι που για άλλη μια φορά βγήκαν βόλτα, μέρα μεσημέρι στο κατακαλόκαιρο, για να κατασκοπεύσουν το σχολείο.

«Ήρθαν τα παιδιά να παίξουν... Ωωω τι κάνουν πάλι; Κλώτσησαν τους κουβάδες νερού και φαγητού που είχαμε βάλει χθες για τα ζωάκια δίχως σπίτι. Δεν πάει άλλο... κάτι πρέπει να κάνουμε...»

«Φίλε μου γουρούνι, για αρχή να σώσουμε τα ζώα που παράτησαν για άλλη μια φορά οι κάτοικοι της πόλης. Αχ, πότε θα σταματήσει αυτό; Πότε θα καταλάβουν πως τα ζώα έχουν ψυχή;»

«Βάτραχε, τρέξε γρήγορα. Δεν θα το πιστέψεις! Ένα κουτάβι, ένα γατάκι και ένα κουνελάκι έξω από το σχολείο. Να και ένας παπαγάλος μέσα σε κλουβί που έχει χτυπημένο το φτερό του. Δείχνουν όλα τόσο πεινασμένα και λυπημένα» φώναξε το γουρούνι και έτρεξε να σώσει τα ζώα.

«Πού τα βρήκατε πάλι αυτά τα άστεγα ζωάκια βάτραχε;» ρώτησε μόλις τους είδε να πλησιάζουν αναστατωμένοι το δάσος ο μάγος Τελίτσας.

«Ξανά έξω από το σχολείο...» απάντησε το γουρούνι που προσπαθούσε τόση ώρα να ηρεμήσει το κουτάβι που είχε κρυφτεί στην αγκαλιά του.

«Έχετε σώσει τόσα ζώα αγαπημένοι μου φίλοι! Μηράβο σας!», τους είπε με θαυ-

μασμό ο μάγος Τελίτσας. «Ήρθε όμως η ώρα να δράσουμε πιο αποτελεσματικά. Απόψε στην πλατεία όλοι μαζί για το μυστικό συμβούλιο»

«Επιτέλους θα σωθούν οι φίλοι μας!» φώναζαν οι κουκουβάγιες και τα κοτσύφια, όταν άκουσαν το μυστικό σχέδιο που είχε σκεφτεί ο μάγος Τελίτσας.

«Φανταστικό, υπέροχο! Η αγάπη θα νικήσει!», έλεγαν οι λαγοί, τα πρόβατα και τα κουνάβια.

«Σίγουρη επιτυχία! Θα βρούμε όλα τα ζώα τη θέση που μας αξίζει!», ενθουσιάστηκαν οι αγελάδες, τα γαϊδουράκια, οι κότες και οι γαλοπούλες.

Το τι χαρά πήραν το γουρούνι με τον βάτραχο, όταν ο μάγος Τελίτσας τους έχρισε αρχηγούς της μυστικής αποστολής δεν περιγράφεται! Όλη τη νύχτα έμειναν άυπνοι μη τυχόν και δεν ξυπνήσουν για να προλάβουν να φτάσουν στο δάσος, να πάρουν το τελευταίο δέντρο που είχε απομείνει μόνο του και κομμένο και δεν είχαν προλάβει να κάψουν οι κάτοικοι της Τελείας Πολιτείας ή να το κόψουν για ξύλα στο τζάκι. Ενώ ο μάγος Τελίτσας έψαχνε τα κατάλληλα ρούχα και παπούτσια για να βάλει σε εφαρμογή το σχέδιό του... Θα ήταν ο νέος Δάσκαλος του σχολείου!

Και έτσι εκείνη η μέρα στο Σχολείο των Θαυμάτων θα έμενε σε όλους αξέχαστη... Όταν τα παιδιά μπήκαν στις τάξεις, είδαν στα θρανία τους γαλοπούλες, σκύλους, γάτες, πρόβατα, αγελάδες, σκαντζόχοιρους, αλλά και άλλα ζώα.

«Ωρα να γνωρίσετε τους καινούριους σας συμμαθητές!» Τους πρόλαβε ο Δάσκαλος.

Πρώτο μίλησε το πρόβατο: «Δεν μου αρέσει η μοναξιά. Όταν χαίρομαι κουνάω την ουρά μου. Έχω εξαιρετική μνήμη!»

«Είμαι πανέξυπνος. Όταν γαργαλιέμαι, γελάω...», συστήθηκε ένας αρουραίος.

«Επικοινωνώ με πολλούς τρόπους. Ξέρω να αλλάζω τη φωνή μου και είμαι πανέξυπνη!» Πετάχτηκε η κότα.

«Μου αρέσει η κλασική μουσική. Τραγουδάω μελωδίες και θέλω να τα μαθαίνω όλα!» Είπε η γαλοπούλα.

«Μου αρέσει να ξενυχτάω. Κοιμάμαι πολλές ώρες την ημέρα και είμαι ντροπαλός», είπε ο σκαντζόχοιρος.

«Και τώρα σειρά σας να πείτε κάτι για σας!» Είπε ο δάσκαλος στα παιδιά. Ήταν η πρώτη φορά που συζητούσαν.

Γρήγορα, κατάλαβαν πόσο ωραίο είναι να παίζουν, να ακούνε μουσική και να κάνουν πράγματα ΜΑΖΙ!

2η δραστηριότητα: Η παρέλαση των ζώων

Ζητάτε από τα παιδιά να διαλέξουν ένα ζώο που θα μιμηθούν καθώς και να βρουν ένα μαγικό χαρακτηριστικό του ζώου αυτού. Ορίζετε μία ευθεία διαδρομή μέσα στον χώρο. Τα παιδιά το ένα πίσω από το άλλο σε μία σειρά, θα πρέπει να παρουσιάσουν το ζώο που είναι, να κινηθούν όπως φαντάζονται ότι κινείται αυτό και στο τέλος της διαδρομής θα πρέπει να πουν: «είμαι ο/η... και μου αρέσει να...» (πχ είμαι ο κά-

στορας και μου αρέσει να βουρτσίζω τα δόντια μου, είμαι η μέλισσα και λατρεύω να φτιάχνω τούρτες). Κάθε παιδί που παρουσιάζει επιστρέφει πάλι στον κύκλο και κάθεται παρακολουθώντας τα υπόλοιπα παιδιά να μιμούνται τα ζώα τους. Αφού τελειώσουν όλοι επιστρέφετε στον κύκλο και συνεχίζετε την ανάγνωση μέχρι το τέλος του παραμυθιού.

Μία μέρα μπήκε ο βάτραχος στην τάξη: «Ήρθε η ώρα να σας αποκαλύψω ένα μυστικό!» φώναξε και κάνοντας ένα ακροβατικό, πήρε ένα μπουκάλι από το δέντρο που με έναν μαγικό τρόπο είχε εμφανιστεί στην αυλή. Ύστερα ξετύλιξε τον πάπυρο που βρισκόταν μέσα και τον έδωσε στο γουρούνι για να το διαβάσει.

«Ξέρουν ανάγνωση τα γουρούνια;» ρώτησε ένας μαθητής.

«Βεβαίως! Μπορούν να λύνουν και μαθηματικές ασκήσεις!» Καμάρωνε ο βάτραχος για τον φίλο του, που διάβασε:

«Είμαι το μαγικό ευχόδεντρο! Μπορώ να πραγματοποιήσω τις επιθυμίες σας. Κάντε μια ευχή, για το σχολείο σας, με όλη σας τη δύναμη. Γράψτε την και κολλήστε την στα κλαδιά μου. Προσοχή, κάθε ευχή πρέπει να τελειώνει με τρεις τελίτσες...»

Τα παιδιά έγραψαν αμέτρητες ευχές.

«Θέλω ένα σχολείο χρωματιστό, σαν αυτό...»

«Εύχομαι να ακούμε μουσική την ώρα του μαθήματος...»

«Εύχομαι να έχουμε πάντα χρόνο για ζωγραφική...»

«Εύχομαι να έχουμε αυτό τον δάσκαλο για πάντα...»

«Εύχομαι να σταματήσουμε να μαλώνουμε για ασήμαντες αφορμές...»

«Εύχομαι να ξαναγυρίσουν οι λέξεις "συγγνώμη" και "παρακαλώ" στο βασίλειό μας»

«Θέλω να μην μας μαλώνουν όταν κάνουμε λάθη...»

«Εύχομαι να έχουμε και ζώα για συμμαθητές...»

Πράγματι, μέρα με την ημέρα το σχολείο άλλαζε σύμφωνα με τις επιθυμίες των παιδιών. Χάρη στο μαγικό ευχόδεντρο, μετά από λίγο καιρό, τίποτα δεν θύμιζε το παλιό γκρίζο σχολείο με τις τιμωρίες και τους τσακωμούς...

3η δραστηριότητα: Το ευχόδεντρο

Μοιράζετε στα παιδιά χαρτάκια post it και μαρκαδόρους και τους ζητάτε να φανταστούν και να γράψουν ή να ζωγραφίσουν κάτι για το ιδανικό σχολείο.

Ενδεικτικές ερωτήσεις: Πώς θα θέλατε να περνάτε τη μέρα σας στο σχολείο; Πώς θα θέλατε να είναι οι δάσκαλοι και τα μαθήματά σας; Τι χρώμα θα θέλατε να είναι οι τοίχοι της αίθουσάς σας; Πώς θα θέλατε να περνάτε στα διαλείμματα;

Καλό θα ήταν αυτή η δραστηριότητα να συνοδεύεται από ήρεμη μουσική. Κάθε παιδί, αφού ολοκληρώσει, σηκώνεται και κολλάει το χαρτάκι του πάνω στο δέντρο. Το δέντρο αυτό μπορεί να παραμείνει στην τάξη μέχρι το τέλος της σχολικής χρονιάς.

Ακολουθεί αναστοχαστική συζήτηση με ερωτήσεις από εσάς για το πώς ένιωσαν στην κάθε δραστηριότητα: Τι σκέφτονται για την Τριστάνα, τι πιστεύουν ότι συνέβη και άλλαξε η συμπεριφορά της, τι νιώθουν για τον Τελίτσα, ποια είναι η γνώμη τους

για το καινούριο σχολείο κτλ.

ΩΡΑ ΓΙΑ ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΧΟΡΟ

Πώς τα φιλοζωικά τραγούδια μετατρέπονται σε διαύλους επικοινωνίας με νηπρά μηνύματα

Μέσα από τη μουσική, οι άνθρωποι μπορούν να δημιουργήσουν μια βαθύτερη σύνδεση με τα κατοικίδια τους ή τα ζώα που φροντίζουν. Τα τραγούδια και οι μουσικές συνθέσεις μπορούν να μεταφέρουν ισχυρά μηνύματα για την προστασία των ζώων και να ευαισθητοποιήσουν το κοινό. Ένα εύστοχο φιλοζωικό τραγούδι έχει τη δύναμη να αφυπνίσει βαθιά συναισθήματα μέσα μας. Μπορεί να μας κάνει να συνδεθούμε με τα ζώα σε ένα πιο προσωπικό επίπεδο, να κατανοήσουμε τη σημασία τους στη ζωή μας και να αναπτύξουμε μια βαθύτερη αγάπη και σεβασμό για αυτά.

Τι μπορούμε να διδαχθούμε από τα φιλοζωικά τραγούδια

Τα φιλοζωικά τραγούδια μπορούν να μας κάνουν να συνειδητοποιήσουμε τις δύσκολες συνθήκες που αντιμετωπίζουν πολλά ζώα, όπως η εγκατάλειψη, η κακοποίηση και η έλλειψη οικογένειας, αλλά και την ευτυχία που νιώθει ένα ζώο που βρήκε οικογένεια. Μας βοηθούν να δούμε τα ζώα ως συναισθηματικά όντα με ανάγκες και συναισθήματα, να νιώσουμε αγάπη για αυτά και να τα αποδεχτούμε, γιατί μπορούμε να ταυτιστούμε με τους στίχους και να βιώσουμε τα συναισθήματα που εκφράζονται στο τραγούδι. Τα φιλοζωικά τραγούδια μπορούν ακόμη να μας εμπνεύσουν να γίνουμε υπεύθυνοι κηδεμόνες των ζώων μας αλλά και να πάρουμε μέτρα για την προστασία των ζώων: Μπορούμε να υιοθετήσουμε ένα αδέσποτο ζώο, να συμμετάσχουμε σε εθελοντικές δράσεις ή να στηρίξουμε οργανώσεις που ασχολούνται με τα δικαιώματα των ζώων. Τα τραγούδια μπορούν να μας υποστηρίξουν να αλλάξουμε την αντίληψή μας για τα ζώα. Μπορούν να καταρρίψουν στερεότυπα και να μας δείξουν ότι τα ζώα είναι τα πιο αθώα πλάσματα του πλανήτη και αξίζουν την αγάπη και τον σεβασμό μας.

Γιατί τα φιλοζωικά τραγούδια είναι τόσο αποτελεσματικά

Τα τραγούδια μπορούν να φτάσουν ταυτόχρονα σε ένα μεγάλο κοινό, σε όλο τον πλανήτη, και να διαδώσουν το μήνυμα της φιλοζωίας. Είναι εύκολο να τα θυμόμαστε και να τα τραγουδάμε και έτσι καθίσταται το μήνυμά τους ακόμα πιο ισχυρό. Η μουσική έχει τη μοναδική ικανότητα εξάλλου να αγγίζει τα συναισθήματά μας σε βαθύ επίπεδο.

Είναι απαραίτητο να τονιστεί η μεγάλη σημασία του σεβασμού στα πνευματικά δικαιώματα των δημιουργών των τραγουδιών που προτείνουμε ενδεικτικά, οι οποίοι εργάστηκαν εθελοντικά για φιλοζωικούς σκοπούς. Στην περίπτωση που τα χρησιμοποιήσετε είναι σημαντικό να παραμείνουν στην αρχική τους μορφή και να αναφέρονται σε κάθε δημόσια ανάρτηση οι δημιουργοί τους.

Ενδεικτικά φιλοζωικά-περιβαλλοντικά τραγούδια

<https://www.youtube.com/watch?v=9uyLendLdB8>
https://www.youtube.com/watch?v=nwAt3V_ItkU
https://www.youtube.com/watch?v=nwAt3V_ItkU
<https://www.youtube.com/watch?v=mereYNYRnfE>
<https://www.youtube.com/watch?v=wVjw1X0x5YM/>
<https://www.youtube.com/watch?v=0FFXaltU9Y>
<https://www.youtube.com/watch?v=0iqpJeVF6vk>.[youtube.com/watch?v=Ef2VlLwUpaoo](https://www.youtube.com/watch?v=Ef2VlLwUpaoo)
<https://www.youtube.com/watch?v=yvjhldQa-Qk>
https://www.youtube.com/watch?v=nABAy0_-Wyl
<https://www.youtube.com/watch?v=9cMAuQA1RCI>